

Kommunfullmäktiges beredningsorgan för ansvarsprovning

§ 1

Arbetsordning för hanteringen av revisionsberättelsen och frågan om ansvarsfrihet samt föredragning av revisionsberättelsen

Beredningens förslag till beslut

Fullmäktige godkänner beredningsgruppens förslag till arbetsordning vad gäller hanteringen av revisionsberättelsen och frågan om ansvarsfrihet.

Behandling

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår att ansvarsprovningen kommer att behandlas enligt följande arbetsordning:

- Fullmäktiges beredningsgrupp för ansvarsprovningen redovisar sitt förslag.
- Revisorerna föredrar sin revisionsberättelse.
- Ansvarsprovning.
 - a) Kommunstyrelsen
 - b) Krisledningsnämnden
 - c) Valnämnden
 - d) Överförmyndaren
 - e) Kultur- och fritidsnämnden
 - f) Samhällsbyggnadsnämnden
 - g) Myndighetsnämnden miljö och bygg
 - h) Räddningsnämnden Västerbergslagen
 - i) Social- och utbildningsnämnden
 - j) Västerbergslagens kulturskolenämnd
 - k) Vård- och omsorgsnämnden
 - l) Gemensam nämnd för upphandling

Beslut skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beredningsorgan för ansvarsprovning

§ 2

Fråga om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhetsåret 2016

Förslag till
✓ **Beslut**

Kommunfullmäktige beviljar kommunstyrelsen, nämnderna, beredningar och enskilda ledamöter i dessa organ ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktiges beredningsorgan för ansvarsprovningen har tagit del av revisionsberättelsen för år 2016.

Kommunens revisorer har i revisionsberättelsen för år 2016 tillstyrkt ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, nämnderna, beredningar och enskilda ledamöter i dessa organ ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen

§ 79

KS 201~~6~~/182 - 00

Årsredovisning 2016

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner och fastställer Ludvika kommuns årsredovisning.

Beskrivning av ärendet

Årets resultat för Ludvika kommun blev +26,4 mnkr. Med detta resultat överträffades budgeten med 1,6 mnkr. I budgetanslaget ingår en satsning på 5,9 mnkr avseende social investeringsfond.

Vid avstämning av kommunens resultat i förhållande till det kommunala balanskravet är kommunens resultat, med återläggning för posten synnerliga skäl +41,1 mnkr. Detta är 42,7 mnkr över den budgeterade nivån.

Investeringsnivån år 2016 var totalt 93,8 mnkr med fördelning på skattefinansierade investeringar 69,5 mnkr och taxefinansierade investeringar 24,3 mnkr.

Kommunstyrelsens arbetsutskott den 28 mars 2017 lämnade ärendet vidare till kommunstyrelsen utan förslag till beslut.

Beslutsunderlag

1. Arbetsutskottets protokoll 28 mars 2017 § 34.
2. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad 3 april 2017.
3. Årsredovisning 2016 version 1.1.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 34

KS 2017/182

CO

Årsredovisning 2016

Beslut

Arbetsutskottet lämnar ärendet vidare till kommunstyrelsen utan förslag till beslut.

Beskrivning av ärendet

Årsredovisning 2016 behandlas först på kommunstyrelsens sammanträde den 11 april 2017.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

LB

Ch

Kommunfullmäktige

Årsredovisning år 2016 för Ludvika kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner och fastställer Ludvika kommuns årsredovisning

Sammanfattning

Årets resultat för Ludvika kommun blev +26,4 mnkr. Med detta resultat överträffades budgeten med 1,6 mnkr. I budgetanslaget ingår en satsning på 5,9 mnkr avseende social investeringsfond.

Vid avstämning av kommunens resultat i förhållande till det kommunala balanskravet är kommunens resultat, med återläggning för posten synnerliga skäl +41,1 mnkr. Detta är 42,7 mnkr över den budgeterade nivån.

Investeringsnivån år 2016 var totalt 93,8 mnkr med fördelning på skattefinansierade investeringar 69,5 mnkr och taxefinansierade investeringar 24,3 mnkr.

Beskrivning av ärendet

Stöd- och styrningsförvaltningen har sammanställt det externa bokslutet för Ludvika kommun samt för hel- eller delägda bolag och kommunalförbund till ett samlat dokument *Årsredovisning 2016*. Det innehåller såväl text- som sifferdelar med översiktlig beskrivning av verksamheterna för det gångna året.

Driftverksamheterna i nämnderna redovisar en budgetavvikelse på -28,8 mnkr, dock har kostnader för flyktingverksamheten belastat verksamheterna med kostnader på 50 mnkr. Det statliga bidrag som finansierade flyktingverksamheten redovisas som intäkt under generella statsbidrag. Nämnder med större positiva avvikelser är social- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt fastighetsverksamheten. Av- och nedskrivningar har en positiv budgetavvikelse, +6,7 mnkr. Driftverksamhet som ligger utanför nämndernas verksamhet, bland annat pensioner, centrala personalom-kostnader och vinst vid fastighetsförsäljning redovisar - 3,2 mnkr. Som jämförelsestörande poster finns bland annat pensionsinbetalning och en avsättning för avfallsdeponi med, avvikelse -52,1 mnkr. Skatteintäkter och statsbidrag har positiv avvikelse med 52,1 mnkr. Slutligen har finansiella intäkter +9,3 mnkr och finansiella kostnader +2,5 mnkr i budgetavvikelse.

Årsredovisningen överlämnas med dessa övergripande kommentarer för fastställande och godkännande.

Jan Lindström
Kommunchef

Rune Wikström
Ekonomichef

Bilagor

Bilaga 1 Årsredovisning 2016

Beslut skickas till

Akten
Ekonomienheten

Årsredovisning 2016

Beslutad	Bör revideras senast	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Diarienummer KS 2016/207
Revideringar	Vad revideringen avsett		
Behandlats		KS	
2017-05-11	Revisionsberättelse tillagd		

Innehåll

1	Förvaltningsberättelse	3
1.1	Kommunens verksamhetsmässiga och finansiella mål	3
1.2	Allmän översikt	3
1.3	Finansiell analys	7
1.4	Personal- och utvecklingsstrategi.....	14
2	Övergripande verksamhetsmål	19
2.1	Fem övergripande verksamhetsmål.....	19
2.2	Uppföljning av verksamhetsmålen 2016.....	21
3	Personalekonomisk redovisning	42
3.1	Personalekonomisk redovisning.....	42
4	Sammanställd redovisning	47
4.1	Organisationsplan kommunen	48
4.2	Koncernföretagen.....	48
4.3	Resultaträkning	53
4.4	Kassaflödesanalys	54
4.5	Balansräkning.....	55
4.6	Noter	56
4.7	Investeringar.....	67
4.8	Redovisningsprinciper.....	67
5	Nämndernas verksamhetsberättelser	72
5.1	Kommunstyrelsen	72
5.2	Kultur- och fritidsnämnden	75
5.3	Räddningsnämnden Västerbergslagen.....	77
5.4	Samhällsbyggnadsnämnden (inkl MMB)	85
5.5	Social- och utbildningsnämnden	89
5.6	Västerbergslagens kulturskolenämnd	94
5.7	Vård- och omsorgsnämnden.....	96
6	Revisionen	99
7	Miljöredovisning	101
7.1	Miljö- verksamhetsperspektiv.....	101
8	Revisionsberättelse	104

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Kommunens verksamhetsmässiga och finansiella mål

Inget av de fem övergripande verksamhetsmålen uppnåddes 2016. Detta enligt uppföljningen av de 18 resultatmått som visar konkreta aspekter av verksamhetsmålen och som används för att bedöma hur väl målen nås.

Tre mål uppnåddes delvis (gult i tabellen nedan): *En av landets bästa skolkommuner*, *En bra kommun att växa upp i* samt *En tillväxtkommun*.

Målen *En bra kommun att leva i* och *En miljövänlig kommun* uppnåddes inte (rött i tabellen).

Beroende på den extra pensionsinbetalningen som gjordes uppnåddes inte det finansiella målet, ett resultat före extraordinära poster på 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Uppföljning av målen för god ekonomisk hushållning 2016

Verksamhetsmål	En av landets bästa skolkommuner	
	En bra kommun att växa upp i	
	En tillväxtkommun	
	En bra kommun att leva i	
	En miljövänlig kommun	
Finansiellt mål	Resultat 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	

En mer utförlig uppföljning av verksamhetsmålen redovisas i kapitlet *Övergripande verksamhetsmål*.

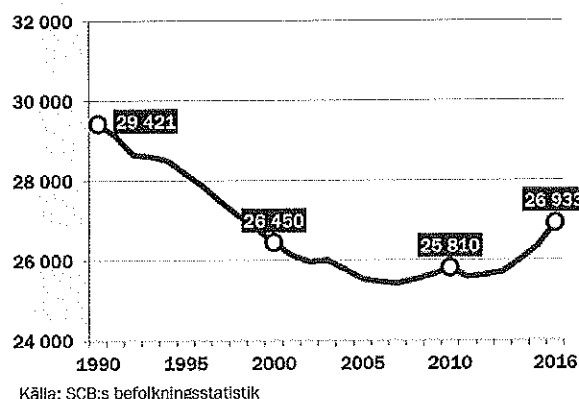
1.2 Allmän översikt

Befolkningsutveckling

Kommunen växer genom invandring och att det föds fler barn

De senaste årens positiva befolkningsutveckling fortsatte under 2016, och antalet folkbokförda invånare ökade med närmare 600 personer till drygt 26 900.

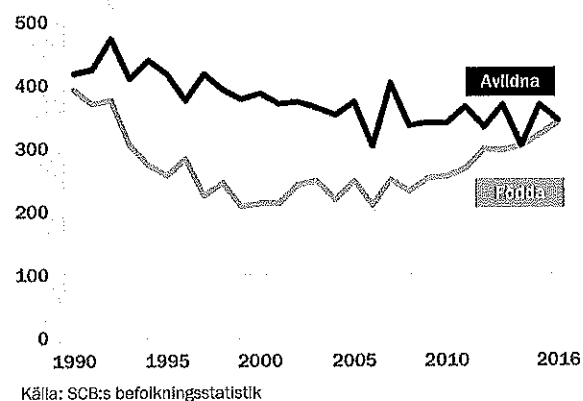
Folkbokförda invånare, Ludvika kommun

Under femårsperioden 2011–2016 har folkmängden ökat med sammanlagt fler än 1 300 personer. Det har blivit 800 fler barn i åldrarna 0–15 år, men samtidigt 200 färre pensionärer i åldrarna 80 år eller äldre.

Under 2016 föddes cirka 340 barn, vilket är 70 fler än för fem år sedan och 130 fler än för tio år sedan.

Födda och avlidna, Ludvika kommun

Men huvudförklaringen till de senaste årens positiva befolkningsutveckling är invandringen av personer som har fått asyl i Sverige.

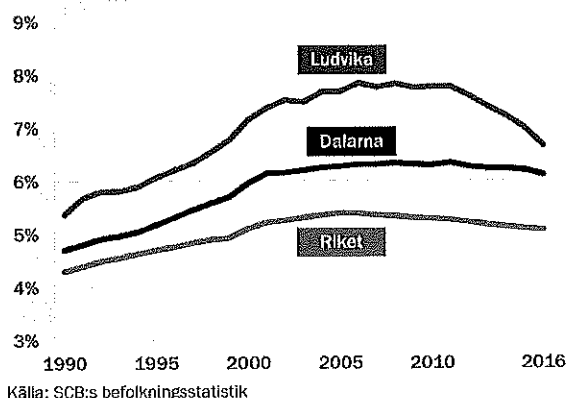
Det stora flyktningmottagandet till Sverige under främst 2015 gav många asylsökande också till Ludvika kommun. De asylsökande som får

permanent uppehållstillstånd och antingen placeras eller själva bosätter sig i Ludvika kommun, blir då folkbokförda och ingår i kommunens officiella folkmängd.

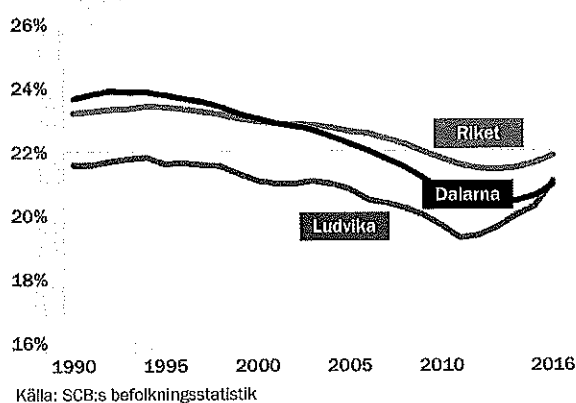
Fler barn och ungdomar men färre äldre pensionärer

Under flera årtionden har kommunens åldersstruktur skiljt sig från den som har gällt i riket och även jämfört med den som har funnits i Dalarna som helhet.

Kommunen har haft en större andel personer över 80 år, men samtidigt en mindre andel barn och unga. Det har betytt ett förhållandevis stort behov av äldreomsorg, men samtidigt ett mindre behov av skola och barnomsorg.

Andel personer 80 år eller äldre

De senaste fyra-fem åren har dock kommunens ålderssammansättning blivit allt mer lik både Dalarnas och rikets. Både antalet och andelen personer över 80 år har fallit påtagligt, samtidigt som det har blivit många fler och en mycket större andel barn och ungdomar.

Andel barn och unga 0–18 år

Detta har minskat det rent demografiska behovet av hemtjänst och plats på särskilda boenden, medan behovet av skola och barnomsorg har ökat.

Osäkerhet om de demografiska förändringarnas samlade ekonomiska konsekvenser

Det är svårt att bedöma de samlade kommunalekonomiska konsekvenserna av de senaste årens demografiska förändringar.

En större folkmängd innebär ökade intäkter, men samtidigt större kostnader för att möta större behov av samhällsservice. Det är oklart om de ökade behoven av skola och barnomsorg uppvägs av minskade behov av äldreomsorg.

Det finns också stora osäkerheter kring flyktingmottagandet. En avgörande faktor är i vilken takt de nyanlända kommer i arbete. Ju mer av resurserna hos dessa personer som tas tillvara, desto mer kommer det att gynna kommunen och regionen som helhet och bidra till tillväxt och ökat skatteunderlag.

Näringsliv, arbetsmarknad och arbetstillfällen**Branscher och företag**

Näringslivet i kommunen karaktäriseras i stor utsträckning av tillverkningsindustri och besöksnäring. ABB:s högteknologiska och kunskapsintensiva verksamhet inom kraftöverföring är den dominerande industrin, och därtill finns en mängd mindre och medelstora företag inom olika branscher.

ABB Ludvika utvecklar och tillverkar produkter och system som gör det möjligt att överföra elkraft över både långa och korta avstånd. Företaget sysselsätter

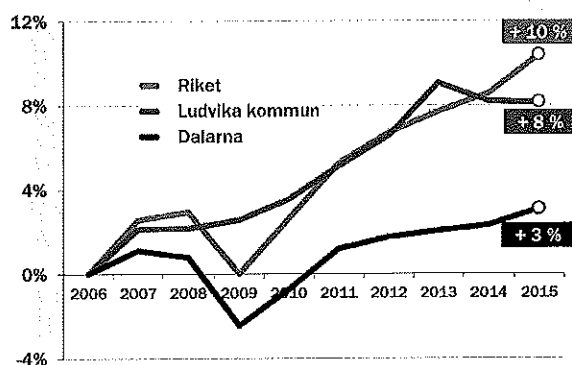
omkring 2 700 personer i Ludvika, och är därmed en av Dalarnas enskilt största privata arbetsgivare. Genom ABB och främst STRI och High Voltage Valley utgör Ludvika ett internationellt centrum för kraftöverföring baserat på forskning och utveckling.

Andra större företag i kommunen är Spendrups Bryggeri i Grängesberg och upplevelsedestination Säfsen Resort AB i Fredriksberg.

Sysselsättning och jobbpendling

Sysselsättningen har utvecklats positivt över en längre tid.

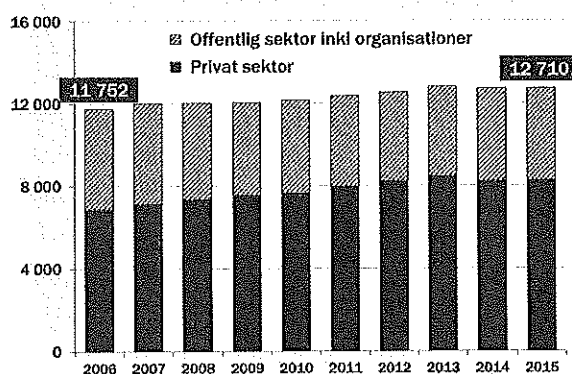
Förändring i antal arbetstillfällen 2006–2015

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Under tioårsperioden 2006–2015 hade kommunen en betydligt starkare jobbtillväxt än exempelvis Dalarna som helhet och nästan lika stark som riket. I kommunen skapades jobb netto även under finanskrisen 2007–2008 och åren därefter.

Antal arbetstillfällen i Ludvika kommun

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Det har blivit nästan 1 000 fler arbetstillfällen i kommunen under perioden 2006–2015.

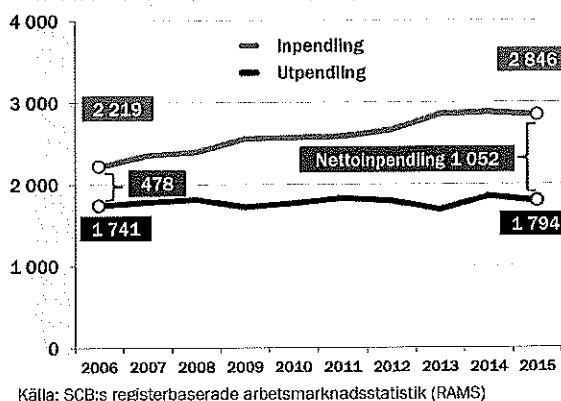
Privat sektor har ökat med nära 1 400 arbetstillfällen, medan offentlig sektor inklusive organisationer har minskat med drygt 400.

Det är framför allt bemanningsföretag,

konsulter och tillverkningsindustrin som har vuxit. På den offentliga sidan är det i första hand staten som har dragit ned.

I hela Dalarna är efterfrågan på arbetskraft stor både i privat och offentlig sektor och i praktiskt taget alla branscher, bland annat till följd av en pågående generationsväxling. Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens.

Jobbpendling till och från Ludvika kommun

Samtidigt med den kraftiga jobbtillväxten har det blivit många fler som pendlar till arbete i Ludvika kommun från nästan alla kringliggande kommuner. Mellan 2006 och 2015 ökade antalet inpendlare med drygt 600, samtidigt som utpendlingen låg nästan stilla. Bristen på

bostäder i kommunen är en förklaring till att inpendlingen till jobb har ökat så kraftigt.

1.3 Finansiell analys

Balanskravet uppfylls även 2016

Enligt kommunallagens krav måste kommunen ha sin ekonomi i balans och varje räkenskapsår redovisa högre intäkter än kostnader efter att realisationsvinster har räknats bort. Ett positivt resultat krävs för att säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar. Ludvika kommun har 2015 och 2016 uppfyllt balanskravet och i och med nivån på de justerade balanskravsresultaten kan det negativa resultatet från 2014 -48,1 mnkr anses reglerat. Synnerliga skäl 2016 är den pensionsinbetalning som gjordes för att minska ansvarsförbindelsen.

Kommunens balanskravsresultat, miljoner kronor

	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Redovisat resultat	26,4	28,1
Balanskravsjusteringar	-3,9	-5,4
Årets resultat efter balanskravsjustering	22,5	22,7
Balanskravsresultat	22,5	22,7
Synnerliga skäl	45,0	8,4
Justerat Balanskravsresultat	67,5	31,1

Ekonomiskt resultat

Kommunen redovisar för 2016 ett positivt resultat, +26,4 mnkr, vilket är 1,6 mnkr högre än budget.

Tilläggsanslag har lagts in för projekt inom ramen för social investeringsfond. Budgetbeslutet på social investeringsfond var 2,7 mnkr. Efter budgetens fastställelse i november har projekt inom arbetsmarknadsenheten balanserats

över till 2016. Budgetbelopp på social investeringsfond summerar därefter till 5,9 mnkr.

En avstämning mot det kommunala balanskravet innebär att resultatet netto justeras med +41,1 mnkr. Det justerade resultatet är därmed +67,5 mnkr och skall balanseras mot det ingående underskottet vid 2016 års början -17 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader och driften

Nedan framgår en sammanställning av nettokostnaderna i driften och ytterligare poster som summerar till verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen. Budget, bokslut och budgetavvikelserna anges i mnkr. Kommentarer kring styrelsen/nämndernas driftredovisning återfinns under avsnitt 5 *Nämndernas verksamhetsberättelser*. *Övriga resultatposter utanför nämndernas driftresultat redovisas under nedanstående tabell.*

Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkning 2016			
Mnkr	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
<i>Driftredovisning</i>			
Revision	-1,2	-1,2	0,0
Kommunstyrelsen, exklusive VBU	-133,1	-130,6	2,5
Västerbergslagens utbildningscentrum (VBU)	-143,8	-143,6	0,2
Samhällsbyggnadsnämnden (skattefinansierad)	-76,4	-74,4	2,0
Samhällsbyggnadsnämnden (taxefinansierad)	0,0	0,8	0,8
Kultur- och fritidsnämnden	-57,5	-57,7	-0,2
Social- och utbildningsnämnden, skola/förskola	-423,7	-411,7	12,0
Social- och utbildningsnämnden, social välfärd	-110,8	-103,2	7,6
Kulturskolenämnden	-8,1	-7,9	0,2
Vård- och omsorgsnämnden	-501,0	-497,3	3,7
Räddningsnämnden	-27,1	-29,7	-2,7
Kostnader för extra flyktingverksamhet		-50,0	-50,0
Fastighets verksamhet (förvaltas av LKFAB)		-5,1	-5,1
Summa nettokostnad	-1482,7	-1511,5	-28,8
Kalkylerade kapitalkostnader	82,8	89,5	6,7
Nettokostnad drift exkl. kapitalkostnader	-1399,9	-1422,0	-22,1
Av- och nedskrivningar	-75,4	-66,3	9,1
Övriga driftkostnader (pension, PO, scm, tim)	-34,6	-37,8	-3,2
Jämförelsestörande poster	0,0	-52,1	-52,1
Verksamhetens nettokostnader	-1509,9	-1578,1	-68,2

Kostnader för extraordinär flyktingverksamhet

Regeringen beslutade i december 2015 att kommunerna skulle få ett extra statsbidrag. Ludvika erhöll 57,2 mnkr. 1/13 av dessa medel intäktsfördes under 2015. 12/13 planerades att förbrukas inom olika flyktingprojekt och i flera förvaltningar under 2016. Ett särskilt flyktingutskott bildades som hanterat dessa medel och ansökningar från anslaget. 52,8 mnkr anslogs i balansräkningen och avräknades successivt under året. Kostnaderna påfördes driften i ett samlat kostnadsanslag. Cirka 50 mnkr förbrukades under 2016 och återstående 2,8 mnkr har intäktsförts. Detta enligt det regelverk som meddelats för denna extra satsning.

Fastighetsverksamhet, fastigheter som förvaltas av Ludvika kommunfastigheter

Innefattar bland annat sådana poster som ekonomienheten bidrar med i samband med hyressättningen. Det är fastighetsskatt, försäkringar och framförallt kapitalkostnader. Normalt ska dessa poster gå jämnt ut men vi har haft avvikelser i hyresdebiteringen under flera år. Kapitalkostnadsdelen i hyreskalkylerna har haft tidseftersläpning. Ingen post är budgeterad och utfallet 2016 blev netto en kostnad på 5,1 mnkr. Av detta belopp avser 7,5 mnkr

kostnader för sanering av mark vid byggnationen av Marnässkolan. Resterande, +2,4 mnkr, är överskott i hyresdebiteringen.

Kalkylerade kapitalkostnader

Positiv avvikelse 6,7 mnkr. Posten budgeteras utifrån gällande läge på poster som lagts in i anläggningsreskontran 2 år före det nya verksamhetsåret och kan därför ha betydande avvikelser. Största avvikelsen är dock kapitalkostnader för energieffektiviseringsprojektet EPC med 6,1 mnkr. Dess avskrivningar och ränta påverkar ej nämndernas avvikelse efter justering av kapitalkostnader.

Avskrivningar och nedskrivningar

Årets avskrivningar var 66,3 mnkr. Inga nedskrivningar har gjorts under året. Utfallet avviker kraftigt mot budget 75,4 mnkr. I budgetdifferensen ingår 3,9 mnkr i vinst på försålda objekt. Återstående avvikelse förklaras av låg investeringsvolym i relation till budget. Budgeterad volym, med tilläggsanslag, var 199,4 mnkr. Utfallet blev 93,8 mnkr.

Övriga driftskostnader inom verksamhetens netto

Övriga verksamhetskostnader utanför nämndernas driftsnetto berör bland annat pensioner, sociala avgifter (personalomkostnadspålägg/PO), löneskatt, semesterlöneskuld/andra personalskulder, med flera poster. Budgeterat belopp var 34,6 mnkr och utfallet blev 37,8 mnkr. I posten ingår både positivt och negativt utfall. Den i särklass största posten är pensionskostnaden som fakturaaviserar månatligen.

Jämförelsestörande verksamhetsposter

Två jämförelsestörande poster redovisas. En avsättning för 2 avfallsdeponier i Fredriksberg med 7,1 mnkr och en pensionsreglering i ansvarsförbindelsen, med löneskatt inkluderad, på sammanlagt 45 mnkr.

Skatteintäkter och statsbidrag/utjämning

Total budgetavvikelse +52,1 mnkr. Det förklaras i huvudsak med två positivt avvikande statsbidragsposter. Det är extra flyktingmedel +52,8 mnkr och statsbidrag för bostadsbyggande +1,9 mnkr. Övrig avvikelse hänför sig till plusposter på utjämningsystemet och minus på avräkningen av preliminär skatt för 2016.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter överträffar budget med +9,3 mnkr. Det är 5 delposter som ingår. Utdelning från VB-gruppen, borgensavgift LudvikaHem, fakturerade räntor Spendrups, räntor EPC-projekt och övrigt. Budgeteringen har varit medvetet lågt lagd på grund av viss osäkerhet.

Finansiella kostnaders utfall är 2,5 mnkr bättre än budget. Ett antal lån har omsatts under året och vi har därmed kunnat nyttja det låga ränteläget till nya förbättrade villkor.

Extraordinära intäkter och kostnader

Inget har bokförts vare sig som extraordinära intäkter eller kostnader under året. Tidigare år har satsningar via anslag för så kallad social investeringsfond

både budgeterats och bokförts som extraordinär kostnad och även undantagits utifrån ”synnerliga skäl” från det så kallade balanskravet. Så skedde även vid budgeteringen för 2016. Vid granskningen av 2015 års bokslut från revisionsbiträdet PwC påtalades att social investeringsfond inte kunde undantas från balanskravet och att dessa satsningar var att betrakta som ordinarie verksamhet i respektive projektägande nämnds drift. Projektsatsningarna för social investeringsfond ligger därför bokförda i driften för respektive social- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt kommunstyrelsen i 2016 års projektbokföring. Anslaget, inklusive balanserade projektmedel, ligger däremot kvar som budgeterad extraordinär kostnadspost i enlighet med det budgetbeslut som tagits av kommunfullmäktige.

Händelse av väsentlig betydelse

Den vattenledning som kommunen upphandlat för att transportera vatten från Östansbo vattenverk till Spendrups bryggeri och som skulle ha tagits i drift 1/1 2014 kunde under 2016 inte heller då tas i drift. Under våren 2016 beslöt entreprenören, NCC, att lägga om ledningen och arbetet med detta startade under försommaren. Flera kilometer hann läggas och provtryckas med godkänt resultat innan läckage upptäcktes i de senast lagda avsnitten. NCC beslöt därför strax före slutet av 2016 att avvakta med fortsatt läggning och istället söka felet till läckaget.

Ersättningskrav på kommunen efter fastighetsaffär. År 2012 köpte Ludvika kommun en fastighet i centralorten av det företag som stod som ägare (Sweden Paraship AB). Därefter rev kommunen en byggnad på fastigheten (det så kallade Wing-Wa-huset) som under en längre tid hade stått utan underhåll. Efter rivningen vände sig ett annat företag (OY Sköna Hem Finland AB) till tingsrätten och hävdade sig äga fastigheten. Detta bolag krävde också ersättning med cirka 94 miljoner kronor från Sweden Paraship AB och kommunen. Tvisten om äganderätten har nu avgjorts av hovrätten som ansåg att fastigheten tillhör det finska bolaget (januari 2016). Den juridiska tvisten om det finska bolag-ets skadeståndskrav är ännu inte avgjord.

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ger uttryck för ett nytt regelverk från 2005 kring begreppet ”God ekonomisk hushållning”. Kommunen ska för verksamheten ange mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges.

I maj 2015 beslutade fullmäktige om en vision, tre strategiska målområden och fem kommunövergripande verksamhetsmål, som gäller från och med 2016. Därmed har fullmäktige angivit för kommunens ledning, personal och invånare en ledstjärna (visionen), vilka områden som prioriteras (målområdena) och vad som ska uppnås i verksamheterna (målen).

Målen tar sikte på resultatet för invånarna av kommunens verksamheter och insatser. Ett fokus på effekter för dem verksamheterna är till för (elever, företagare, invånare etc) bör vara viktigt också för dem som är med och betalar.

Fullmäktige har också fastställt totalt 18 resultatmått som visar viktiga aspekter av målen och som vid uppföljningar ska användas för att bedöma hur väl målen nås. För vart och ett av resultatmått har varje nämnd (förvaltning) planerat målaktiviteter som de har jobbat med under 2016. Aktiviteterna ska bidra till att resultatmåttens målvärden för 2016 nås, vilket i sin tur ska bidra till att målen nås.

Målen följs upp via resultatmått och det är alltså de fem verksamhetsmålen som genom en uppföljning av de 18 resultatmått följs upp under året.

Målmodellen och uppföljningen av denna redovisas under avsnitt 3.

Det finns ingen direkt indikation och koppling av resultatmått och målen/aktiviteterna till begreppet god ekonomisk hushållning även om många av dessa nyckeltal har koppling till ekonomi. Det är därför svårt att uttala sig om huruvida aktuella verksamhetsmål i kommunen är förenliga med god ekonomisk hushållning.

Vad gäller finansiella mål har kommunen i sitt budgetdokument i samband med ramens fastställelse uttryckt att två finansiella mål ska eftersträvas. Det första målet är ett resultatmål. Det uttalar att kommunens resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag skall vara ett, minst vid varje budgetår fastställt, procentuellt mått. Vid rambeslutet i maj fastställdes i beslutet att detta resultatmått skulle vara 1,3% 2017 och 2,0% för 2018 och 2019. Under det fortsatta budgetarbetet under hösten fram till kommunfullmäktiges beslut hade läget förbättrats, inte minst för skatteintäkterna. Resultatnivån i fullmäktiges beslut justerades därför för budgetåret 2016 till 2,0%. Resultatutfallet blev 26,4 mnkr före extraordinära kostnader. Därin ingår kostnader för social investerings fond på 5,5 mnkr. Dessa har enligt uppmaning från revisionsbiträdet bokförts som ordinarie driftskostnader. Alltså ej som extraordinära kostnader enligt kommunfullmäktiges beslut. Kvotresultat i förhållande till skatteintäkter/ statsbidrag blir därmed 1,66%. Om projekt inom social investeringsfond hade exkluderats hade resultatkvoten hamnat på 2,0%.

Det andra målet berör egenfinansiering av skatterelaterade investeringar. Tidigare var målet att samtliga skattefinansierade investeringar skulle finansieras med egna medel. I princip, något förenklat, innebärande att investeringarna skulle motsvara avskrivningsnivån på skatterelaterade investeringar. Inför den nya mandatperioden 2015-2018 togs en 4-årig investeringsplan. Det konstaterades i budgetarbetet att investeringsbehoven de kommande åren var så stora att viss del av de skatterelaterade investeringar, t ex Marnässkolan, behövde undantas från kravet på egenfinansiering. I samband med en redovisning av ett uppdrag från budgetberedningsgruppen hösten 2015 konstaterades att investeringsvolymen 2015-2018 låg på ca 685 mnkr. Därav planerades en upplåning, både på taxe- och skatteinvesteringar, på 472 mnkr. Återstående 213 mnkr fanns utrymme för att finansiera med egna medel 2015-2018.

I budgetbeslutet för 2016 angavs en målsättning att av totalt 363 mnkr skatterelaterade investeringar skulle 145 mnkr finansieras med egna medel under perioden 2016-2018.

Det är ett trubbigt mål med koppling till god ekonomisk hushållning att undanta vissa investeringar från egenfinansiering. Vad gäller taxefinansierade investeringar kan dessa lånefinansieras och inräknas i taxan. Samma möjlighet finns inte på de skatterelaterade investeringar som lånefinansieras. Dessa är i allmänhet inga intäktsgenererande objekt och påverkar driftutrymmet för verksamheterna under lång tid framöver.

Slutsatsen för det finansiella målet om egenfinansierade investeringar är att det dels är svårt att planera för och att det med de undantag som görs för vissa skatterelaterade investeringar blir svårt att koppla till god ekonomisk hushållning. Investeringar som både ökar skuldsättningen och innebär ökade avskrivnings- och räntekostnader och är investeringar som in-tecknar framtida konsumtionsutrymme är svåra att förknippa med god ekonomisk hushållning.

Ludvika kommun behöver göra ett omtag kring god ekonomisk hushållning. Enligt gängse praxis bör ett särskilt styrdokument "Riktlinjer för God ekonomisk hushållning" tas fram. Dokumentet bör om möjligt gälla över partigränserna. Riktlinjerna bör utgöra stommen för de beslut som tas i budgetarbete både vad gäller ramar och budgetberedning. Dokumentet bör vara så flexibelt att mål kan sättas både kort- och långsiktigt. I det senare fallet t ex en mandatperiod.

Kommunens skatteintäkter - jämförelse länet

Skatteintäkter och statsbidrag uppgick till 1 586 mnkr. Den totala skattesatsen (exkl kyrkoavgift) var oförändrad jämfört mot 2015. Skatten för den största församlingen, Ludvika församling var 34,02 då begravningsavgift på 0,32 kr inkluderats. Av Dalarnas kommuner har 10 st högre kommunal skattesats och 3 kommuner (Avesta, Leksand och Rättvik) lägre. Ludvika har tillsammans med Falun samma kommunala skattesats 22,54.

År	2016	2015	2014	2013	2012
Nettokostnadernas utveckling */	7,9 %	-1,9 %	5,3 %	5,5 %	1,9 %
Skatteintäkternas utveckling (inklusive statsbidrag)	10,1 %	5,5 %	1,7 %	3,4 %	1,1 %

*/jämförelsestörande poster har frånräknats

2016 fortsätter den positiva utvecklingen av nettokostnader och skatteintäkter/statsbidrag. Nettokostnaderna har mellan 2011-2014 överstigit procentutvecklingen för skatteintäkter/statsbidrag. I redovisningen av nettokostnader för 2011-2013 samt 2015-16 har jämförelsestörande kostnads-/intäktsposter exkluderats för att få en rättvis jämförelse över tid. Nettokostnaderna har ökat med 7,9 %, under 2016 samtidigt som skatteintäkter/statsbidrag haft en klart positiv ökning, +10,1 %. Procentutvecklingen mellan nettokostnader och skatteintäkter under 2016 är 2,2 procentenheter.

1.4 Personal- och utvecklingsstrategi

För att möta den utmaning som Ludvika kommun står inför, att trygga sin personalförsörjning genom att attrahera medborgare att vilja arbeta i Ludvika kommun krävs insatser som lockar och uppmärksammar på ett positivt sätt, samtidigt som befintliga medarbetare väljer att stanna kvar.

Arbetsplatserna i kommunen ska präglas av en god arbetsmiljö samt att utrymme ges till utveckling och nya idéer där varje medarbetares erfarenheter och personliga förutsättningar tas tillvara.

Personalarbetet inriktas mot följande:

- **Chefer som är trygga i ledarrollen som genererar aktiva och ansvarstagande medarbetare.**
- **Trygga och utvecklande anställningar**
- **Möjlighet till friskvård. En väl utvecklad rehabiliteringsprocess.**

Attrahera, rekrytera, utveckla och behålla personal

Ekonomisk översikt i ett femårsperspektiv

Förändring av kostnader och intäkter

Verksamhetens nettokostnader har ökat med ca 7,9% eller 112,2 mnkr mellan åren. Vad gäller skatteintäkter/statsbidrag har dessa ökat med ca 10,1% eller 145,0 mnkr mellan åren. I verksamhetens nettokostnader ingår för 2016 jämförelsestörande poster av betydande storlek. Den är av negativ karaktär – 52,1 mnkr. För att få en rättvis jämförelse mellan åren har 52,1 mnkr (den jämförelsestörande posten) adderats till verksamhetens nettokostnader ovan. Totalt är utfallet för verksamhetens nettokostnader för 2016, 68,2 mnkr över budgetnivå. Budgetavvikelsen för skatteintäkter/statsbidrag är 52,0 mnkr. Avräkning som gjorts av preliminära skatteintäkter mot definitiva innebar en ökning av skatteintäkterna. Finansnettot avviker med +2,5 mnkr mot budget för kostnadssidan. Vad gäller finansiella intäkter är avvikelsen +9,3 mnkr. Debitering av räntor för EPC-projekt och intäktsräntor avseende investering i vattenprojekt Grängesberg är orsaken.

Nettokostnadsandelens utveckling

År	2016	2015	2014	2013	2012
Verksamheten/skatt + statsbidrag	92%	93%	101%	97%	95%
Av- o nedskrivning/Skatt + statsbidrag	4%	5%	5%	5%	5%
Finansnettot/Skatt + statsbidrag	1%	1%	1%	1%	1%
Verksamhetens nettokostnader/Skatt och statsbidrag */	96%	98%	106%	102%	100%

Kommunens skatteintäkter – jämförelse länet

Kvoten verksamhetens nettokostnad/skatt + statsbidrag, med jämförelsestörande post eliminerad för tidigare år, utvisar för 2016 en kvotsiffra på 96 %, det vill säga förbrukningen på kostnadssidan understiger intäktsposterna för skatter/statsbidrag med 4 %. Ett ofta använt mål kring detta nyckeltal är ett relationstal på 98 %.

Skatteintäkter och statsbidrag uppgick till 1 586 mnkr. Den totala skattesatsen (exkl kyrkoavgift) var oförändrad jämfört mot 2015. Skatten för den största församlingen, Ludvika församling var 34,02 då begravningsavgift på 0,32 kr inkluderats. Av Dalarnas kommuner har 10 st högre kommunal skattesats och 3 kommuner (Avesta, Leksand och Rättvik) lägre. Ludvika har tillsammans med Falun samma kommunala skattesats 22,54.

	2016	2015	2014	2013	2012
Nettokostnadernas utveckling */	7,9%	-1,9%	5,3%	5,5%	1,9%
Skatteintäkternas utveckling (inklusive statsbidrag)	10,1%	5,5%	1,7%	3,4%	1,1%

*/Jämförelsestörande poster har frånräknats

2016 fortsätter den positiva utvecklingen av nettokostnader och skatteintäkter/statsbidrag. Nettokostnaderna har mellan 2011-2014 överstigit procentutvecklingen för skatteintäkter/statsbidrag. I redovisningen av nettokostnader för 2011-2013 samt 2015-16 har jämförelsestörande kostnads-/intäktsposter exkluderats för att få en rättvis jämförelse över tid. Nettokostnaderna har ökat med 7,9%, under 2016 samtidigt som skatteintäkter/statsbidrag haft en klart positiv ökning, +10,1%. Procentutvecklingen mellan nettokostnader och skatteintäkter under 2016 skiljer sig åt med 2,2 procentenheter.

Årets resultat

Mnkr/År	2016	2015	2014	2013	2012
Årets resultat	26,4	28,1	-61,4	3,2	39,3
Reavinster försäljning fastigheter	-3,9	-5,4	0	-0,9	-1,6
Reavinster försäljning finansiella anlägg. tillgångar				-0,6	
Undantag underskott integration enligt Kf					2,0
Undantag diskonteringsränta pensioner				5,8	
Undantag social investeringsfond		8,4	13,3	0,9	
Justering extra ordinära poster					
Justering taxefinansierad verksamhet					
Justerat resultat/Balanskrav	22,5	31,1	-48,1	8,4	39,7
Eget kapital	822,8	796,4	768,3	829,7	826,5

Årets resultat, 26,4 mnkr, är i nivå med föregående års 28,1 mnkr. Det fanns krav på återställning av 2014 års underskott -48,1 mnkr enligt balanskrav.

Åtgärder för återställning av underskottet har upprättats för åren 2015-2017 men underskottet var inarbetat redan vid 2016 års utgång.

Investeringsvolym och självfinansiering av investeringar

Årets totala anslag inklusive tilläggsanslag och ombudgeterade anslag var 199,4 mnkr. De skattefinansierade investeringarna var totalt 69,5 mnkr. Investeringarna har finansierats med egna medel med sammanlagt 56,8 mnkr.

Mnkr/År	2016	2015	2014	2013	2012
Nettoinvesteringar	93,8	60,7	83,5	213,7	171,4
Nyupplåning för investeringar	0	0	50,0	112,6	75,8

Soliditet/Skuldsättningsgrad

Soliditeten mäts genom att relatera det egna kapitalet till de totala tillgångarna. Den visar i vilken grad tillgångarna har anskaffats med egna medel och är också ett mått på den finansiella styrkan. Soliditeten har förbättrats 1,0 % mot föregående år. Balansomslutningen har ökat under året med högre korta skulder samt avsättning (2 deponier i Fredriksberg). Pensionsåtagandena har å andra sidan minskat. Med dessa inräknade, som redovisas som så kallad ansvarsförbindelse utanför balansräkningen, har nyckeltalet för soliditet förbättrats med 5,5 % (från 2,1 % till 7,6 %).

Skuldsättningsgraden anger graden av skulder (skulder och avsättningar) i förhållande till den totala balansomslutningen. Skuldsättningsgraden har försämrats 0,8 % mot föregående år men förbättrats med 5,5 % om pensionsskulden räknas med. Skuldsättningsgraden har ett samband med soliditet. Förbättrad soliditet visar sig i lägre skuldsättningsgrad.

Soliditet

År	2016	2015	2014	2013	2012
Exklusive pensionsskuld	45 %	44 %	46 %	51 %	54 %
Inklusive pensionsskuld(inkl löneskatt)	8 %	2 %	-4 %	-1 %	2 %

Skuldsättningsgrad

År	2016	2015	2014	2013	2012
Exklusive pensionsskuld	55 %	56 %	54 %	49 %	46 %
Inklusive pensionsskuld(inkl löneskatt)	92 %	98 %	104 %	101 %	98 %

Likviditet

De likvida medlen var vid årets ingång 215 mnkr och vid årets slut 16 mnkr, sålunda en minskning med 199 mnkr. Detta beror bland annat på utbetalningar för extra flyktingverksamhet 50 mnkr, amortering på skulder med 46 mnkr, extra pensionsbetalning 45 mnkr samt ökning av kortfristiga fordringar.

Lån - Borgen - Pensioner

Mnkr/År	2016	2015	2014	2013	2012
Långfristiga skulder (inkl checkkredit)	463,7	502,9	448,9	416,9	315,4
Pensioner (skuld)	70,4	70,4	70,3	66,0	58,2
Pensioner (ansvarsförbindelse)	546,9	615,5	667,6	677,8	631,4
Borgensförbindelser	844,1	781,1	774,8	744,7	709,6
Summa	1925,3	1968,3	1961,6	1905,4	1714,6
Basår från år 2012 100%	123 %	148 %	144 %	111 %	
Löneskatt	132,7	143,8	169,7	164,4	153,2
Summa inklusive löneskatt	2058,0	2112,1	2131,3	2069,8	1867,8
Basår från år 2012 100%	102 %	131 %	141 %	108 %	

Budgetföljsamhet driftverksamhet exklusive kapitalkostnader

Mnkr/År	2016	2015	2014	2013	2012
Social- och utbildning	20,6	5,3	-22,8	-22,1	-12,5
Vård- och omsorg	3,7	-0,9	-23,3	-15,0	-15,8
Kommunstyrelsen	3,6	0,1	-1,8	0,8	-1,8
VBU (Ludvikas del)	0,2	-2,1	-1,1	5,4	3,8
Övriga verksamheter	-50,2	30,5	-1,1	-1,4	7,9
Driftverksamhet totalt	-22,1	32,9	-50,1	-32,3	-18,4

Större positiva avvikelser återfinns social- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och VBU. Inom övriga verksamheter återfinns samhällsbyggnad skatt och taxa, och kapitalkostnader samtliga med positiva budgetavvikelser. Räddningsnämnden, kultur och fritidsnämnden, fastighetsverksamheten samt framförallt kostnader för flyktingverksamhet (-50 mnkr) har negativa budgetavvikelser.

Känslighetsanalys

Olika faktorer i procent eller antal påverkar kommunens ekonomi på olika sätt.

Några exempel är:

- 1 % löneförändring innebär ca 11 mnkr mer i personalkostnad
- 10 heltidstjänster kostar ca 4 mnkr
- generell avgiftsförändring med 1 % ger ca 2 mnkr
- förändring av verksamhetens kostnader med 1 % ger ca 20 mnkr
- befolkningsförändring med 100 invånare ger ca 5,1 mnkr mer i skatteintäkter/statsbidrag
- förändring av kommunala skattesatsen med 10 öre ger ca 5,3 mnkr.

2 Övergripande verksamhetsmål

2.1 Fem övergripande verksamhetsmål

Fullmäktige har angivit mål som ska nås

År 2015 beslutade fullmäktige om en vision, tre strategiska målområden och fem kommunövergripande verksamhetsmål, som gäller sedan 2016. Målen tar sikte på resultatet för invånarna av kommunens insatser.

Vision, målområden och verksamhetsmål

Vision: Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun		Övergripande verksamhetsmål	Därmed har fullmäktige angivit för kommunens ledning, personal och invånare en ledstjärna (visionen), vilka områden som prioriteras (målområdena) och vad som ska uppnås i verksamheterna (målen).
Strategiska målområden			
Barn och unga	En av landets bästa skolkommuner		
	En bra kommun att växa upp i		
Arbete och näringsliv	En tillväxtkommun		
	En bra kommun att leva i		
Livsmiljö	En miljövänlig kommun		

Kopplat till varje mål finns resultatmått med målvärden som anger den politiska ambitionsnivån

Fullmäktige har också fastställt totalt 18 resultatmått som visar viktiga aspekter av målen och som vid uppföljningar ska användas för att bedöma hur väl målen nås.

Den politiska ambitionsnivån för *vad* som konkret ska uppnås och *när* framgår genom att det för varje mått finns ett kortsiktigt målvärde för 2016 och ett mer långsiktigt för 2020. Målvärdena antogs i november 2015, och innebär att det över tid krävs förbättringar för att målen ska nås.

Innebörden av beslutade resultatmått och målvärden

En av landets bästa skolkommuner	Grundskoleelevernas kunskapsresultat ska förbättras Gymnasieelevernas kunskapsresultat ska förbättras
En bra kommun att växa upp i	Ungdomars framtidstro ska öka Ungdomar ska kunna påverka kommunen mer Ungdomars trygghet ska öka Fler unga ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning
En tillväxtkommun	Befolkningen ska växa Fler bostäder ska byggas Fler ska ha tillgång till snabbt bredband Företagen ska bli mer nöjda med kommunens service Fler vuxna ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning
En bra kommun att leva i	Invånarna ska bli mer nöjda med att bo och leva i kommunen Kommunens bemötande och tillgänglighet ska förbättras Invånarna ska känna sig mer trygga och säkra
En miljövänlig kommun	Mer hushållsavfall ska återvinnas Kommunen ska servera mer ekologisk mat Klimatpåverkan från kommunens bilresor ska minska Energianvändningen i kommunens lokaler ska minska

Målaktiviteter ska bidra till att resultatmåttens målvärden nås

För vart och ett av resultatmåttens har varje förvaltning jobbat med målaktiviteter under 2016. Aktiviteterna skulle bidra till att resultatmåttens målvärden för 2016 skulle nås, vilket i sin tur skulle bidra till att målen uppnåddes.

Målen följs upp via resultatmåttens

Det är alltså de fem verksamhetsmålen som genom en uppföljning av de 18 underliggande resultatmåttens följs upp i denna årsredovisning.

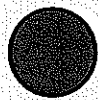
För varje mått jämförs utfallet med det målvärde som ska ha uppnåtts för 2016. Om målvärdet har uppnåtts, så har denna aspekt av målet nåtts 2016, vilket ger en grön signal . Det blir rött om målvärdet inte har uppnåtts.

Varje mål får en grön, gul eller röd färgsignal   . Det som avgör är i hur många fall som de underliggande resultatmåttens målvärde har uppnåtts.

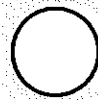
Uppföljning av resultatmåttens

Måttets målvärde har uppnåtts

Måttets målvärde har inte uppnåtts

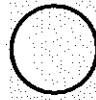
Det är ännu oklart om måttets målvärde har uppnåtts

Uppföljning av verksamhetsmålen

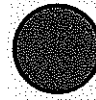
Målet har uppnåtts

= då målvärdet har uppnåtts för $\geq 67\%$ av de underliggande resultatmåttens

Målet har delvis uppnåtts

= då målvärdet har uppnåtts för $33-66\%$ av de underliggande resultatmåttens

Målet har inte uppnåtts

= då målvärdet har uppnåtts för $< 33\%$ av de underliggande resultatmåttens

Resultatmåttens hämtas från öppna källor

Med ett undantag hämtas resultatmåttens från öppna källor som myndigheter eller organisationer publicerar för alla eller åtminstone många av landets kommuner. Därmed kan Ludvika kommuns nivå och utveckling jämföras med andra kommuner.

Måttens hämtas från Arbetsförmedlingen, Avfall Sverige, EkoMatCentrum, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Post- och telestyrelsen, Skolverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Sveriges Ekokommuner samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Drygt hälften av måttens publiceras också på *kolada.se*, som är en öppen databas med nyckeltal om landets kommuner och landsting. Kolada drivs av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

2.2 Uppföljning av verksamhetsmålen 2016

Målområdet Barn och Unga

Målet *En av landets bästa skolkommuner* uppnåddes delvis ○.

Målet har två resultatmått. Det ena måttets målvärde uppnåddes. Gymnasieelevernas medelbetyg steg och i rankingen bland landets kommuner avancerade Ludvika kommun till och med mer än årets målsättning. Däremot sjönk betygen på grundskolan, och Ludvika kommun halkade efter andra kommuner.

Målet *En bra kommun att växa upp i* uppnåddes delvis ○.

För två av de fyra resultatmåttarna uppnåddes målvärdet. Fler unga än väntat upplever sig ha stora möjligheter att påverka kommunala beslutsfattare och uppgången i ungdomsarbetslöshet dämpades mer än förutsatt. Däremot sjönk andelen unga med framtidstro och det blev en aning fler som säger sig ha upplevt otrygga situationer som hot och stöld.

Uppföljning av verksamhetsmålen inom *Barn och unga*, 2016

	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
En av landets bästa skolkommuner			○
Kommunranking för genomsnittligt meritvärde (betyg) årskurs 9 (1–290, där 1=bästa kommun)	215	263	●
Kommunranking för genomsnittlig betygspoäng gymnasiet årskurs 3 (1–290, där 1=bästa kommun)	200	155	○
En bra kommun att växa upp i			○
Andel ungdomar med framtidstro	93 %	87 %	●
Andel ungdomar med möjlighet att påverka dem som bestämmer i kommunen	15 %	18 %	○
Andel ungdomar som har upplevt otrygga situationer	30 %	31 %	●
Andel öppet arbetslösa unga 18–24 år	9,0 %	8,6 %	○

Måttet *Grundskoleelevernas kunskapsresultat ska förbättras* ●

Under flera års tid har kunskapsresultaten – i form av betygsnivån – för avgångselever i kommunens grundskolor varit klart lägre än i flertalet andra kommuner.

Meritvärde (betyg) för grundskolans årskurs 9 (max 340)

	2015 alla elever	2016 alla elever	2016 utan elever med okänd bakgrund*)
Ludvika kommun	204	194	202
Snitt landets alla kommuner	217	216	221
Snitt Dalarnas kommuner	214	210	218

*) De senaste åren har antalet nyanlända elever ökat i landet, i synnerhet under 2015. Fler nyanlända elever påverkar skolornas och kommunernas elevsammansättning, vilket behöver tas hänsyn till i uppföljningen av studieresultat. För jämförelser på kommunnivå rekommenderar Skolverket därför att meritvärdet fr.o.m. 2016 beräknas utan elever med s.k. okänd bakgrund. Dessa elever saknar personnummer, och utgörs främst av nyanvandrade asylsökande (pojkar) som ännu inte har blivit folkbokförda. Förändringen gör att statistiken inte är fullt jämförbar mot tidigare år.

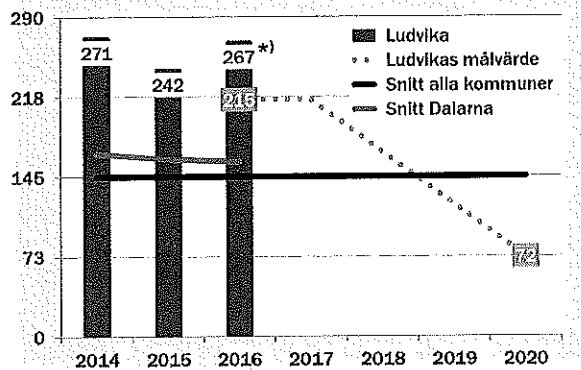
Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Skolverket och visar kommunens rankingplacering bland landets kommuner avseende genomsnittligt meritvärde (bokstavs-betyg omräknat till sifferbetyg) för elever som avslutar grundskolan.

Rankingplaceringen är ett tal mellan 1 och 290, där 1=högst betyg bland landets kommuner. Statistiken avser elever i kommunala och fristående skolor belägna i kommunen, oavsett elevernas folkbokföringsort (s.k. lägeskommun). Sedan 2015 är maximalt meritvärde 340 (17 ämnen à 20 poäng).

Betygsnivån gav 2014 kommunen plats 271 bland landets 290 kommuner, där högst nivå ger plats 1. Året därpå avancerade Ludvika till plats 242.

Kommunranking meritvärde grundskolans årskurs 9

*) Meritvärdet beräknat utan elever med okänd bakgrund

År 2016 skulle betygen förbättras jämfört med andra kommuner, så att kommunen skulle avancera och nå en placering bland landets 200 främsta kommuner. Till 2020 ska plats 72 eller bättre nås, en placering bland den främsta fjärdedelen.

Målvärdet uppnåddes inte

Mellan 2015 och 2016 sjönk meritvärdet för avgångselever i kommunens grundskolor från 204 till 202 av maximala 340. Kommunen föll i rankingen bland landets 290 kommuner från plats 242 till plats 267 (1 = bäst).

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var rankingplacering 215. Denna aspekt av målet *En av landets bästa skolkommuner* uppnåddes alltså inte 2016.

Kunskapsresultaten behöver förbättras rejält för att Ludvika till 2020 ska bli en av landets bästa skolkommuner. 2016 genomfördes flera åtgärder för att förbättra skolan:

- En stor omorganisation av skolorna genomfördes. Nu läggs mindre pengar på lokaler, och mer på undervisning, hjälpmedel och stöd.
- Alla elever i årskurs 6–9 fick varsin personlig bärbar skoldator. Nu dras mer nytta av digitaliseringen i skolarbetet.
- För att stärka de nyanlända elevernas skolgång inrättades en särskild mottagningsenhet. Nu kartläggs främst läs- och skrivförmågan hos de nyanlända eleverna i årskurs 4–9 innan de går vidare till sin ordinarie skola.

Måttet *Gymnasieelevernas kunskapsresultat ska förbättras* ●

Under 2014 och 2015 var betygsnivån för kommunens gymnasieelever stabil, men på en något lägre nivå än kommunsnittet.

Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning (max 20)

	2014	2015	2016
Ludvika kommun	13,6	13,6	13,9
Snitt landets alla kommuner	13,9	13,9	14,0
Snitt Dalarnas kommuner	14,0	14,1	14,0

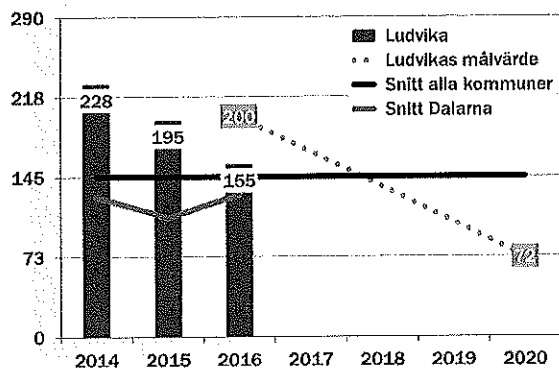
Den långsiktiga målsättningen är att elevernas betyg ska förbättras jämfört med andra kommuners elever, så att Ludvika kommun

Definition och källa

Resultatmålet hämtas från Skolverket och visar kommunens rankingplacering bland landets kommuner avseende genomsnittlig betygspoäng (bokstavs betyg omräknade till sifferbetyg) för elever som avslutar sin gymnasieutbildning. Rankingplaceringen är ett tal mellan 1 och 290, där 1=högst betyg bland landets kommuner. Statistiken avser elever folkbokförda i kommunen, oavsett i vilken kommun deras skolor är belägna (s.k. hemkommun). Maximal betygspoäng är 20.

avancerar och blir bland den främsta fjärdedelen bland landets 290 kommuner (plats 72 eller bättre).

Kommunranking betygspoäng gymnasiets avgångselever

För 2016 var målet att nå en placering bland landets 200 främsta kommuner, vilket ska jämföras med plats 228 för 2014 som var den mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då 2016 års målvärde bestämdes i november 2015.

Målvärdet uppnåddes

Mellan 2015 och 2016 steg betygspoängen för kommunens avgångselever i gymnasieskolan från 13,6 till 13,9 av maximala 20. Kommunen steg i rankingen bland landets 290 kommuner från plats 195 till plats 155 (1=bäst).

Därmed uppnåddes 2016 års målvärde, som var rankingplacering 200. Denna aspekt av målet *En av landets bästa skolkommuner* uppnåddes alltså 2016.

Resultatmättet avser medelbetygen för alla elever som är folkbokförda i Ludvika kommun, oavsett i vilken kommun deras skolor är belägna eller vilken huvudman som driver de skolor de går i.

I Ludvika kommuns fall bedrivs gymnasieutbildningen i ett kommunalförbund tillsammans med Smedjebackens kommun, Västerbergslagens utbildningscentrum (VBU), där ungefär sju av tio av kommunens gymnasieungdomar har valt att studera. Resterande omkring tre av tio studerar antingen på privatägda ABB industrigymnasium i Ludvika eller på andra skolor i landet.

Elever skrivna i Ludvika kommun som avslutade sin gymnasieutbildning

	Antal elever		Betygspoäng (max 20)	
	2015	2016	2015	2016
Har studerat på Västerbergslagens utbildningscentrum i Ludvika eller Smedjebackens kommuner	185	130	13,5	13,7
Har studerat på ABB industrigymnasium i Ludvika kommun	20	24	15,8	15,5
Har studerat på andra gymnasieskolor i landet	48	39	13,1	13,7
Totalt	253	193	13,6	13,9

Betygen är generellt sett högst på ABB industrigymnasium, men förbättringen mellan 2015 och 2016 skedde på VBU och på andra skolor.

Enligt skollagen ansvarar varje kommun för att ungdomar i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Att se till resultaten i den egna kommunala gymnasieverksamheten krävs i analysen av kvaliteten i den utbildning man själv anordnar. Men kommunen behöver också skapa sig en bild av skolgången för de elever som går i skolor som drivs av andra kommuner eller andra huvudmän.

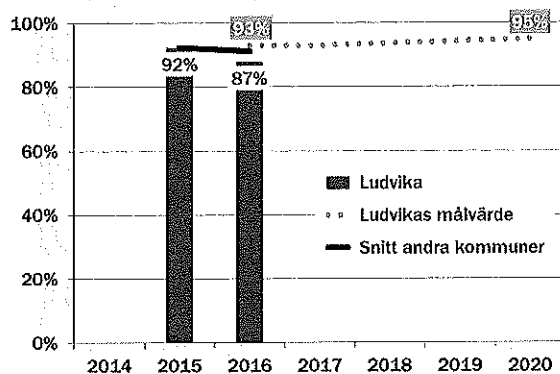
Måttet *Ungdomars framtidstro ska öka* ●

Unga ska kunna se ljusst på framtiden: känna att man kommer kunna utbilda sig och få ett bra jobb som man kan försörja sig på, leva ett självständigt liv samt förverkliga sina personliga mål.

De allra flesta av kommunens ungdomar på högstadiet och gymnasiet är nöjda med livet som helhet och ser ljusst på framtiden.

År 2015 såg 92 procent av kommunens unga positivt på framtiden. Det var ungefär som genomsnittet för övriga kommuner som då genomförde LUPP-undersökningen.

Andel unga med framtidstro

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Lupp (Lokal uppföljning av ungdomspolitik), en attitydundersökning som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor erbjuder landets kommuner att genomföra.

I Ludvika kommun ombuds årligen elever i grundskolans årskurs 8 och gymnasiets årskurs 2 att svara på frågor om hur de ser på skolan, fritiden, politik, samhälle, trygghet, framtiden etc. 2016 besvarade 80 procent av eleverna frågorna.

Måttet unga med framtidstro avser andelen som på frågan *Hur ser du på framtiden?* har svarat något av de två mest positiva svarsalternativen på en fyragradig skala. Alltså andelen som säger att de ser mycket positivt eller ganska positivt på framtiden.

2016 genomfördes undersökningen på högstadiet i 19 kommuner och på gymnasiet i 16 kommuner.

Målvärdet uppnåddes inte

Andelen ungdomar med framtidstro sjönk från 92 procent 2015 till 87 procent 2016. Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var att minst 93 procent skulle ha framtidstro. Denna aspekt av målet *En bra kommun att växa upp i* uppnåddes alltså inte 2016.

Vad som ger livskvalitet och optimism bland unga skiljer sig förstås från person till person. Men ofta handlar det om att må bra, klara skolan, vara trygg och trivas med livet i stort.

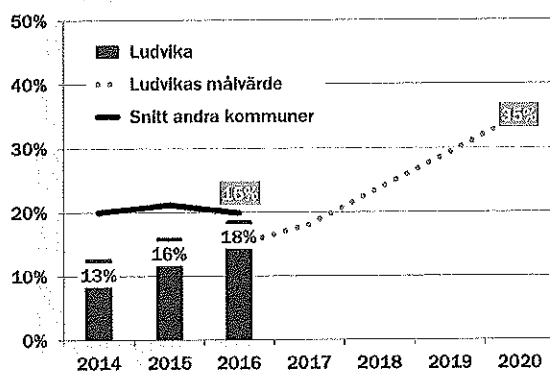
Det finns därmed många faktorer som påverkar hur unga mår och hur man ser på framtiden. Flera kommunala verksamheter kan påverka i rätt riktning exempelvis skola, fritidsverksamhet, kultur, föräldrastöd samt trygghetsskapande och sociala insatser. Dessutom är det viktigt att samhället i stort fungerar bra och att det finns arbetstillfällen, utbildningsmöjligheter och bostäder för alla åldrar.

Måttet *Ungdomar ska kunna påverka kommunen mer*

Undersökningar visar att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är ungas förutsättningar att påverka ofta sämre på grund av ålder, utbildning och erfarenhet. Kommunens ungdomar ska inte enbart ha inflytande i frågor som omedelbart berör dem, utan också kunna vara delaktiga och påverka i sådant som har betydelse för samhället i stort.

Enligt Lupp-enkäten vill mer än hälften av kommunens unga vara med och påverka bland annat kollektivtrafiken, skolan samt vad kommunen lägger pengarna på. Samtidigt säger många att de inte vet vart de ska vända sig om de vill påverka något.

Andel unga som kan påverka kommunen

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Lupp-undersökningen. Måttet unga som kan påverka kommunen avser andelen som på frågan *Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen?* har svarat något av de två mest positiva svarsalternativen på en femgradig skala. Alltså andelen som säger att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter.

Under senare år har det blivit vanligare att unga säger att de kan föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. Målet är att andelen ska mer än fördubblas från 16 procent 2015 till 35 procent 2020.

Målvärdet uppnåddes

Andelen ungdomar som anser sig ha stora möjligheter att föra fram sina åsikter till kommunala beslutsfattare ökade från 16 procent 2015 till 18 procent 2016.

Därmed uppnåddes 2016 års målvärde, som var att minst 15 procent skulle anse sig kunna föra fram sina åsikter. Denna aspekt av målet *En bra kommun att växa upp i* uppnåddes alltså 2016.

Kommunen genomför flera insatser som syftar till att fler unga ska känna att de har en möjlighet att få sin röst hörd hos dem som bestämmer.

Att genomföra Lupp är i sig ett sätt att lyssna på unga. Undersökningen ger alla skolungdomar chansen att komma till tals om vad de tycker och tänker i viktiga frågor.

Årligen genomförs ett ungdomsting. Ungdomar från kommunens högstadies- och gymnasieskolor bjuds in för att under en dag träffa politiker och ledande tjänstemän och diskutera hur kommunen kan bli bättre att bo och leva i.

Det finns även möjlighet för ungdomar att få kommunala pengar för att genomföra sina idéer och driva egna projekt som gynnar kommunens unga.

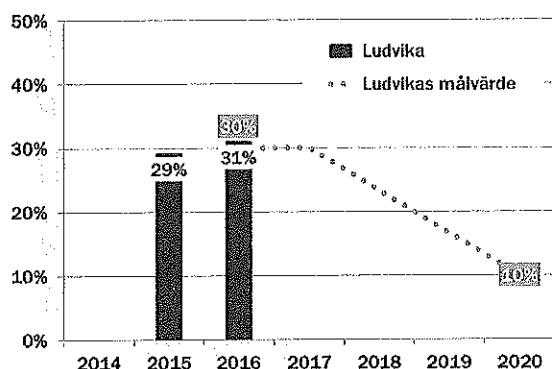
På skolorna prövas olika former av elevdemokrati. Ett exempel är att elevrådet för fram elevernas önskemål när skolgårdar ska byggas om.

För att kunna nå det långsiktiga målet till 2020 behöver också nya idéer prövas för att involvera fler unga både i beslutsprocesser och i planering av insatser. Kommunens ungdomskonsulenter samordnar och driver på detta arbete.

Måttet *Ungdomars trygghet ska öka*

Unga i kommunen ska känna sig trygga och kunna röra sig fritt i olika miljöer. Att bli utsatt för hot, brott eller kränkande handlingar kan vara ett hot mot tryggheten också på längre sikt. Enligt LUPP-undersökningen känner sig flertalet av kommunens skolungdomar trygga och har inte blivit utsatta för hot eller brott i närtid.

Andel unga som har upplevt otrygga situationer

Men 2015 sa 29 procent att de under det senaste halvåret hade råkat ut för en eller flera av följande händelser: hot, stöld, misshandel, sexuellt våld eller sexuellt utnyttjande. Hot och stöld var vanligast. Till 2020 ska andelen minska till högst 10 procent.

Målvärdet uppnåddes inte

Andelen ungdomar som har upplevt en eller flera av fyra specifika former av hot, brott eller kränkande handlingar ökade från 29 procent 2015 till 31 procent 2016.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var att högst 30 procent skulle ha blivit utsatta för en eller flera av de otrygga situationerna. Denna aspekt av målet *En bra kommun att växa upp i* uppnåddes inte 2016.

Andel unga som har upplevt otrygga situationer

	2015	2016
1. Blivit hotad	20 %	16 %
2. Blivit bestulen	15 %	19 %
3. Blivit misshandlad	2 %	6 %
4. Blivit utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande	2 %	4 %
Minst en av de fyra situationerna har inträffat	29 %	31 %

Mellan 2015 och 2016 blev det alltså totalt sett något fler som utsattes. Visserligen blev färre utsatta för hot, men fler blev bestulna, utsatta för misshandel och utsatta för sexuellt våld eller utnyttjande.

Ungdomarna har också angivit hur trygga de är i olika miljöer. Otryggheten är störst och har ökat mest i centrumområden, på bussar och tåg samt på fritidsgårdar och liknande. Högstadieläverna tycker att det har blivit mindre tryggt i skolan, vilket rimligen påverkar studieron och studieresultatet negativt.

Tillsammans med polisen och flera andra aktörer bedriver kommunen ett brett och långsiktigt arbete för att förebygga brott och skapa trygghet. Exempelvis genomförs trygghetsvandringar med ungdomar för att upptäcka risker i den fysiska miljön och åtgärda dem. Det kan handla om att ta bort klotter, förbättra belysningen och klippa ned täta buskage i otrygga miljöer. För ökad trygghet har skolorna fler vuxna i allmänna utrymmen som korridorer och kapphall. Ytterligare insatser krävs för att det långsiktiga målet till 2020 ska kunna nås.

Definition och källa

Resultatmålet hämtas från Lupp-undersökningen.

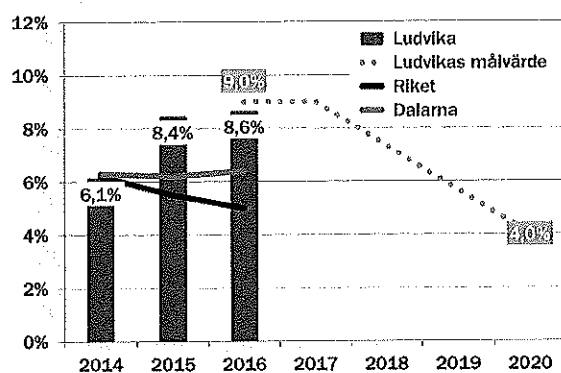
Måttet unga som har upplevt otrygga situationer avser andelen som uppger att de under det senaste halvåret har råkat ut för en eller flera av följande händelser: blivit hotad, bestulen, misshandlad eller utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande.

Måttet *Fler unga ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning*

En aspekt på en bra uppväxtkommun – liksom på en tillväxtkommun – är att så många ungdomar och yngre vuxna som möjligt ska arbeta, studera eller ha någon annan sysselsättning som de trivs med och som ökar möjligheterna att få ett jobb längre fram. Här målsätts den öppna ungdomsarbetslösheten, som ska sjunka och vara så liten som möjligt.

Under 2014 och 2015 steg den öppna ungdomsarbetslösheten i kommunen, främst eftersom många i den ökande gruppen nyanlända hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. I slutet av 2015 var 8,4 procent i gruppen 18–24 år utan sysselsättning, motsvarande 120 personer.

Andel öppet arbetslösa ungdomar 18–24 år

8,4 procent 2015. Till 2020 ska arbetslösheten sjunka till 4 procent eller lägre.

Målvärdet uppnåddes

I slutet av 2016 var 8,6 procent i åldersgruppen 18–24 år öppet arbetslösa (årsgenomsnitt). Detta är visserligen en uppgång sedan 2015 med 0,2 procentenheter, men uppgången dämpades under våren 2016 och vände sedan nedåt. Därmed uppnåddes 2016 års målvärde, som var högst 9 procent öppet arbetslösa ungdomar. Denna aspekt av målet *En bra kommun att växa upp i* uppnåddes alltså 2016.

Under hela 2016 sjönk ungdomsarbetslösheten bland kommunens inrikes födda, från 5 procent vid årets början till 3 procent vid årets slut. Samtidigt fortsatte den att stiga i den ökande gruppen utrikes födda, från 36 procent till 42 procent. Många av de nyanlända med färsk uppehållstillstånd behöver stöd för att kunna stärka sina möjligheter att gå vidare till arbete eller utbildning.

Grunden för en hög sysselsättning är en bra skola, en god allmän samhällsutveckling och att det finns arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter.

I vissa fall spelar också kommunala riktade insatser en roll för ungas möjligheter att gå från arbetslöshet till egen försörjning eller utbildning. Det är bland annat tack vare dessa insatser som arbetslösheten först slutade stiga och sedan vände nedåt under 2016, vilket bidrog till att målvärdet uppnåddes. Några exempel på insatser är kvalificerat personligt stöd i form av praktik, handledning och coachning för att motivera till jobb eller studier.

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från arbetsförmedlingens månadsstatistik avseende öppet arbetslösa i åldersgruppen 18–24 år. Arbetslösheten mäts som procentuell andel av den registerbaserade arbetskraften.

Öppet arbetslösa saknar betalt arbete och deltar inte i något arbetsmarknadspolitiskt program.

Måttet avser den procentuella arbetslösheten som en trend-siffra, i form av det säsongsrensade s.k. rullande 12-månadersgenomsnittet.

Målsättningen för 2016 var att dämpa uppgången så att högst 9 procent skulle vara öppet arbetslösa vid årets utgång, jämfört med

Målområdet Arbete och näringsliv

Målet *En tillväxtkommun* uppnåddes delvis. För två av de fem resultatmått uppnåddes målvärdet. Befolkningen ökade betydligt mer än årets målsättning och utbyggnaden av bredband nådde mycket längre än förutsett. Däremot har bostadsbyggandet varit otillräckligt, företagen preliminärt blivit aningen mindre nöjda med kommunens service och arbetslösheten bland vuxna ökat något mer än befarat.

Uppföljning av verksamhetsmålet inom *Arbete och näringsliv*, 2016

	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
En tillväxtkommun			
Antal invånare	26 450	26 933	
Antal nybyggda bostäder	50	14	
Andel invånare och företag med tillgång till snabbt bredband	50 %	63 %	
Företagens betyg på kommunens service (0–100, där 100=max)	75	73 ¹⁾	
Andel öppet arbetslösa vuxna 25–64 år	5,0 %	5,3 %	

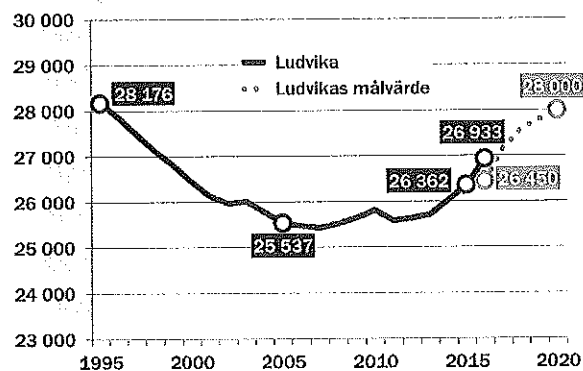
1) Avser utfallet för första halvåret. Halårsutfallet publiceras 25 april 2017

Måttet *Befolkningen ska växa*

Fler invånare ökar ortens attraktivitet, underlättar etableringar och ger nya möjligheter för framtiden. Det är också gynnsamt för näringsliv och arbetsmarknad och skapar utveckling och tillväxt.

Efter en lång period av först minskande och sedan stillastående folkmängd har antalet folkbokförda invånare ökat rejält de senaste åren. År 2015 hade kommunen närmare 26 400 invånare. Det långsiktiga målet är att invånarantalet ska öka till 28 000 eller fler 2020.

Folkbokförda invånare

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från SCB:s officiella befolkningsstatistik avseende folkbokförda personer.

Ett ökat barnafödande har bidragit till den positiva utvecklingen. Men huvudförklaringen är invandringen av personer som har fått asyl i Sverige. De asylsökande som får uppehållstillstånd och antingen placeras eller själva bosätter sig i Ludvika

kommun, blir då folkbokförda och ingår i kommunens officiella folkmängd.

Målvärdet uppnåddes

Den positiva befolkningsutvecklingen fortsatte under 2016. Antalet folkbokförda ökade med 571 personer, från 26 362 i slutet av 2015 till 26 933 år 2016.

Målvärdet 26 450 invånare uppnåddes med god marginal. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* uppnåddes 2016.

Folkökningen 2016 var den största på årtionden och man kan vänta sig en ökning också de närmaste åren, även om det inte skulle komma några nya asylsökande till Sverige. Sannolikt kommer det att födas ännu fler barn när allt fler kvinnor kommer upp i de mest barnafödande åldrarna. Och antagligen kommer det att avlida färre personer, i takt med att gruppen riktigt gamla minskar. Ett ytterligare tillskott utgörs av asylsökande som redan befinner sig i kommunen och som kan få uppehållstillstånd och bli folkbokförda.

Fortsatt tillväxt också på sikt förutsätter en bättre balans mellan befolkning, arbetstillfällen och bostäder. Bostadsbyggandet behöver öka. En annan utmaning är att få de nyanlända kommuninvånarna i arbete och utbildning.

I övrigt kan folkmängden påverkas med generella insatser som ökar ortens attraktivitet. En bra skola, attraktiva boendemiljöer, gott om jobb och en bra livsmiljö är viktigt både för befintliga invånare och för att attrahera nya.

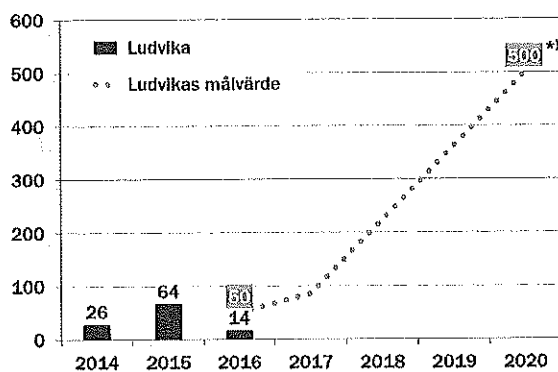
Det är bra att det blir fler Ludvikabor. Samtidigt måste kommunen möta de ökade behov av bostäder och samhällsservice som expansionen för med sig.

Måttet *Fler bostäder ska byggas* ●

I kommunen finns ett uppdämt behov av fler bostäder och efterfrågan på attraktiva boendemiljöer är redan stor och väntas öka ytterligare. Fler bostäder behövs för att motverka bostadsbristen, men också för att kommunen ska kunna växa ytterligare framöver och fortsätta att utvecklas.

Under den senaste tioårsperioden har kommunen haft en starkare jobbtillväxt än exempelvis Dalarna som helhet. Samtidigt har det blivit många fler som pendlar till arbete i Ludvika kommun från nästan alla kringliggande kommuner. På senare år har också kommunens invånarantal ökat rekordartat, men bostadsbyggandet har inte hängt med i samma takt som jobben och folkmängden.

Nybyggda bostäder

*) Avser nybyggda bostäder under femårsperioden 2016–2020

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från SCB:s officiella statistik över nybyggda (färdigställda) bostäder i landets kommuner. Här avses både småhus och lägenheter i flerbostadshus, men däremot inte fritidshus. Statistiken baseras på uppgifter som landets kommuner rapporterar in.

Målsättningen är att det 2016–2020 ska färdigställas åtminstone 500 inflyttnings-

klara bostäder, varav 50 eller fler under 2016. Större byggprojekt pågår under flera år. Det är därför som kommunen har ett mål för byggandet för en femårsperiod. Det kommer krävas flera nya flerfamiljshus för att det långsiktiga målet om 500 nya bostäder till 2020 ska nås och byggnationen kommer behöva vara större i slutet av perioden.

Målvärdet uppnåddes inte

Under 2016 färdigställdes 14 nya villor i kommunen, men däremot inga lägenheter.

2016 års målvärde, 50 nya bostäder, uppnåddes alltså inte. Denna aspekt av målet

En tillväxstkommun uppnåddes därför inte 2016.

Även om kommunen inte på egen hand styr över byggandet, så görs mycket för att ha en beredskap som möjliggör byggande och som underlättar för byggprojekt.

Färdiga planlagda områden utarbetas efterhand för att kunna användas för byggnation av både flerfamiljshus och småhus, bland annat för förtätning och ytterligare byggnation i centrala staden. Efterfrågan är stor på byggbar mark för villor, och småhustomter i attraktiva lägen säljs etappvis. Bygglovsärenden handläggs mycket snabbt. Kommunens helägda bostadsföretag LudvikaHem AB bygger och projekterar främst lägenheter.

Kommunen har också ett ansvar tillsammans med andra för att det ska vara attraktivt att bygga på orten. Attraktivitet kan då handla om att ha en bra arbetsmarknad, bra skolor, bra kommunal service och att också övrig livsmiljö ska fungera. Kontakter tas löpande med externa aktörer för att marknadsföra kommunen som byggort.

Måttet Fler ska ha tillgång till snabbt bredband

Driftsäker internetuppkoppling med hög kapacitet är numera en del av infrastrukturen och en allt starkare drivkraft för tillväxt och jobb. Också i övrigt innebär bredbandsutbyggnaden och digitaliseringen nya möjligheter för privatpersoner, företag och offentlig sektor i hela kommunen.

De senaste åren har det skett en mycket snabb expansion, och andelen hushåll och företag med tillgång till snabbt fiberbaserat eller trådlöst bredband är numera större i kommunen än på många andra liknande orter. Ett hushåll får betala omkring 20 000 kronor för att ansluta sig.

Kommunens långsiktiga målsättning till 2020 är att åtminstone 90 procent ska kunna ansluta sig till bredband med en överföringshastighet om minst 1 000 megabit per sekund.

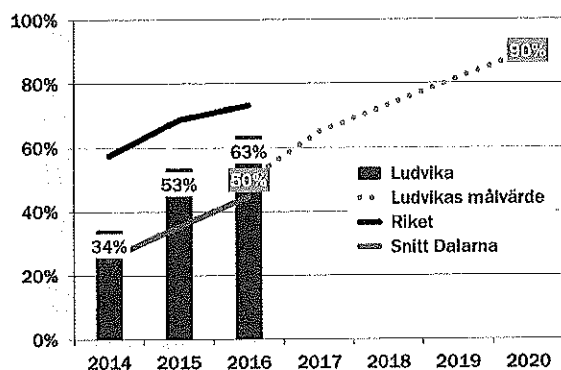
Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Post- och telestyrelsens (PTS) årliga bredbandskartläggning avseende situationen 1 oktober.

Kartläggningen avser andelen hushåll och företag som har tillgång till snabbt bredband, dvs som har eller som kan ansluta sig. Andelen som faktiskt har anslutit sig är mindre.

Uppgifterna avser trådbundet eller trådlöst bredband med en överföringshastighet om minst 100 megabit/sekund. Kommunens egen ambition avser den tio gånger högre hastigheten 1 000 megabit/sekund.

Andel med tillgång till snabbt bredband

För 2016 var målet att minst 50 procent skulle kunna ansluta sig. Detta ska jämföras med 34 procent 2014, som var den mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då 2016 års målvärde bestämdes i november 2015.

Målvärdet uppnåddes

Under 2016 ökade andelen hushåll och företag med tillgång till snabbt fiberbaserat eller trådlöst bredband från 53 procent till 63 procent.

Därmed uppnåddes med god marginal 2016 års målvärde, som var 50 procent täckningsgrad. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* uppnåddes 2016.

Under 2015 tog utrollningen av fiber rejäl fart, främst i kommunens centralort. Satsningen fortsatte och gav 2016 goda resultat också på mindre orter och i byarna. Ytterligare utbyggnad kommer ske 2017 och 2018 för att täcka främst de mer glesbefolkade områdena. Utbyggnaden kommer att fortsätta även kommande år, men den planeringen är ännu inte klar.

Marknadskrafterna klarar att täcka stora delar av centralorten och andra tätbebyggda områden. Kommunen jobbar aktivt tillsammans med partners för att sprida snabbt bredband också till mer glesbefolkade delar. Totalt satsar kommunen 40 miljoner kronor i investeringsmedel under perioden 2016–2019, och till det kommer statligt stöd. Kommunens bredbandsstrategi samordnar och driver på utbyggnaden, i samarbete med främst partnern IP-Only och det lokala energibolaget VB Energi som kommunen är delägare i.

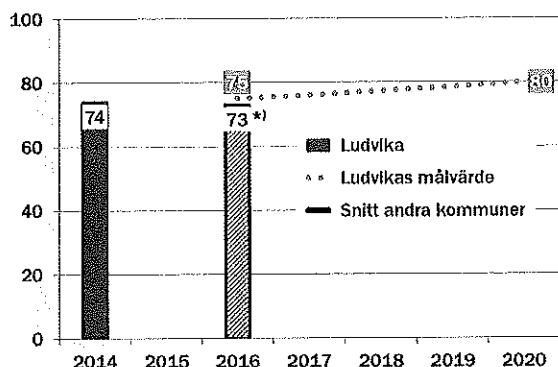
Måttet *Företagen ska bli mer nöjda med kommunens service*

För att kommunen ska vara fortsatt konkurrenskraftig och ha en stark tillväxt så krävs bland annat en bra myndighetsutövning gentemot företagen i regionen.

Servicen är en del av företagsklimatet som kommunen själv har fullt ansvar för. Under en följd av år har kommunen legat i topp i en landsomfattande servicemätning av myndighetsutövningen för företagskunder. År 2014 nåddes 15:e bästa plats av cirka 200 deltagande kommuner.

De privata företag som har ansökt om bland annat bygglov och serveringstillstånd tillfrågas om hur de uppfattar exempelvis tillgängligheten, bemötandet och kompetensen hos de tjänstemän de har haft kontakt med. Svaren räknas om till ett tal mellan 0 och 100, där 100 betyder högsta betyg eller att företagen är maximalt nöjda.

Företagens betyg på kommunens service

*) Avser utfallet för första halvåret. Helårsutfallet publiceras 25 april 2017

mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då målvärdet bestämdes 2015. Till 2020 ska betyget öka ytterligare till 80 eller högre. Under årens lopp är det bara några enstaka kommuner som har haft en kundnöjdhet på den höga nivån.

Målvärdet uppnåddes inte

Första halvåret 2016 gav företagen ett aningen lägre totalbetyg på kommunens service, jämfört med motsvarande undersökning 2014. Betyget sjönk från 74 till 73. Preliminärt uppnåddes därmed inte 2016 års målvärde, som var ett totalbetyg på 75. Preliminärt uppnåddes alltså inte denna aspekt av målet *En tillväxtkommun 2016*.

Flera åtgärder har genomförts för att underlätta för företagen och förbättra servicen, såsom utbildningar i service och bemötande, utåtriktade aktiviteter och temadagar för olika branscher. Inom bygglovsområdet erbjuds företag att lämna in e-ansökningar.

Företagens betyg på Ludvika kn (max 100)

	2014	2015	2016 ^{*)}
Information	76	-	71
Tillgänglighet	77	-	82
Bemötande	80	-	79

*) Halvårsutfall. Helårsutfallet publiceras 25 april 2017

Företagens betyg på Ludvika kn (max 100)

	2014	2015	2016 ^{*)}
Kompetens	75	-	78
Rättssäkerhet	76	-	72
Effektivitet	73	-	80
Totalt	74	-	73

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen, som rapporteras till SKL och Stockholm Business Alliance.

Mätningen visar hur nöjda företagen är med kommunernas myndighetsutövning kring brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd. Kundnöjdheten mäts på en skala 0–100 där 100 betyder högsta betyg eller att företagen är maximalt nöjda.

År 2014 deltog 53 procent av de cirka 280 tillfrågade Ludvika-företagen i undersökningen, som genomfördes i 197 kommuner.

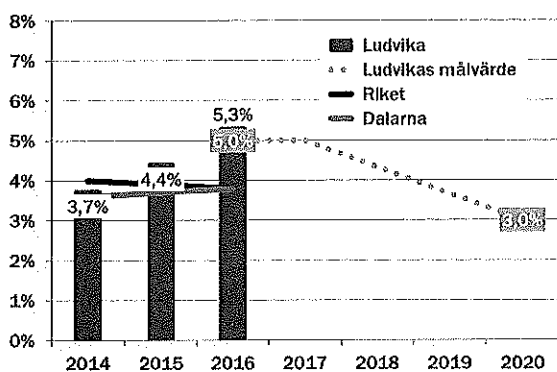
Målet för 2016 var att företagens sammanlagda betyg skulle stiga till åtminstone 75. Detta ska jämföras med 74 för 2014, som var den

Måttet *Fler vuxna ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning*

En indikation på – och förutsättning för – tillväxt är att så många invånare som möjligt arbetar, studerar eller har någon annan sysselsättning som ökar möjligheterna att få ett jobb. Här målsätts den öppna arbetslösheten som, genom fortsatt tillväxt och tillgång till studier och kompetensutveckling, ska sjunka och vara så liten som möjligt.

Sedan 2015 stiger den öppna arbetslösheten i kommunen. Vid slutet av 2015 var 4,4 procent i åldersgruppen 25–64 år utan sysselsättning (årsgenomsnitt), motsvarande 460 personer. Under hösten 2015 hade antalet arbetslösa ökat.

Andel öppet arbetslösa 25–64 år

jämfört med 4,4 procent 2015. Till 2020 ska arbetslösheten sjunka till högst 3 procent.

Målvärdet uppnåddes inte

Vid utgången av 2016 var 5,3 procent i åldersgruppen 25–64 år öppet arbetslösa (årsgenomsnitt). Detta är en uppgång sedan 2015 med 0,9 procentenheter.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var högst 5,0 procent öppet arbetslösa. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* uppnåddes alltså inte 2016.

Under 2016 blev det alltså fler i kommunen som sökte men inte lyckades få ett arbete. Det beror främst på att allt fler nyanlända skrev in sig som arbetssökande hos arbetsförmedlingen. Många i den gruppen behöver stöd för att kunna stärka sina möjligheter att gå vidare till jobb eller utbildning.

Efterfrågan på arbetskraft är stor både i privat och offentlig sektor och i praktiskt taget alla branscher, bland annat till följd av en pågående generationsväxling. Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens, och därför är det viktigt att motivera fler till utbildning som leder till jobb. Gruppen utrikes födda är en stor resurs för att fylla behovet av arbetskraft.

Genom ett brett och långsiktigt tillväxt- och näringslivsarbete kan kommunen bidra till att så många som möjligt ska kunna arbeta, studera eller ha en annan sysselsättning. Det handlar om insatser kopplade till utbildning, kommunikationer, transporter, bredband, bostäder, etableringar med mera.

Dessutom bedrivs riktade insatser för att få personer i målgruppen att gå från arbetslöshet till egen försörjning eller utbildning. Dessa insatser bidrar till att hålla nere den öppna arbetslösheten, som annars skulle ha varit på en högre nivå.

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från arbetsförmedlingens månadsstatistik avseende öppet arbetslösa i åldersgruppen 25–64 år. Arbetslösheten mäts som procentuell andel av den registerbaserade arbetskraften. Öppet arbetslösa saknar betalt arbete och deltar inte i något arbetsmarknadspolitiskt program. Måttet avser den procentuella arbetslösheten som en trendsifffa, i form av det säsongsrensade s.k. rullande 12-månadersgenomsnittet.

Målet för 2016 var att dämpa uppgången så att högst 5 procent skulle vara öppet arbetslösa vid årets slut,

Målområdet Livsmiljö

Målet **En bra kommun att leva i** uppnåddes inte . Inte för något av de tre resultatmåttan uppnåddes årets målvärde. Invånarna har inte blivit mer nöjda med att bo och leva i kommunen, har inte blivit mer nöjda med kommunens bemötande och tillgänglighet och känner sig inte heller mer trygga och säkra.

Målet **En miljövänlig kommun** uppnåddes inte . Bara ett av de fyra resultatmåttan nådde årets målvärde. Det har blivit en minskad klimatpåverkan av kommunorganisationens resor med bil. Däremot sjönk återvinningen av hushållsavfall, även om det exakta utfallet ännu inte är klart. Det har inte heller blivit mer ekologiska livsmedel i den mat som kommunen serverar. Slutligen minskade visserligen energianvändningen i kommunens lokaler, men inte tillräckligt för att nå årets målsättning.

Uppföljning av verksamhetsmålen inom *Livsmiljö*, 2016

	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
En bra kommun att leva i			
Invånarnas betyg på kommunen som en bra plats att bo och leva på (0-100, där 100=max)	54	48	
Invånarnas betyg på kommunens bemötande och tillgänglighet (0-100, där 100=max)	56	52	
Invånarnas betyg på kommunen som en trygg och säker plats att bo på (0-100, där 100=max)	57	43	
En miljövänlig kommun			
Andel hushållsavfall som återvinns	51 %	..1) %	
Andel ekologiska livsmedel i kommunorganisationen	40 %	35 %	
Koldioxidutsläpp från kommunorganisationens bilresor, ton CO ₂ per årsarbetare	0,22	0,20	
Energianvändning i kommunorganisationens lokaler, kWh per m ²	-3 ²⁾	-1 ²⁾	

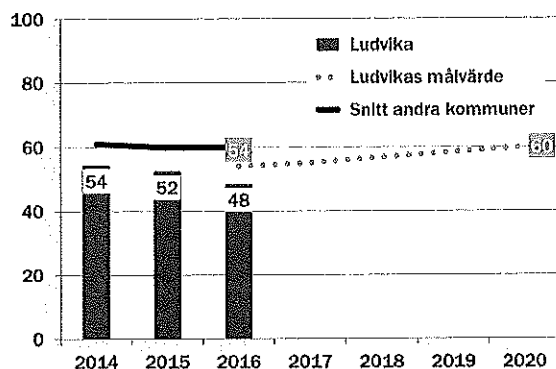
1) Uppgiften publiceras i april 2017, men redan nu står det klart att återvinningsgraden inte nådde upp till målvärdet 51 %
2) Energianvändningen under 2016 skulle minska med 3 kWh/m² i förhållande till 2014

Måttet *Invånarna ska bli mer nöjda med att bo och leva i kommunen*

Under flera år har Ludvika kommuns invånare varit mindre nöjda med att bo och leva i sin kommun, jämfört med invånarna i flertalet andra kommuner.

År 2015 gav Ludvikaborna det sammanlagda betyget 52 av 100 för kommunen som en bra plats att bo och leva på, mot 60 i medeltal för alla kommuner som genomförde medborgarundersökningen.

Invånarnas betyg på kommunen som en bra plats att bo och leva på

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från medborgarundersökningen, en attitydundersökning som SCB erbjuder landets kommuner att genomföra. I Ludvika kommun ombeds årligen 1 200 slumpvis utvalda invånare 18–84 år att betygsätta kommunen, dess verksamheter samt möjligheterna till inflytande på kommunala beslut och verksamheter. Varje delfråga betygsätts på en skala 0–10. Resultatet för varje frågeområde räknas sedan om till ett tal mellan 0 och 100, där 100 betyder högsta betyg eller att invånarna är maximalt nöjda. 2016 deltog 40 procent av de tillfrågade Ludvikaborna i undersökningen, som genomfördes i 136 kommuner.

Målvärdet uppnåddes inte

Under 2016 gav de tillfrågade invånarna ett lägre betyg på kommunen som en bra plats att bo och leva på, jämfört med motsvarande mätning 2015. Betygsnivån sjönk från 52 till 48, där 100 = högsta betyg.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var en betygsnivå på 54. Denna aspekt av målet *En bra kommun att leva i* uppnåddes alltså inte 2016.

Invånarnas betyg på kommunen som en bra plats att bo och leva på

	2014	2015	2016
Hur nöjd är du med din kommun i dess helhet som en plats att bo och leva på? (0–10)	6,3	6,2	5,9
Hur väl uppfyller din kommun dina förväntningar på en plats att bo och leva på? (0–10)	5,9	5,8	5,4
Föreställ dig en plats som är perfekt att bo och leva på. Hur nära ett sådant ideal tycker du att din kommun kommer? (0–10)	5,2	5,1	4,7
Sammanlagd nöjdhet med att bo och leva i kommunen (0–100)	54	52	48

För alla tre delfrågor sjönk Ludvikabornas betyg mellan 2015 och 2016. Frågorna mäter allmänhetens uppfattning om kommunen i stort, och det kan därför vara svårt att peka ut enskilda orsaker till nedgången. Oavsett orsak är det nu en stor utmaning att vända utvecklingen så att invånarnas uppfattning blir mer positiv igen.

Även om inte kommunen ensam avgör, så finns det mycket som kan göras från kommunalt håll för att det långsiktiga målet till 2020 ska kunna nås. Förtroende och optimism byggs bäst genom att långsiktigt och systematiskt förbättra den kommunala verksamheten och servicen, ha kontroll över ekonomin, investera för framtiden och bidra till ökad trygghet och fler jobb. En annan viktig del är att öppet, konkret och tydligt kommunicera ut de beslut som kommunen fattar.

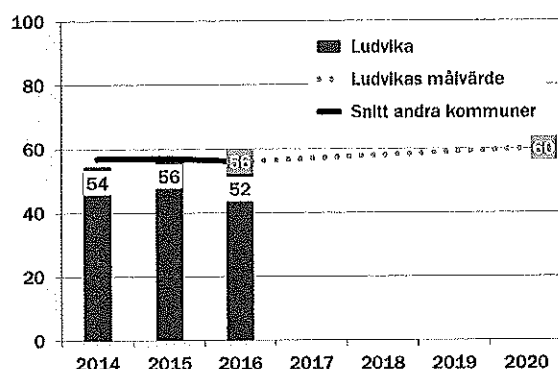
Måttet *Kommunens bemötande och tillgänglighet ska förbättras*

Kommunen hanterar invånarnas skattepengar och ansvarar för en rad olika verksamheter som berör människors vardag. Hur man tar emot, lyssnar, behandlar och löser olika kundsituationer är viktigt i sig. Det påverkar också invånarnas bild av kommunen i stort.

Dagligen kontaktas kommunens politiker och tjänstemän av hundratals invånare, företagare, besökare och många andra. De som tar kontakt behöver information, service och möjlighet att få uträtta sina ärenden. Det kan handla om allt från frågor om plats inom barnomsorgen, till att begära ut allmänna handlingar eller att framföra kritik. Oftast används telefon eller mejl och ibland personliga möten. Allt fler använder sociala medier som Facebook.

År 2015 var Ludvikas invånare nästan lika nöjda med sin hemkommuns bemötande och tillgänglighet som snittet för andra kommuner.

Invånarnas betyg på kommunens bemötande och tillgänglighet

Källa

Resultatmättet hämtas från SCB:s medborgarundersökning.

Men 2016 sjönk Ludvikabornas betyg, medan medelbetyget för övriga deltagande kommuner var i stort sett oförändrat.

Målvärdet uppnåddes inte

Under 2016 gav de tillfrågade invånarna ett lägre betyg på kommunens bemötande och tillgänglighet, jämfört med motsvarande mätning 2015. Betygsnivån sjönk från 56 till 52, där 100 = högsta betyg.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var en betygsnivå på 56. Denna aspekt av målet *En bra kommun att leva i* uppnåddes alltså inte 2016.

Ludvikabornas betyg på kommunens bemötande och tillgänglighet

	2014	2015	2016
Möjligheterna att komma i kontakt med tjänstemän eller annan personal (0-10)	6,1	6,1	5,8
Bemötandet vid kontakt med tjänstemän eller annan personal (0-10)	6,5	6,6	6,3
Servicen vid kontakt med tjänstemän eller annan personal (0-10)	6,5	6,5	6,1
Möjligheterna att komma i kontakt med kommunens högre chefer (0-10)	4,8	5,1	4,7
Sammanlagd nöjdhet med kommunens bemötande och tillgänglighet (0-100)	54	56	52

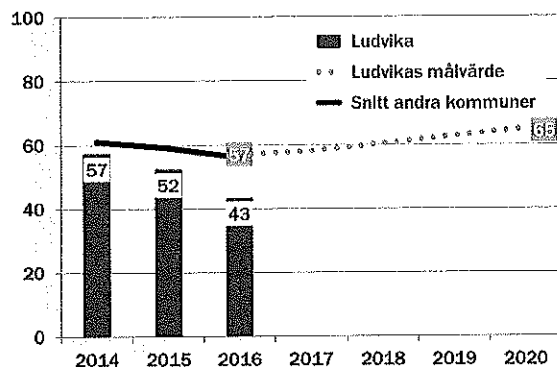
För alla fyra delfrågor sjönk Ludvikabornas betyg mellan 2015 och 2016. Tillgängligheten, bemötandet och servicen gentemot allmänheten är något som kommunen själv har fullt ansvar för och åtgärder har satts in för att få ett bättre resultat. Ett exempel är internutbildningar i bemötande och kommunikation.

Måttet *Invånarna ska känna sig mer trygga och säkra*

Kommuninvånarna ska känna sig trygga och färre ska utsättas för eller vara oroliga för att utsättas för brott. Landsomfattande undersökningar visar att både otryggheten och oron för brott har ökat under senare år. Denna ökade otrygghet syns också i de senaste årens medborgarundersökningar som har genomförts i Ludvika kommun. Där ställs frågor om hur invånarna ser på att vistas utomhus kvällar och nätter och om man är orolig för att utsättas för hot, rån, misshandel eller inbrott i hemmet.

Tidigare år har Ludvikas kommuninvånare upplevt sig vara mindre trygga och säkra i sin hemkommun, jämfört med invånarna i övriga kommuner. År 2015 gav Ludvikaborna det sammanlagda betyget 52 av 100 för kommunen som en trygg och säker plats att bo på, mot 59 i snitt för alla deltagande kommuner.

Invånarnas betyg på kommunen som en trygg och säker plats att bo på

Källa

Resultatmättet hämtas från SCB:s medborgarundersökning.

Ludvikabornas betyg på kommunen som en trygg och säker plats sjönk dramatiskt 2016. Även medelbetyget för alla deltagande kommuner föll men inte alls lika mycket.

Målvärdet uppnåddes inte

Under 2016 gav de tillfrågade invånarna ett lägre betyg på kommunen som en trygg och säker plats att bo på, jämfört med motsvarande mätning 2015. Betygsnivån sjönk från 52 till 43, där 100 = högsta betyg.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var en betygsnivå på 57. Denna aspekt av målet *En bra kommun att leva i* uppnåddes alltså inte 2016.

Ludvikabornas betyg på kommunen som en trygg och säker plats att bo på

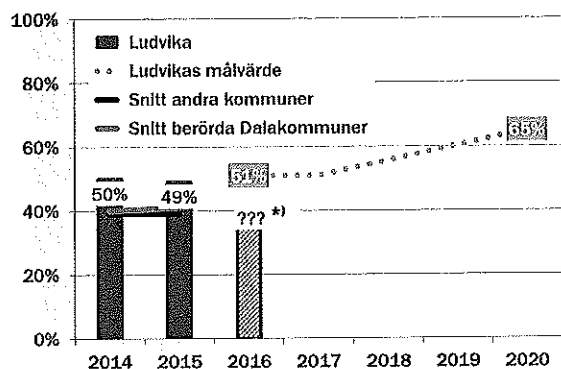
	2014	2015	2016
Tryggt och säkert att vistas utomhus kvällar och nätter (0-10)	6,0	5,5	4,6
Trygg och säker mot hot, rån och misshandel (0-10)	6,0	5,4	4,7
Trygg och säker mot inbrott i hemmet (0-10)	6,2	6,0	5,4
Sammanlagd nöjdhet med kommunen som en trygg och säker plats att bo på (0-100)	57	52	43

Tryggheten behöver öka rejält för att det långsiktiga målet till 2020 ska kunna nås. Flera aktörer bidrar i arbetet för att öka tryggheten och minska brottsligheten i kommunen. Exempelvis tecknade polisen och kommunen 2016 ett medborgarlöfte, som en del av det gemensamma trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Löftet säger bland annat att polisen ska vara mer synlig i centrala Ludvika särskilt i samband med krogstängning. Under 2016 genomfördes två trygghetsvandringar för att upptäcka risker och åtgärda dem, och fler kommer att ske 2017.

Måttet *Mer hushållsavfall ska återvinnas*

Förutom att minska samhällets totala mängder avfall är det viktigt att återvinna så stor del som möjligt av det avfall som ändå uppkommer. En ökad återvinning av hushållsavfallet i kommunen bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen, där exempelvis matavfall ska sorteras ut och återanvändningen av hushållsavfall ska öka.

Återvinningsgrad för hushållsavfall

*) 2016 års exakta utfall är inte klart, men det kommer bli lägre än år 2015

Definition och källa

Resultatmålet baseras på en egen mätning i kommunen, som rapporteras till Avfall Sverige.

Måttet beräknas som mängden hushållsavfall som har samlats in för materialåtervinning inkl. biologisk behandling (i kilo) dividerat med totala mängden insamlat hushållsavfall (i kilo).

I hushållsavfall ingår mat- och restavfall, grovavfall inkl. trädgårdsavfall, farligt avfall samt den del av hushållsavfallet som omfattas av producentansvar (förpackningar, tidningar, elavfall, batterier etc).

År 2015 genomfördes mätningen i 259 kommuner.

Åren 2010–2015 återvanns omkring 50 procent av hushållsavfallet i kommunen. Det var betydligt mer än genomsnittet för övriga kommuner. Kommunens långsiktiga mål är att återvinningsgraden ska öka till minst 65 procent år 2020.

Målvärdet uppnåddes inte

Det exakta utfallet för 2016 är ännu inte klart, men det står redan klart att återvinningsgraden sjönk jämfört med de 49 procent som gällde 2015.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var 51 procent återvinningsgrad. Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* uppnåddes alltså inte 2016.

Nedgången i återvinningsgrad under 2016 var väntad. Under året togs sorterings- och komposteringsanläggningen på Björnhyttans avfallsanläggning ur bruk och sedan halvårsskiftet 2016 körs kommunens insamlade hushållsavfall till annan ort för energiåtervinning.

Kommunens nuvarande avfallssystem med insamling av blandat mat- och restavfall uppfyller inte gällande nationella och regionala mål för avfallshantering. Under 2018/2019 kommer därför ett nytt avfallssystem att införas. Utsorterat matavfall kommer att samlas in tillsammans med möjlighet till fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar för återvinning. Energin i matavfallet kommer att tas tillvara och bidra till att ett av de nationella etappmålen uppfylls. Det nya systemet ger en mer effektiv återvinning, och kommunens långsiktiga mål på 65 procent återvunnet hushållsavfall 2020 bör då vara inom räckhåll.

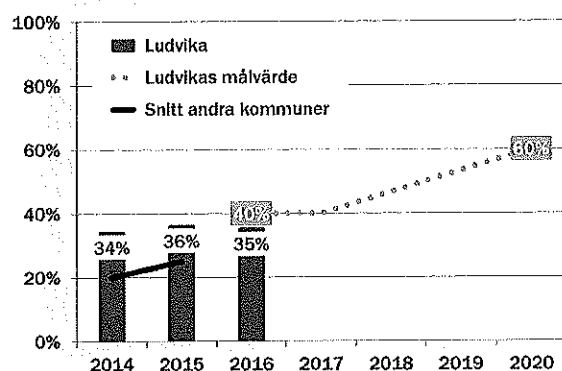
I avvaktan på det nya systemet får man under 2016, 2017 och 2018 räkna med en tillfälligt lägre återvinningsgrad jämfört med tidigare år, eftersom allt insamlat hushållsavfall under övergångsperioden går till energiåtervinning.

Måttet *Kommunen ska servera mer ekologisk mat*

Kommunen strävar efter att servera mer ekologisk mat. En ökad ekologisk produktion bidrar till att uppfylla de svenska miljömålen, när exempelvis kemiska bekämpningsmedel inte används. En större biologisk mångfald och högre ambition för djurens välfärd är andra faktorer som talar för ekologisk produktion.

Precis som kommunsektorn som helhet har kommunen år för år ökat andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna. Sedan länge har kommunen serverat mer ekomat, jämfört med genomsnittet för övriga kommuner som har gjort samma mätning. År 2015 var andelen 36 procent i kommunen.

Andel ekologiska livsmedel

Kommunens mer långsiktiga målsättning är att det år 2020 ska vara åtminstone 60 procent ekologiska livsmedel i den mat som serveras inom förskola, skola, fritidshem, äldreomsorg etc.

Målvärdet uppnåddes inte

Andelen ekologisk mat som serveras i kommunens verksamheter minskade från 36 procent 2015 till 35 procent under 2016.

Därmed uppnåddes inte 2016 års målvärde, som var 40 procent ekomat. Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* uppnåddes alltså inte 2016.

Ser man bara på jämförbara verksamheter har andelen ekologiska livsmedel inte minskat sedan 2015, utan ökat en aning. Men 2016 tillkom några verksamheter i mätningen som ännu inte serverar så mycket ekologiskt, exempelvis caféer som köper in varor där det mer sällan finns ekologiska alternativ i inköpsavtalen.

Att den totala ekoandelen inte ökade 2016 beror också på att det under året var brist på vissa prismässigt förmånliga volymprodukter, bland annat mejeriprodukter och grönsaker. Att i stället köpa mer av andra ekologiska livsmedel var svårt med befintlig inköpsbudget. I regel kostar ekoprodukter mer än konventionella och ibland är prisskillnaden mycket stor.

För att på sikt kunna öka andelen ekologiska livsmedel är det exempelvis viktigt att fortsätta ta in fler prismässigt attraktiva volymprodukter i inköpsavtalen. Lägst pris fås när flera kommuner handlar upp stora volymer tillsammans.

Ytterligare insatser krävs för att det långsiktiga målet till 2020 ska kunna nås.

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen, som rapporteras till EkoMatCentrum. Måttet beräknas som kostnaden i kronor för inköpta ekologiska livsmedel dividerat med kostnaden för totala mängden inköpta livsmedel.

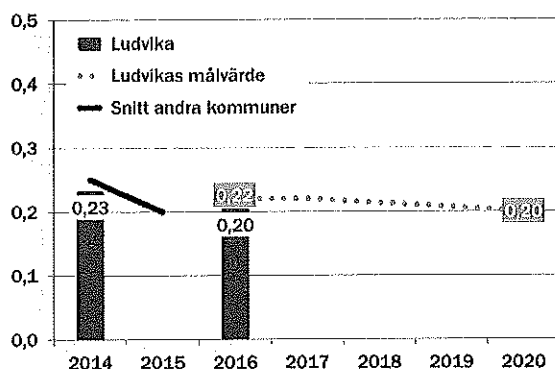
Måttet avser ekologiska livsmedel enligt KRAV-märkning, EU:s miljösymbol för ekologiska livsmedel eller andra likvärdiga symboler där det finns en erkänd certifiering som garanterar produktens ekologiskt producerade innehåll. År 2016 genomfördes mätningen i 208 kommuner.

Måttet *Klimatpåverkan från kommunens bilresor ska minska*

Transportsektorn svarar för en stor del av koldioxidutsläppen i Sverige. En minskad klimatpåverkan från kommunens resor med bil bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen, där exempelvis fossila bränslen ska fasas ut.

År 2014 stod kommunorganisationens tjänsteresor med bil för 0,23 ton utsläpp av koldioxid (CO₂) per anställd (årsarbetare). Det var ungefär som genomsnittet för övriga kommuner som gjorde samma mätning.

Kommunens resor med bil, ton CO₂/årsarbetare

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen, som rapporteras till Sveriges Ekokommuner.

Mätningen utgår från den årliga drivmedelförbrukningen från tjänsteresor med bil (bensin, diesel, etanol, E85, elektricitet), som sedan räknas om till utsläpp av koldioxid (CO₂) utifrån nyckeltal för de olika bränslenas innehåll av fossilt kol.

Det beräknade antalet ton CO₂ under året divideras slutligen med antalet helårsanställda.

År 2014 genomfördes mätningen i 54 kommuner.

Målsättningen för 2016 var att utsläppen skulle minska till högst 0,22 ton CO₂ per årsarbetare. Till 2020 ska utsläppen minska ytterligare till högst 0,20 ton per årsarbetare.

Målvärdet uppnåddes

Koldioxidutsläppen från kommunorganisationens bilresor minskade från 0,23 ton per årsarbetare 2014 till 0,20 ton under 2016.

Därmed uppnåddes 2016 års målvärde, som var 0,22 ton per årsarbetare. Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* uppnåddes alltså 2016.

Kommunens policy och riktlinjer för tjänsteresor säger att de ska ske med minsta möjliga klimat- och miljöpåverkan. Tjänsteresor är alla resor som görs i tjänsten och som bekostas av kommunen. Merparten av resandet sker med bil inom kommunens geografiska område, som en naturlig del av främst hemtjänst men även övriga verksamheter. Till det kommer vissa längre resor till och från möten, utbildningar och konferenser med mera. Bilresor i tjänsten sker i första hand med fordon som kommunen själv äger eller långtidshyr, men ungefär en fjärdedel av den totala körsträckan sker med privat bil.

Minskad klimatpåverkan från bilresor kan nås med en kombination av åtgärder:

- Minska bilkörningen (resfria möten, utveckla resfria insatser genom digitaliseringen, resa mer med kollektiva färdmedel, samåka, gå, cykla).
- Försöka minska körsträckan för de bilresor som ändå sker (ruttoptimering).
- Gå över till mer miljövänliga drivmedel och bränslesnål körning för de bilresor som ändå sker (miljöbilar, elbilar, EcoDriving, biltyper efter behov).

Under 2016 påbörjades installation av elektroniska körjournaler och planering av laddningsplatser för kommande elbilar. Ytterligare åtgärder behöver genomföras.

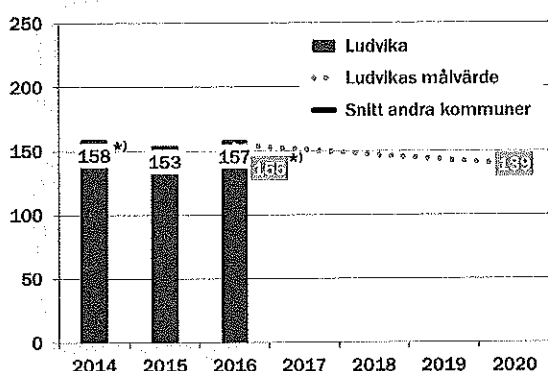
Måttet *Energianvändningen i kommunens lokaler ska minska*

En stor del av koldioxidutsläppen i Sverige kommer från fastigheter. En minskad energianvändning i kommunens lokaler bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen, där exempelvis fossila bränslen ska fasas ut.

Åren 2007–2008 och 2012–2014 investerades i energieffektiviseringar i kommunorganisationens lokaler, inom ramen för EPC-projektet som bedrevs i flera kommuner. Åtgärderna gav goda resultat, och energianvändningen minskade.

Målsättningen för 2016 var att energianvändningen skulle minska till högst 126 kilowattimmar (kWh) per kvadratmeter (m²). Det är 3 kWh/m² lägre än de 129 kWh/m² för 2014, som var den mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då målvärdet bestämdes 2015. Till 2020 ska det ske en ytterligare minskning med 16 kWh/m².

Energianvändning i kommunens lokaler, kWh/m²

*) 2016 års målvärde uttrycks som att energianvändningen ska minska med 3 kWh/m² i förhållande till de 158 kWh/m² som gällde 2014.

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen, som t.o.m. 2014 rapporterades till Energimyndigheten.

Mätningen avser mängden inköpt energi till lokaler (fjärrvärme, olja, naturgas, biobränsle, biogas, fjärrkyla samt el) i kWh dividerat med lokalytan.

Energianvändningen avser både uppvärmning och verksamhetsel. Mätningen avser både kommunens egna lokaler och lokaler i majoritetsägda bolag.

Det har dock nyligen uppmärksammats att

kommunen på grund av en felräkning tidigare underskattade energianvändningen 2014. Det korrekta värdet är 158 kWh/m², inte 129 kWh/m² som sades tidigare. I denna årsredovisning uttrycks därför målvärdet för 2016 som att energianvändningen ska minska med 3 kWh/m² i förhållande till 2014.

Målvärdet uppnåddes inte

Under 2016 var energianvändningen i kommunens lokaler 157 kWh/m², jämfört med 158 kWh/m² år 2014. Det har alltså skett en liten minskning sedan 2014.

Men ändå uppnåddes inte målvärdet för 2016, som var en minskning med 3 kWh/m² jämfört med 2014. Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* uppnåddes inte 2016.

Minskad energianvändning kan nås med en kombination av åtgärder:

- Utnyttja befintliga lokaler mer effektivt, för att kunna minska lokalbeståndet
- Fortsätta energieffektiviseringar i befintliga lokaler
- Lämna lokaler med ineffektiv uppvärmning och ersätta med mer energieffektiva
- Beteendeförändringar i verksamheten

Kommunen försöker löpande att minimera energianvändningen och miljöpåverkan i lokalbeståndet. Vid ny- och ombyggnader tas alltid hänsyn till energieffektivitet. Ny ventilation är den alltid försedd med återvinning. Ytterligare insatser krävs för att det långsiktiga målet till 2020 ska kunna nås.

3 Personalekonomisk redovisning

3.1 Personalekonomisk redovisning

Den personalekonomiska redovisningen syftar till att beskriva personalförhållanden i kommunen och bidrar till uppföljningen av kommunens personalpolitik. Där inget annat uppges avser personalredovisningen uppgifter per den 31 december 2016.

Påverkansfaktorer på jämförbarheten

När statistik från 2016 respektive 2015 jämförs mellan åren kan händelser under innevarande året ge ett annat statistiskt underlag jämfört med föregående år. Statistiken blir då inte fullt ut jämförbar.

Under 2016 bildades bolaget WBAB (Wessman Barken AB) vilket medförde att 41 tillsvidareanställda lämnade samhällsbyggnadsförvaltningen och Ludvika kommun som arbetsgivare. Det minskade antalet anställda, där majoriteten är män, innebär en viss påverkan inom de flesta områdena som redovisas här, i jämförelse mellan åren. Enbart sett till antalet tillsvidareanställda har effekten från bolagsbildningen till viss del motverkats av att 12 tillsvidareanställda tillkommit i och med en nystartad verksamhet inom enheten Social välfärd under social- och utbildningsförvaltningen.

Antalet nyanlända asylsökande har inneburit att visstidsanställningar är fler än föregående år, bland annat relaterat till arbetsmarknadspolitiska åtgärder och integrationsprojekt.

Ökningen av antalet visstidsanställningar kommer också från svårigheten att rekrytera legitimerad personal inom de pedagogiska verksamheterna, och där de statliga satsningarna Lågstadiesatsningen och Fritidshemssatsningen medfört fler anställda där merparten är visstidsanställda

Anställningar och årsarbetare

Antal anställda med tillsvidareanställning är något färre 2016 jämfört med 2015, även omräknat till årsarbetare. Däremot finns en stor ökning av både antalet personer och omräknat till årsarbetare när det gäller visstidsanställda.

Antal anställda (och omräknat till antal årsarbetare)	2015	2016
Tillsvidareanställda	2 105	2 089
= Årsarbetare	2 047	2 038
Visstidsanställda	190	352
= årsarbetare	168	320
Timavlönade (i mätmånad oktober)	419	402
= årsarbetare	177	166

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden totalt sett för alla tillsvidareanställda fortsätter att öka jämfört med tidigare år. För män har sysselsättningsgraden minskat något. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för gruppen timavlönade har minskat.

Det är fler som arbetar heltid och färre som arbetar deltid 2016 jämfört med föregående år.

Sysselsättningsgrad i procent av heltid	2015	2016
Tillsvidareanställda totalt	97,2 %	97,6 %
Tillsvidareanställda kvinnor	96,8 %	97,3 %
Tillsvidareanställda män	99,1 %	98,9 %
Timavlönade (i mätmånad oktober)	42,2 %	41,3 %
Antal heltid	1902	1912
Antal deltid	203	177

Ålders- och personalstruktur

Fördelningen mellan kvinnor och män som är tillsvidareanställda visar att andelen kvinnor har ökat, medan andelen män minskat. Andelen kvinnor är 83,6 procent (82,8 % 2015) och andelen män är 16,4 procent (17,2 %).

Medellåldern totalt har minskat något jämfört med föregående år, från 47,1 till 46,8 år. För kvinnor är minskningen 0,2 år och för män är minskningen 0,7 år.

Andelen anställda per befattningsområde är något förändrad 2016 jämfört med 2015. Andelen anställda vård och omsorg, bildning/fritid och administration har ökat något medan andelen inom teknik har minskat.

Personal- och åldersstruktur	2015	2016
Andelen kvinnor	82,8 %	83,6 %
Andelen män	17,2 %	16,4 %
Medelålder totalt	47,1 år	46,8 år
Medelålder kvinnor	47,0 år	46,8 år
Medelålder män	47,2 år	46,5 år
Andel anställda per befattningsområde:		
Vård och omsorg	64,2 %	63,4 %
Bildning/fritid	16,8 %	16,8 %
Teknik	10,6 %	10,0 %
Administration	8,4 %	9,8 %

Pensionsavgångar

Under 2016 avslutade 1 anställd sin anställning genom beviljad sjukersättning (2015 var det 6 anställda). Under 2016 avslutade 69 anställda sin anställning på grund av pensionsavgång, varav 29 med förtidsuttag (2015 var motsvarande antal 75 respektive 34).

Löneutfall

- Kommunal: 3,37 %
- OFR allmän kommunal verksamhet: 2,45 %
- OFR Hälso- och sjukvård: 2,80 %
- Akademikeralliansen: 2,32 %
- Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds samverkansråd: 2,63 %

Kommunal hade fastställda utrymmen. Övriga arbetstagarorganisationer hade inga garanterade utfall i sina avtal. Inga individgarantier avtalades. Individuell lönesättning tillämpas inom samtliga avtalsområden.

Medellön

Medellönen avser månadsavlönade anställda. Vid utgången av 2016 var medellönen, motsvarande heltidslön, 26 733 kronor (26 271 kr 2015). Kvinnornas medellön var 26 655 kronor (25 929 kr) och männens medellön var 27 053 kronor (27 819 kr). En förklaring till att medellönen för män som grupp är lägre 2016 jämfört med 2015 är ökningen av antalet visstidsanställda 2016, vilket påverkar medellönen för samtliga månadsavlönade.

Som grupp är kvinnornas medellön 98,5 procent av männens medellön (93,2 % 2015). Männens medellön är 101,5 procent av kvinnornas medellön (101,3 % 2015).

Ser man enbart till tillsvidareanställda så är medellönen för kvinnor 3,64 % högre (från 26 181 kr till 27 135 kr) och 2,54 % högre för män (från 28 457 kr till 29 181 kr). Totalt sett är medellönen 3,38 % högre (från 26 574 kr till 27 471 kr).

Jämförelsen av medellönen för män och kvinnor ska ses som en gruppjämförelse vilken inte tar hänsyn till de skillnader som kan finnas mellan olika män och kvinnor sett till anställningstid, yrke/befattning, utbildning och ålder m.m. Även förändringar av organisationen där verksamheter tillkommer och

försvinner kan påverka organisationens personalsammansättning och därmed medellönen.

Medellön för några av de större personalkategorierna

Personalkategori	Kvinnor	Män
Förskollärare	26 305	27 790
Fritidspedagog	26 971	27 152
Barnskötare	23 221	21 365
Enhetschef vård och omsorg	35 168	33 400
Vårdbiträde	23 850	23 008
Undersköterska	24 218	23 427
Sjuksköterska	30 444	-
Socialsekreterare	29 902	28 200
Skolledare (Rektor)	40 871	42 692
Grundskollärare 1-7	30 745	27 679
Grundskollärare 4-9	31 506	27 438
Personlig assistent	23 831	23 613
Måltidspersonal	22 328	20 187
Kommunalarbetare Park/trädgård	24 459	24 698
Brandman	25 240	-
Totalt för alla personalkategorier	26 655	27 053

Personalkostnader

Löner och övriga personalomkostnader uppgick till 1 103,0 miljoner kronor (1 078,2 mnkr föregående år). Semesterlöneskuld och okompenserad övertidsersättning uppgick till 61,7 mnkr (60,8 mnkr). Ansvarsförbindelsen exklusive löneskatt till kommunens anställda i form av pensioner uppgick vid årsskiftet till 546,9 mnkr (612,9 mnkr). Sjuklöner till en kostnad av 15,6 mnkr (15,3 mnkr) har betalats ut. Personalkostnadens andel av verksamhetens kostnader uppgår till 58,0 procent (60,6 %).

I personalkostnaderna ingår lön, sjuklön, semesterersättning, övertidsersättning, arbetsgivaravgifter, försäkrings- och pensionskostnader inklusive pensionsavsättning samt personalsociala kostnader.

Arbetsmiljö och hälsa

Enligt modellen för obligatorisk sjukfrånvaroredovisning (se nedan) för samtliga anställda i kommunen framgår att sjukfrånvaron för hela 2016 var 8,6 procent av ordinarie arbetstid. Det är en minskning med 0,5 procentenheter jämfört med 2015. Ökningen återfinns bland både kvinnor och män. Bland gruppen kvinnor finns minskningen i åldersgruppen 50 år och äldre. I de yngre åldersgrupperna finns en ökning. Bland gruppen män finns en minskning i samtliga tre åldersgrupperna.

Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning						
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid i timmar						
Ålder	Kvinnor		Män		Samtliga	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
≤ 29	7,2	7,6	3,8	3,7	6,3	6,4
30-49	10,2	10,4	5,1	4,3	9,2	9,2
≥ 50	10,8	9,4	6,3	5,4	9,9	8,7
Totalt	10,1	9,7	5,4	4,6	9,1	8,6
Sjukfrånvaro >= 60 dgr	65,0	60,9	50,3	48,2	63,3	59,5

Övriga hälsotal för 2016 visar att andelen anställda med längre tids sjukfrånvaro (mer än 28 dagar) har minskat både i gruppen kvinnor och män.

När det gäller upprepad sjukfrånvaro (fler än 6 sjukfall under året) har andelen ökat både i gruppen kvinnor och män.

Andelen anställda som inte haft någon sjukfrånvaro alls under året har minskat i gruppen kvinnor men ökat i gruppen män jämfört med 2015.

Övriga hälsotal						
Andelen (i procent) av medarbetarna under året						
Hälsotal	Kvinnor		Män		Samtliga	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Nya sjukfall som passerat 28 dagar	15,9	15,5	9,4	8,8	14,8	14,4
Medarbetare med fler än 6 sjukfall	5,5	7,1	3,3	3,8	5,2	6,5
Medarbetare med 0 sjukfall	23,9	20,3	35,3	40,5	25,9	23,7

De fortsatta aktiva insatserna inom området arbetsmiljö och hälsa blir betydelsefulla för en fortsatt minskad sjukfrånvaro.

Arbetsskador

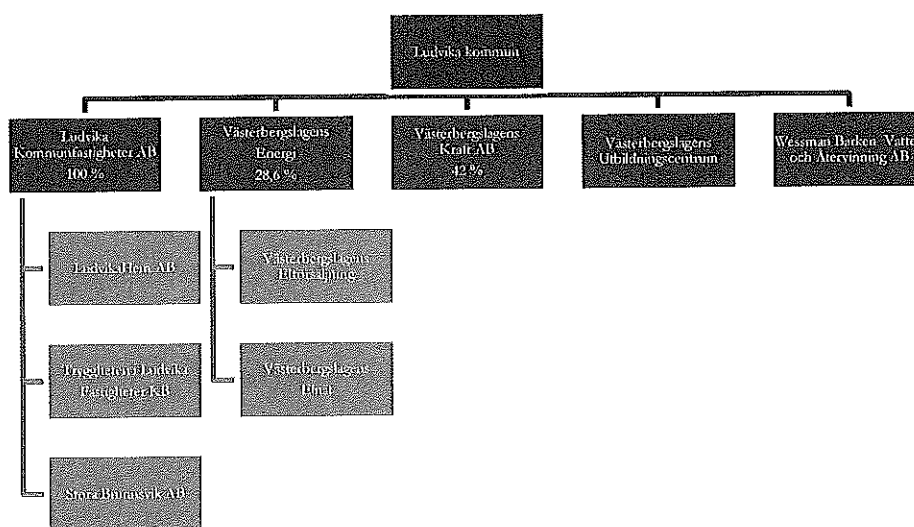
Under 2016 har antalet anmälda arbetsskador ökat med 11 fall jämfört med 2015, från 135 till 146. Den vanligaste orsaken 2016 är hot eller våld med 39 fall, vilket är en minskning jämfört med 2015 då det var 47 fall.

Antalet anmälda arbetsskador per förvaltning fördelar sig enligt följande: vård- och omsorgsförvaltningen 84 (113 anmälningar 2015); social- och utbildningsförvaltningen 59 (22); kultur- och fritidsförvaltningen 2 (0); räddningstjänsten 1 (0), stöd- och styrningsförvaltningen 0 (0). samhällsbyggnadsförvaltningen 0 (0).

Ekonomiskt bokslut för kommunen och koncernen

4 Sammanställd redovisning

En betydande andel av den kommunala verksamheten bedrivs i annan organisationsform och Ludvika kommun utövar på olika sätt inflytande över de kommunala dotterbolagen. I bolagsform bedrivs bland annat uthyrning av bostäder, förvaltning av kommunala lokaler och energiproduktion/ försäljning. För att ge en samlad bild över den totala kommunala verksamheten upprättas balans- och resultaträkning och kassaflödesanalys för koncernen. Koncernredovisningen för det kommunala bokslutet benämns ”Sammanställd redovisning”.

I räkenskapsmaterialet för den sammanställda redovisningen ingår ”moderbolaget” Ludvika kommun, Ludvika kommunfastigheter AB, LudvikaHem AB, Stora Brunnsvik AB, Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB, VB Energi AB, VB Elförsäljning AB, VB Elnät AB, VB Kraft AB, Västerbergslagens utbildningscentrum (VBU) och Wessman Barken Vatten och Återvinning AB (WBAB).

Under 2016 har koncernen utökats med Wessman Barken Vatten och Återvinning AB (WBAB). Bolaget startades gemensamt av Ludvika och Smedjebackens kommuner och ska tillhandahålla ägarna kvalificerad kompetens inom vatten och avlopp samt avfallshantering samt vid anfordran medverka vid den fysiska planeringen i dylika hänseenden.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Obeskattade reserver har delats upp på latent skatteskuld och eget kapital utifrån gällande skattesats. Interna transaktioner mellan bolagen har i allt väsentligt eliminerats.

Kommunens resultat inkluderar överförda vinstmedel i form av aktieutdelning från VB Energigruppen vilket i det sammanställda bokslutet eliminerats och överförts till balanserade vinstmedel.

Koncernens resultat 2016, +57,2 mnkr, är ytterligare förbättring mot föregående års resultat som var +46,9 mnkr. Ludvika kommun håller resultatnivån 26,4 mnkr på ungefär samma nivå som 2015 års överskott på 28,1 mnkr.

4.1 Organisationsplan kommunen

4.2 Koncernföretagen

Koncernföretagen

Koncernföretagen redovisas i sammandrag. I den sammanställda redovisningen tas varje företag upp till ägd andel. Nedan framgår företagets totala omsättning med flera nyckeltal.

Med Årets resultat avses Resultat efter finansiella poster. Justerat Eget kapital är det egna kapitalet med tillägg för eget kapitalandel 78 % samt 22 % skattedel i de obeskattade reserverna.

Västerbergslagens utbildningscentrum

Kommunalförbundet har till ändamål att samverka i fråga om gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, uppdragsutbildning, särskolans gymnasie- och vuxendel samt svenskundervisning för invandrare. Vidare ska förbundet arbeta

med utvecklings- och samverkansfrågor med Högskolan m.fl. Verksamheten bedrivs gemensamt med Smedjebackens kommun, kommunandel bestäms av antalet elever. Finansierad andel för 2016 är 74,5 % (72,5 %).

	2016	2015	2014
Omsättning	232,3	223,4	220,1
Årets resultat	0,0	0,0	0,0
Balansomslutning	73,3	52,6	46,7
Eget kapital	1,3	1,3	1,3
Soliditet	1,8 %	2,4 %	2,7 %
Antal anställda	223	207	205

Belopp i mnkr.

Ludvika kommunfastigheter AB

Ludvika kommuns fastighetsavdelning ombildades och övergick till bolag i januari 2013. Bolaget förvaltar samtliga fastigheter som ägs av Ludvika kommun. Kommunfastigheter är moderbolag för LudvikaHem AB, Stora Brunnsvik AB och Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB. Bolaget sköter drift och underhåll, lokalvård, kundkontakter, nybyggnation, ekonomi och hyresfrågor för alla fastigheter som tillhör kommunen. Det kan vara allt från t.ex. skolor, förskolor till servicehus, fritidsanläggningar, kontor och annat.

Bolaget äger också ett antal egna fastigheter, industrilokaler, kontorshus och mark på olika platser i kommunen. Utifrån långsiktiga och affärsmässiga principer förvaltar och utvecklar bolaget lokaler och markförsörjning för näringslivets behov. Nyckeltalen avser moderbolaget.

	2016	2015	2014
Omsättning	179,2	169,4	168,5
Årets resultat */	3,6	-5,9	-0,9
Balansomslutning	232,9	203,6	235,2
Justerat Eget kapital	54,1	49,1	54,5
Soliditet	3,2 %	24,1 %	23,2 %
Investeringar	7,1	1,1	31,4

Belopp i mnkr.

*/ Resultat 2014 och 2015 är före andelar i koncernföretag (Tryggheten KB)

LudvikaHem AB

LudvikaHem har till uppgift att främja bostadsförsörjningen inom kommunen och skapa goda boendemiljöer för invånarna. Att kunna erbjuda attraktiva bostäder är en förutsättning för en god utveckling för hela Ludvika kommun. Bolaget ägs till 100 % av Ludvika kommunfastigheter AB. LudvikaHem har 3 387 lägenheter. Av dessa avser 2 997 den öppna marknaden och resterande 390 är lägenheter för äldreboende samt övrigt specialboende. Lägenheterna finns utspridda på flera av tätorterna inom kommunen men företrädesvis inom Ludvika tätort.

	2016	2015	2014
Omsättning	230,8	223,3	214,1
Årets resultat	2,4	2,9	9,8
Balansomslutning	828,5	799,0	787,0
Justerat Eget kapital	123,7	121,3	118,5
Soliditet	14,9 %	15,0 %	15,0 %
Antal anställda	49	51	47
Investeringar */	67,2	43,7	51,0
Antal bostadslägenheter **/	3 387	3 387	3 351
Förändring bostadshyror	+ 0,5 %	+ 0,4 %	+ 0,5 %
Antal outhyrda bostäder 31/12	69	96	111
Outhyrda bostäder %	2,7 %	2,9 %	3,3 %

Belopp i mnkr.

*/Värmepumpsanläggning kv Pluto. Stamreovering av kv Rödhaken samt kv Motorn

**/Vid utgången av 2016 finns inga lägenheter i malpåse

Stora Brunnsvik AB

Bolaget ägs till 100 % av Ludvika kommunfastigheter AB, och verksamheten består av att äga och förvalta fastighetsbestånd för att tillhandahålla kommunens verksamheter, offentliga aktörer och näringslivet med lokaler och/eller bostäder samt vara aktivt i att söka samordningsfördelar.

Verksamheten i bolaget kom igång under 2015. Bland annat har 3 elevhem iordningställt och hyrs ut till gymnasieskolans yrkeshögskoleutbildningar. 2 bostadsfastigheter är under omfattande reovering och var i början av 2016 klara för uthyrning. Vidare öppnades ett boende upp under slutet av 2015 för ensamkommande flyktingbarn.

	2016	2015
Omsättning	3,2	0,5 */
Årets resultat	-0,3	-1,0
Balansomslutning	14,5	16,4
Justerat Eget kapital **/	5,0	5,3
Soliditet	34,5%	32,3%
Investeringar ***/	1,5	4,1

Belopp i mnkr.

*/Utöver hyresomsättning på 0,5 mnkr har bolaget också erhållit ett driftbidrag av engångskaraktär från LO på 2,9 mnkr

**/I bundet eget kapital ingår en avsättning i uppskrivningsfond med 6,2 mnkr

***/Nyanskaffningar för byggnader och mark 1,4 mnkr och inventarier 0,1 mnkr

Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB

Bolaget blev helägt dotterbolag till Ludvika Kommunfastigheter under 2014.

Bolagets verksamhet är att äga och förvalta äldreboende och samhällsfastigheter. Bolaget äger fastigheten Solsidan 24 där kommunen är stor hyresgäst för äldreboende och förskola.

	2016	2015	2014
Omsättning	4,6	4,3	7,7
Årets resultat	1,1	0,5	5,5
Balansomslutning	40,6	46,3	43,5
Justerat Eget kapital	6,9	5,8	5,3
Soliditet	17,0 %	12,6 %	12,2 %
Investeringar	0,3	11,9	17,6

Belopp i mnkr.

VB Kraft och VB Energi-gruppen

VB Kraft AB ägs till 58% av Vattenfall Vattenkraft AB och till 42% av Ludvika kommun. VB Energi AB är moderbolag i en underkoncern med de helägda dotterbolagen VB Elförsäljning och VB Elnät. Kommunens ägarandel är 28,6%. Övriga delägare är Vattenfall AB med 50,6% samt Fagersta kommun med 20,8%. Utdelning från de båda dotterbolagen transporteras vidare till moderbolaget VB Energi.

Västerbergslagens Energi AB

VB Energi har som uppgift att bedriva fjärrvärmeverksamhet samt annan därmed förenlig verksamhet. Fjärrvärmerörelser bedrivs i Ludvika, Grängesberg, Fagersta och Norberg och kontor finns i Ludvika och Fagersta. Bolaget sköter även drift i systerbolaget VB Kraft AB samt administrationen och kundtjänst för VB Kraft AB samt dotterbolagen VB Elnät AB och VB Elförsäljning AB. Dessutom förekommer även viss uthyrningsverksamhet av lokaler i Ludvika företrädesvis till bolag inom Vattenfallkoncernen. I syfte att på ett mer rättvisande sätt redovisa bolagets resultat och ställning så har underlaget, som nyckeltalen beräknats på justerats genom återläggning av anteciperad utdelning i resultat- och balansräkningarna. Bolaget tillämpade det nya redovisningsregelverket BFNAR 2012:1 (K3) för första gången 2014.

	2016	2015	2014
Omsättning	180,6	174,7	170,8
Årets resultat efter finansnetto	80,7	74,5	67,4
Balansomslutning	300,9	301,6	303,6
Justerat Eget kapital	167,6	165,8	167,5
Soliditet	63,6 %	62,3 %	61,9 %
Antal anställda	44,0	44,0	43,0
Investeringar	21,5	20,0	16,4
Utdelning	70,7	67,5	65,1
Värmeleveranser GWh	229,2	215,5	214,2

Belopp i mnkr.

Västerbergslagens Kraft

Verksamheten i VB Kraft AB utgörs av produktion av el, vilket sker i elva vattenkraftstationer belägna i Ludvika, Lindesbergs och Smedjebackens kommuner. Den producerade elen säljs till Vattenfall AB. Bolaget tilldelas även elcertifikat för en del av produktionen. Produktionen i bolagets elva vattenkraftstationer uppgick till 72,8 GWh. Detta är 12,8% lägre än normal årsproduktionen som beräknas uppgå till 83,5 GWh och 23,7% lägre än föregående år.

	2016	2015	2014
Omsättning	24,6	28,0	34,0
Årets resultat efter finansnetto	-1,4	1,2	5,1
Balansomslutning	248,9	255,0	264,5
Justerat Eget kapital	126,9	128,0	128,7
Soliditet	51,0 %	50,2 %	48,7 %
Antal anställda	0	0	0
Investeringar	0,7	0,6	0,7
Utdelning	0	0	1,5
Elproduktion GWh	72,8	95,4	90,2
Belopp i mnkr			

Västerbergslagens Elförsäljning AB

VB Elförsäljning har som uppgift att bedriva elhandelsverksamhet. Kunderna är i huvudsak koncentrerade till Ludvika, Smedjebacken och Fagersta kommuner men viss försäljning sker även utanför denna region. Under 2014 vann VB Elförsäljning en upphandling som Ludvika kommun gjorde tillsammans med Sätters och Gagnefs kommuner. Leveranserna till Ludvika och Säter gick igång 1 januari 2015 och leveransen till Gagnef 1 januari 2016.

	2016	2015	2014
Omsättning	131,3	122,1	140,4
Årets resultat efter finansnetto	5,5	6,9	7,6
Balansomslutning	129,9	121,0	128,9
Justerat Eget kapital	44,7	45,9	43,6
Soliditet	34,4%	38,0 %	33,8 %
Antal anställda	0	0	0
Investeringar	0	0	0

Belopp i mnkr.

Västerbergslagens Elnät

VB Elnät har som uppgift att bedriva elnätverksamhet. Försäljningen är i huvudsak koncentrerad till Ludvika, Smedjebacken och Fagersta kommuner, men viss försäljning sker även i Ljusnarsbergs, Lindesbergs och Borlänge kommuner. Leverans till fasta abonnemang uppgick till 962 (914) GWh.

	2016	2015	2014
Omsättning	214,6	201,0	202,6
Årets resultat efter finansnetto	82,8	72,1	62,9
Balansomslutning	550,7	524,5	524,4
Justerat Eget kapital	262,7	228,1	202,0
Soliditet	47,7 %	43,5 %	38,5 %
Antal anställda	17	17	18
Investeringar */	45,6	35,8	54,6
Leveranser fast kraft GWh	962	914	917

Belopp i mnkr.

*/Fortsatta satsningar på maskiner och tekniska anläggningar för att bygga bort störningskänsliga delar av elnätet

Wessman Barken Vatten och Återvinning AB

Bolaget ska tillhandahålla ägarna kvalificerad kompetens inom vatten och avlopp samt avfallshantering, ombesörja verksamhet enligt lagen om allmänna vattentjänster innefattande produktion och distribution av dricksvatten samt avledning och omhändertagande av avloppsvatten. Bolaget ska driva, sköta och underhålla anläggningar som ingår i allmän V/A-anläggning samt avfallsanläggningar. Bolaget ägs vardera till 50% av kommunerna Ludvika och Smedjebacken och startades 1 juni 2016.

	2016
Omsättning	73,6
Årets resultat efter finansnetto	-0,0
Balansomslutning	38,5
Justerat eget kapital	2,0
Soliditet	5,2
Antal anställda	31,0

Belopp i mnkr.

4.3 Resultaträkning

	Kommunen			Koncernen	
	2016	2016	2015	2016	2015
Belopp i mnkr	Budget	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
Verksamhetens intäkter (not 1)		508,7	433,3	899,6	800,1
Verksamhetens kostnader (not 2 och 31)		-1 968,5	-1 780,0	-2 250,1	-2 042,3
Av- och nedskrivningar (not 3)		-66,3	-67,1	-119,8	-116,1
Jämförelsestörande poster (not 4)		-52,1	-13,9	-52,1	-12,9
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 509,9	-1 578,1	-1 427,7	-1 522,4	-1 371,2
Skatteintäkter (not 5)	1 533,9	1 186,7	1 140,5	1 186,7	1 140,5
Generella statsbidrag och utjämning (not 5)		399,2	300,6	399,2	300,6
Finansiella intäkter (not 6)	20,2	29,5	27,7	20,1	17,3
Finansiella kostnader (not 6)	-13,5	-11,0	-12,9	-30,0	-32,1
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA					
POSTER	30,7	26,4	28,1	53,6	55,1
Extraordinära intäkter					
Extraordinära kostnader	-5,9				
Betald skatt				-5,7	-6,1
Förändring av latent skatter				9,3	-2,1
ÅRETS RESULTAT	24,8	26,4	28,1	57,2	46,9

4.4 Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS					
	Kommunen		2015 Bokslut	Koncern	
	2016 Budget	2016 Bokslut		2016 Bokslut	2015 Bokslut
Belopp i mnkr					
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		26,4	28,1	57,2	46,8
Justering för av- och nedskrivningar (not 3)		66,3	67,1	125,9	116,1
Justering för förändring av pensionsskuld (not 2)		0,0	1,1	1,2	-1,7
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster (not 7)		6,2	16,1	1,1	-14,3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	75,8	98,9	112,5	185,4	146,9
Ökning(-)/Minskning(+) lager och exploateringsfastigheter		2,5	0,4	2,6	1,0
Ökning(-)/Minskning(+) kortfristiga fordringar (not 21)		203,2	36,4	-215,6	18,3
Ökning(+)/Minskning(-) kortfristiga skulder (not 28)		40,5	26,4	9,0	82,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	75,8	-61,3	175,6	-18,6	248,3
INVESTIERINGSVERKSAMHETEN					
Årets anskaffningar	-162,9	-87,1	-60,7	-201,1	-101,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2,0	4,1	6,7		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-0,1	-13,9	-0,3	-18,7
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					2,8
Infrastrukturell investering (not 19)		-11,0			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-160,9	-94,1	-67,9	-201,4	-117,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Upplåning					
Nyupptagna lån (not 9)	125,2	0,0	124,8	0,0	51,5
Amortering av långfristiga skulder (not 10)	-15,8	-44,0	-72,6	-31,9	0,0
Pensionsinlösen	-30,0				
Utlåning					
Ökning långfristiga fordringar (11)		0,0	0,0	4,0	9,5
Minskning av långfristiga fordringar (not 12)		0,1	0,0		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	79,4	-44,5	52,2	-27,9	61,0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-5,6	-199,2	160,0	-247,9	192,3
Likvida medel vid årets början		215,2	55,3	274,3	82,0
Likvida medel vid årets slut		16,0	215,2	26,4	274,3

4.5 Balansräkning

BALANSRÄKNING	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Belopp i mkr				
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (not 13)	1 150,6	1 042,7	2 047,9	1 922,6
Maskiner och inventarier (not 14)	47,7	35,5	298,1	302,9
Övriga materiella anläggningstillgångar (not 15)	0,0	0,0		
Pågående ny- och ombyggnader (16)		97,8	62,6	115,1
Finansiella anläggningstillgångar (not 17-18)	258,6	258,5	49,1	54,0
Summa anläggningstillgångar	1 456,9	1 434,5	2 457,7	2 394,6
Bidrag till infrastruktur (not 19)	11,0		11,0	
Omsättningstillgångar				
Förråd mm (not 20)	5,7	8,2	9,0	11,7
Kortfristiga fordringar (not 21)	246,6	133,4	320,8	195,4
Kortfristiga placeringar	90,0		90,0	
Kassa och bank (not 22)	16,0	215,2	25,6	272,5
Summa omsättningstillgångar	369,3	356,9	445,4	479,6
SUMMA TILLGÅNGAR	1 826,2	1 791,4	2 914,1	2 874,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital (not 23)	822,8	796,4	853,1	801,0
Varav årets resultat	26,4	28,1	57,2	46,8
Resultatutjämningsreserv				
Övrigt eget kapital				
Avsättningar				
Avsättning till pensioner (not 24,25)	87,4	87,4	101,3	101,1
Övriga avsättningar (not 26)	30,0	23,0	129,4	120,6
Summa avsättningar	117,4	110,4	230,8	220,7
Skulder				
Långfristiga skulder (not 27)	463,7	502,9	1 322,1	1 354,0
Kortfristiga skulder (not 28)	422,2	381,7	508,1	498,5
Summa skulder	886,0	884,6	1 830,2	1 852,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 826,2	1 791,4	2 914,1	2 874,2

POSTER INOM LINJEN

PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Belopp i mnkr				
STÄLLDA PANTER				
Fastighetsinteckningar, uttagna	17,5	17,5	17,5	17,5
Fastighetsinteckningar, i eget förvar	-17,5	-17,5	-17,5	-17,5
	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal säkerhet vid deponierna				
på Björnhyttans avfallsanläggning	15,5	14,8	15,5	14,8
BORGENSFÖRBINDELSER (not 29)	844,1	779,5	844,1	779,5
FÖRVALTNINGSUPPDRAG				
Mottagna donationsfonder	5,2	5,1	5,2	5,1
PENSIONSFRÖPLIKTIELSER (not 30)				
Ansvarsförbindelse pensioner inkl löneskatt	679,6	759,3	708,2	759,3
Inkl Västerbergslagens utbildningscentrum (VBU)				
VBU:s ansvarsförbindelse inkl särskild skatt uppgår till 38,2 mnkr (39,3) 74,7 % d.v.s 28,5 mnkr (28,8) utgör Ludvika kommuns andel				

4.6 Noter

NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Belopp i mnkr				
Enligt driftredovisning	713,8	647,5	713,8	647,5
Försäljning av fastigheter	4,3	6,7	4,3	6,7
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar				
Hysesintäkter Ludvika Kommunfastigheter AB			417,8	198,2
Fakt kostnader/ tjänster, Ludvika Kommunfastigheter/LudvikaHem				14,5
VB Energi			150,6	142,4
VBU			176,0	
VB Kraft AB			10,3	11,8
WBAB			36,8	
Interna intäkter + korrigerig koncerninterna	-209,4	-220,9	-610,0	-220,9
Summa	508,7	433,3	899,6	800,1
<i>Däruv taxefinansierad verksamhet (va, renhållning och sotning)</i>	102,3	93,0		

NOT 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER				
Fnligt driftredovisning	-2 230,5	-2 060,6	-2 230,5	-2 060,6
Regiering personalomkostnader	20,5	16,1	20,5	16,1
Särskild löneskatt	-18,2	-8,9	-18,2	-8,8
Förändring semesterlöneskuld och overtidslöneskuld	-1,0	0,0	-1,0	0,0
Avgiftsbestämd AP	-38,0	-36,9	-38,0	-36,9
Förändring av pensionsskuld	0,8	1,1	0,8	1,1
Förändring löneskuld timanställda	-0,2	1,0	-0,2	1,0
Förmånsbestämd ålderspension	0,3	-0,8	-0,3	-0,8
Kalkylerad kapitalkostnad	89,5	89,3	89,5	89,3
VBU, personal-övrige externa kostnader			-173,5	
Ludvika Kommunfastighet AB, Personal-övrige externa kostnader			-355,5	-162,3
VB Energik, personal-övrige externa kostnader			-97,6	-93,8
VB Kraft AB, övrige externa kostnader			-7,0	-7,4
WBAB			-36,8	
Försäljning fastigheter	-0,3	-1,3		
Uppskjuten skattekostnad			-11,9	
Interna kostnader + korrigering koncerninterna	209,4	220,9	609,7	220,9
Summa	-1 968,5	-1 780,0	-2 250,1	-2 042,2
<i>Därav taxefinansierad verksamhet (va, renhållning och sotning)</i>	<i>101,5</i>	<i>92,0</i>		

NOT 3 AV- OCH NEDSKRIVNINGAR				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	-50,8	-49,9	-85,7	-105,5
EPC projekt	-6,1	-6,1	-6,1	
Bilar och andra transportmedel, maskiner och inventarier	-9,3	-9,1	-30,4	-10,6
Nedskrivningar		-2,0	0,1	0,0
Upplösning negativ goodwill			2,4	
Summa	-66,3	-67,1	-119,8	-116,1

NOT 4 JÄMFÖRELSESTÖRANDE INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Återbetalning av 2004 års premier AGS		12,1		13,1
Avsättning	-7,1	-26,0	-7,1	-26,0
Extra pensionsbetalning	-45,0		-45,0	
Summa	-52,1	-13,9	-52,1	-12,9

NOT 5 SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING				
Kommunalskatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	1 182,4	1 141,3	1 182,4	1 141,3
Slutavräkning 2014		-2,0		-2,0
Slutavräkning 2015	-1,1		-1,1	
Prognos slutavräkning 2016	5,4	1,1	5,4	1,1
Summa kommunalskatteintäkter	1 186,7	1 140,5	1 186,7	1 140,5
Generella statsbidrag och utjämnning				

Inkomstutjämningsbidrag	231,1	202,5	231,1	202,5
Strukturbidrag	4,0	6,7	4,0	6,7
Kostnadsutjämningsbidrag	52,9	45,1	52,9	45,1
Fastighetsavgift	45,7	45,3	45,7	45,3
Regleringsbidrag/avgift	-0,9	-1,0	-0,9	-1,0
Utjämningsbidrag/utjämningsavgift ISS	11,8	-3,9	11,8	-3,9
Generella statsbidrag	54,7	5,8	54,7	5,8
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	399,2	294,8	399,2	294,8
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag	1 586,0	1 435,2	1 586,0	1 435,2

NOT 6 FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Aktieutdelning koncernföretag	19,3	19,3		
Aktieutdelning andra företag				0,7
Borgensavgift	2,5	2,4		
Fakturerade räntor	5,7	5,6	5,3	4,0
Övriga finansiella intäkter	2,0	0,4	14,8	12,5
Summa finansiella intäkter	29,5	27,7	20,1	17,3
Utdelning från VB-bolagen har eliminerats med 19,3 mnkr (få 19,3 mnkr)				
Räntekostnad långfristiga lån	-10,1	-11,5	-29,1	-30,8
Ränta pensionsskuld	-0,8	-1,2	-0,8	-1,2
Övriga finansiella kostnader	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Summa finansiella kostnader	-11,0	-12,9	-30,0	-32,1
Totalt finansnetto	18,5	14,8	-9,9	-14,8

NOT 7 ÖVRIGA EJ LIKVIDITETS- PÅVERKANDE POSTER				
Finansiell del av pensionskostnad	0,7	1,2	0,7	
Diskonteringsränta pensionskostnad				
Avsättning särskild löneskatt inkl förtroendevalda	0,0	-0,7		
Reavinst avyttring fastigheter	3,9	-5,4	-3,9	-5,4
Reavinst avyttring finansiella anläggningstillgångar				
Andra ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	-5,1	-1,9
Ökning/minskning avsättning avfallsdeponi	7,1	21,2	7,1	21,2
Exploateringsfastigheter	2,3	0,4	2,3	0,4
Summa	6,2	16,6	1,1	14,3

NOT 8 FÖRSÄLJNING AV FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Övrigt				2,8
Summa				2,8

NOT 9 NYUPPTAGNA LÅN				
Ökning av långfristiga skulder		124,8		146,8
Skuld anläggnings- och anslutningsavgift	5,4	2,4	5,4	2,4
Summa	5,4	127,2	5,4	149,2

NOT 10 AMORTERING AV LÅNGFRISTIGA SKULDER				
--	--	--	--	--

<i>Minskning av långfristiga skulder:</i>				
SBAB	5,2	-4,0	-5,2	-4,0
Stadshypotek AB	-8,0	-15,1	-8,0	-15,1
Swedbank Hypotek AB	-0,1	-16,9	-0,1	-16,9
Nordea		-14,8		-14,8
Kommuninvest	-32,4	-17,0	-32,4	-17,0
Kommunala bolag			-18,9	-17,6
	-45,7	-67,9	-64,7	-85,5
Amortering förutbetalad intäkt va	0,4			
Koncerninterna			43,7	
Förändring kortfristig del av amorteringar	1,4	-4,7	-11,0	-9,8
Summa	-44,0	-72,6	-31,9	-95,3

NOT 11 ÖKNING LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Region Dalarna			4,0	
Anslutningsavgifter		0,0		
Summa	0,0	0,0	4,0	0,0

NOT 12 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Ludvika Kommunfastigh AB				9,5
Amortering anslutningsavgifter	0,1	0,0		
Summa	0,1	0,0	0,0	9,5

NOT 13 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
IB Anskaffningsvärde	2 167,6	2 065,5		
Periodens anskaffningar	65,6	7,5		
Försäljningar		-3,2		
Utrangeringar		0,0		
UB Anskaffningsvärde	2 233,2	2 069,8		
IB Avskrivningar	-1 027,2	-973,2		
Periodens avskrivningar	-55,5	-56,0		
Nedskrivningar		2,0		
UB Avskrivningar	-1 082,6	-1 027,2		
Bokfört värde	1 150,6	1 042,7		
Fördelning på tillgångslag				
Markreserv	19,0	18,4		
Verksamhetsfastigheter	399,8	370,5		
Fastigheter för affärsverksamhet	380,2	328,6		
Publika fastigheter (gator, vägar, parker)	182,8	148,2		
Fastigheter för annan verksamhet	164,8	172,5		
Exploateringsmark	3,9	4,5		
Bokfört värde	1 150,6	1 042,7		
MARK, BYGGNADER OCH MARKANLÄGGNINGAR				
Ludvika Kommunfastigheter AB			834,3	817,7
Ludvika kommun			1 150,6	1 042,7
Västerbergslagens Energi			17,5	15,7
Västerbergslagens Kraft			45,6	46,5
Summa			2 047,9	1 922,6

NOT 14 MASKINER OCH INVENTARIER				
IB Anskaffningsvärde	179,7	172,3		
Periodens anskaffningar	21,5	7,4		
UB Anskaffningsvärde	201,2	179,7		
IB Avskrivningar	-144,2	-135,1		
Periodens avskrivningar	-9,3	-9,1		
Periodens nedskrivningar				
UB Avskrivningar	-153,5	-144,2		
Bokfört värde	47,7	35,5		
MASKINER OCH INVENTARIER				
Ludvika Kommunfastigheter AB			5,5	9,0
Ludvika kommun			47,7	35,5
Ludvika Hem				5,2
Västerbergslagens Utbildningscentrum			6,1	8,8
Västerbergslagens Energi			183,3	186,2
Västerbergslagens Kraft			55,5	58,2
Wessman Barken AB			0,2	
Summa			298,2	302,9

NOT 15 ÖVRIGA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
IB Anskaffningsvärde	0,2	0,3		
Försäljningar		-0,1		
UB Anskaffningsvärde	0,2	0,2		
IB Avskrivningar	-0,2	-0,2		
Periodens avskrivningar				
UB Avskrivningar	-0,2	-0,2		
Bokfört värde	0,0	0,0		

NOT 16 PÅGÅENDE NY- OCH OMBYGGNADER				
IB Anskaffningsvärde		14,5		
Periodens anskaffningar		86,4		
Aktivering under perioden		-3,1		
Periodens investeringsbidrag				
Skuldbokföring investeringsbidrag				
UB Anskaffningsvärde		97,8		97,8
Ludvika kommunfastigheter			57,1	11,1
Västerbergslagens Energi			5,5	6,0
Västerbergslagens Kraft			0,0	0,2
Summa			62,6	115,1

NOT 17 VÄRDEPAPPER, ANDELAR OCH BOSTADSRÄTTER				
	Bokfört	Bokfört		
	värde, mkr	värde, mkr		
Aktier				
Västerbergslagens Kraft AB *	59,5	59,5		
Västerbergslagens Energi AB *	132,3	132,3		
Ludvika Kommunfastigheter AB *	41,9	41,9		
Wessman Barken AB *	1,0			
AB Dalatrafik				
Övriga aktier, andelar och bostadsrätter	17,0	17,9	17,1	18,0
Summa	251,7	251,6	17,1	18,0
<i>Därav i kommunens koncernföretag *</i>	<i>234,7</i>	<i>233,7</i>		
Förlagslån Kommuninvest i Sverige AB	4,9	4,9	4,9	4,9
Summa värdepapper, andelar och bostadsrätter	256,6	256,5	22,0	22,9

NOT 18 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Låntagare				
Ludvika Kommunfastigheter AB			25,0	28,9
Ludvika Segelflygklubb	0,1	0,1	0,1	0,1
Ludvika Hembygdsförening	0,2	0,1	0,2	0,2
E Cassels Arbetarefond	0,4	0,4	0,4	0,4
Region Dalarna	1,1	1,1	1,1	1,1
Anslutningsavgifter	0,3	0,4	0,3	0,4
Summa	2,0	2,1	27,1	31,1

NOT 19 BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
Bidrag till cirkulationsplats Gamla Bangatan				
Bidraget kommer att upplösas under 25 år med start 2017	11,0		11,0	

NOT 20 FÖRRÅD, LAGER OCH EXPLOATERINGSFASTIGHETER				
Förnödenheter och förråd			3,3	3,1
Elcertifikat				
Exploateringsfastigheter	5,7	8,2	5,7	8,6
Summa	5,7	8,2	9,0	11,7

NOT 21 KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Kundfordringar	65,0	51,7	65,0	51,7
<i>Därav kundfordringar hos kommunens koncernföretag *</i>	<i>13,4</i>	<i>9,8</i>	<i>13,4</i>	<i>9,8</i>
Fordran Dalatrafik	2,3	3,8	2,3	3,8
Samhällsbyggnadsförvaltningen *del av	1,5	2,1	1,5	2,1

Stöd- och styrningsförvaltningen	10,5	2,5	10,5	2,5
Vård- och omsorgsförvaltningen inkl kosten	3,2		3,2	
Mervärdeskatt	19,1	1,8	19,1	1,8
Skattekonto	3,2		3,2	
Social- och utbildningsförvaltningen	0,9		0,9	
Räddningstjänsten	1,2		1,2	
Kultur- och fritidsförvaltningen	2,2	10,3	2,2	10,3
Migrationsverket	76,1	17,4	76,1	17,4
VBU *	0,2		0,2	
Förutbetalda kostnader	29,7	17,5	29,7	17,5
Kommunal fastighetsavgift	21,7	20,1	21,7	20,1
Kundreskontra interimsfordran * del av		6,0		6,0
Kundfordringar, VBU, Ludvika kommunfast, VB Energi, VB Kraft			69,3	31,2
Övriga fordringar, VBU, Ludvika kommunfast, VB Energi, VB Kraft			34,6	0,0
Förutbet kostn/ uppl intäkter, VBU, Ludvika kommunfast, VB Energi, VB Kraft			33,5	5,0
Korrigerig koncerninternt			-63,1	
Övriga fordringar	9,8	0,5	9,8	
Kortfristiga placeringar	90,0		90,0	26,3
Summa	336,6	133,4	410,8	195,4
<i>Därav kortfristiga fordringar hos kommunens koncernföretag *</i>	40,2	14,8	40,2	14,8

NOT 22 KASSA OCH BANK				
Kassa och bank, inkl redovisat i kommunens bolag	-38,9	161,8	-29,3	219,0
Koncernkonto:	54,9	53,5	54,9	53,5
Summa	16,0	215,2	25,6	272,5
Koncernkonto:				
Beviljad ej utnyttjad kredit	-70,0	-70,0	-70,0	-70,0
Bokfört värde på koncernens valutatoppkonto	15,3	215,0	15,3	215,0
Varav:				
Ludvika kommun	-39,6	161,6	-39,6	161,6
Transaktionskonto	0,7	1,1	0,7	1,1
Ludvika Kommunfastigheter AB	35,4	13,3	35,4	13,3
LudvikaHem AB	4,7	15,2	4,7	15,2
Tryggheten KB	0,2	5,9	0,2	5,9
Stora Brunnsvik AB	0,5	3,3	0,5	3,3
Västerbergslagens Utbildningscentrum	13,4	14,5	13,4	14,5

NOT 23 EGET KAPITAL				
Ingående eget kapital:	796,4	768,3	795,9	754,1
Årets resultat	26,4	28,1	57,2	46,9
Utgående eget kapital	822,8	796,4	853,1	801,0

NOT 24 AVSÄTTNING TILL PENSIONER				
Beräkning gjord av KPA (RIPS 07)	91,0 %	90,0 %		
VBU, avsatt till pensioner			13,3	12,1

Ludvika Kommunfastg/ GGAB			0,7	0,6
Avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP	68,0	67,9	68,0	67,9
Avsatt till pensioner förtroendevalda	2,4	2,5	2,4	2,5
Summa	70,4	70,4	84,3	83,1
Ingående avsättning	67,9	70,3		
Pensionsutbetalningar	-3,5	-3,6		
Nyintjänad pension	3,6	6,0		
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,7	1,2		
Övrigt	-0,7	-0,2		
Förtroendevalda *	2,4	-3,3		
Utgående avsättning pensioner	70,4	70,4		

* Åtagandet omfattar sju förtroendevaldas rätt till visstidspension.

Överskottsmedel på gjord försäkringslösning per 2013-12-31 finns på 18 tkr enligt KPA (RKR 17).

NOT 25 AVSÄTTNING SÄRSKILD LÖNESKATT				
Beräkning gjord av KPA (RIPS 07)	91,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %
Ingående avsättning	17,0	17,0	17,0	17,0
Förändring av löneskatt	0,0	0,9	0,0	0,9
Löneskatt förtroendevalda	0,0	-0,9	0,0	-0,9
Utgående avsättning särskild löneskatt	17,0	17,0	17,0	17,0

NOT 26 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR				
Redovisat värde vid årets början	23,0	1,8	23,0	1,8
(avsättningar under året)	7,1	21,2	7,1	21,2
Ianspråktaget belopp under året	-0,1	0,0	-0,1	0,0
(outnyttjat belopp som återförts)				
Utgående avsättning avfallsdeponi	30,0	23,0	30,0	23,0
			55,6	57,9
Uppskjuten skatt			43,8	39,7
	30,0	23,0	129,4	120,6

NOT 27 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
LÅNGFRISTIGA LÅN				
Låneskuld				
Ingående låneskuld	502,4	445,5		
Årets amorteringar	45,7	-67,9		
Nya lån	0,0	124,8		
Kortfristig del av långfristiga lån	-19,0	-20,5		
Summa	437,7	481,9		
Kreditgivare				
SBAB	0,0	5,2		
Statshypotek AB	7,8	15,8		
Swedbank Hypotek AB	0,0	0,1		

Nordea	25,0	25,0		
Kommuninvest	423,9	456,3		
Summa kreditgivare	456,7	502,4		
Genomsnittsränta %	2,0	2,1		
LÅNGFRISTIGA LÅN				
Ludvika kommun			456,7	502,9
Ludvika Kommunfastighet AB			753,8	739,1
Västerbergslagens Utbildningscentrum			1,2	1,5
Västerbergslagens Energi			58,3	71,4
Västerbergslagens Kraft			37,3	39,1
Summa			1 307,3	1 354,0
FÖRUTBETALD INTÄKT VA				
Förutbetalda intäkter va	0,3	0,6		
Anslutningsavgifter	0,0	0,1		
Amortering anslutningsavgifter	0,0	-0,1		
Summa	0,3	0,6		
SKULD VÄSTERBERGSLAGENS UTBILDNINGSCENTRUM				
Reglering av överlikvid kassa	10,7	10,7		
Summa	10,7	10,7		
Ingående skuld investeringsbidrag	0,5		0,5	
Årets investeringsbidrag	3,6	0,5	3,6	0,5
Avskrivning investeringsbidrag	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Utgående investeringsbidrag	4,0	0,5	4,0	0,5
SKULD ANLÄGGNINGS- OCH ANSLUTNINGSAVGIFTER				
Förutbetalda anslutningsavgifter va	11,0	9,1	11,0	
Summa	11,0	9,1	11,0	0,0
Summa långfristiga skulder	463,7	502,8	1 322,3	1 354,0

NOT 28 KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder kommunala bolag			51,3	47,6
Skatteskulder kommunala bolag			0,7	2,5
Övr korta skulder kommunala bolag			40,4	11,9
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter kommunala bolag			81,3	56,9
Kortfristiga skulder koncernföretag (koncernkonto)	54,9	53,5	54,9	53,5
Leverantörsskulder	60,6	49,4	60,6	49,4
Leverantörsskulder till koncernföretag *		7,1		7,1
Verksamheternas reserveringar	77,6	25,9	77,6	25,9
Kommuninvest återbetalning och ränta	0,0	0,9	0,0	0,9
Trafikverket	3,0	3,0	3,0	3,0
Semesterlöne- och övertidsskuld	61,7	60,8	61,7	60,8
Löneskuld timanställda	6,7	6,5	6,7	6,5
Avgiftsbestämd ålderspension	38,0	36,6	38,0	36,6

Löneskatt	17,9	8,9	17,9	8,9
Upplupcn ränta	3,0	3,1	3,0	3,1
Inkomstförskott	22,1	16,8	22,1	16,8
Utgiftsrester *del av	1,2	0,3	1,2	0,3
Utgiftsrester koncernen IOF *		6,0		6,0
Utgiftsrester IoF	17,5	6,9	17,5	6,9
Kortfristig del av långfristiga lån	19,0	20,4	19,0	20,4
Skatteskuld	38,5	20,2	38,5	20,2
Kundreskontra interimsskulder * del av	0,5	0,6	0,5	0,6
Statliga engångsmedel		52,8		52,8
Övr korta skulder		2,1		
Korrigerig koncerninternt			-87,8	
Summa	422,2	381,7	508,1	498,5
<i>Därav kortfristiga skulder till kommunens koncernföretag *</i>	90,8	90,7	132,1	90,7

NOT 29 BORGENSFÖRBINDELSER				
KOMMUNALA BOSTADSBOLAG				
LudvikaHem AB	635,0	599,0	635,0	599,0
Summa	635,0	599,0	635,0	599,0
ÖVRIGA KOMMUNALA FÖRETAG				
Dalatrafik	6,3	6,3	6,3	6,3
Region Dalarna (Transitio AB)	22,5	22,5	22,5	22,5
Ludvika Kommunfastigheter AB	152,9	122,4	152,9	122,4
Summa	181,7	151,2	181,7	151,2
EGNAHEM				
Egnahem	0,4	1,2	0,4	1,2
Summa	0,4	1,2	0,4	1,2
FÖRENINGAR OCH ORGANISATIONER				
Hagge Golfklubb	0,3	0,4	0,3	0,4
Ludvika Musikkår	0,9	0,9	0,9	0,9
Östansbo IS	0,0	0,0	0,0	0,0
Ludvika Motorbåtsklubb	1,2	1,2	1,2	1,2
Ludvika Fotbollsklubb	0,0	0,0	0,0	0,0
Brf Kolbottenvägen	21,8	22,7	21,8	22,7
ABB Industrigymnasium	2,9	2,9	2,9	2,9
Summa	27,0	28,1	27,0	28,1
Summa borgensförbindelser	844,1	779,5	844,1	779,5

Kommuninvest i Sverige AB

Ludvika kommun har i juni 2007 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse.

Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till

storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Ludvika kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346.091.313.278 kronor och totala tillgångar till 338.153.308.936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1.275.916.363 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1.246.689.334 kronor.

NOT 30 ANSVARSFÖRBINDELSE PENSIONER		
<i>Beräkning gjord av KPA (RIPS 07)</i>	<i>91,0 %</i>	<i>90,0 %</i>
Avtalspensioner intjänade före 1998 enligt den blandade modellen.		
Ingående ansvarsförbindelse Ludvika kommun	612,9	645,4
Ingående ansvarsförbindelse Stiftelsen Fritidsområden i Ludvika		0,4
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	8,5	11,7
Gamla utbetalningar	-32,5	-31,6
Sänkning av diskonteringsränta		
Aktualisering	-6,4	-8,1
Bromsen		
Övrig post	0,6	-4,5
Försäkring IPR	-36,2	2,2
Utgående ansvarsförbindelse	546,9	615,5
Ingående särskild löneskatt ansvarsförbindelse, Ludvika kommun	148,7	156,6
Ingående särskild löneskatt ansvarsförbindelse, Stiftelsen Fritidsområden i Ludvika		0,1
Förändring av löneskatt	-7,2	-7,9
Försäkring IPR	-8,8	
Löneskatt förtroendevalda		-5,0
Utgående löneskatt	132,7	143,8
Summa totalt	679,6	759,3

NOT 31 LEASINGAVGIFTER LÖS EGENDOM				
<i>Operationell leasing</i>				
Framtida minimileasingavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	19,0	18,4	19,7	18,9
Senare än 1 år men inom 5 år	17,7	20,9	18,5	22,5
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	36,6	39,4	38,2	41,4
<i>Finansiell leasing</i>				
Framtida minimileasingavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,4		2,3	

Senare än 1 år men inom 5 år	0,8		0,8	
Senare än 5 år	2,6		3,8	

4.7 Investeringar

Kommunens investeringar utförs beloppsmässigt till största delen av två nämnder, kommunstyrelsen där IT-relaterade investeringar står för merparten och samhällsbyggnadsnämnden där fastighets- (20,3 mnkr) och gata/parkinvesteringar (28,9 mnkr) utgör den största delen av de skattefinansierade investeringarna. När det gäller taxefinansierade investeringarna är de till 91 % va-investeringar (22,2 mnkr).

Inom kommunstyrelsens område återstår medel till e-arkiv där regional samordning pågår samt hemsidarbete som enligt KF-beslut pausas till 2018. Inom samhällsbyggnadsnämndens område förklaras ej genomförda investeringar inom gata/park verksamheten av intern resursbrist men även av resursbrist hos våra leverantörer. När det gäller fastighetssidan beror det i huvudsak på resursbrist hos kommunens fastighetsförvaltare. Inom va- och återvinningsverksamheten har fokus i första hand varit att få igång bolaget i den bolagisering av driften av va- och återvinningsverksamheterna i Ludvika och Smedjebackens kommuner som genomfördes under 2016.

INVESTERINGSREDOVISNING					
Belopp i mnkr	KF	Ombudg	Totalt	Utfall	Avvikelse
	budget	anslag	anslag	netto	netto
KS, Kommunstab	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KS, Stöd och Styrning	19,1	2,2	21,3	16,1	5,1
Samhällsbyggnadsnämnd skattefinansierat	65,3	43,9	109,2	49,3	59,9
Samhällsbyggnadsnämnd taxefinansierat	52,9	10,0	62,9	24,3	38,6
Kultur- och fritidsnämnd	0,7	0,1	0,8	0,5	0,3
Räddningsnämnd	0,4	0,4	0,8	0,1	0,7
Social- och utbildningsnämnd	1,3	1,2	2,5	1,9	0,6
Västerberglagens kulturskolenämnd	0,1		0,1	0,1	0,0
Vård- och omsorgsnämnd	1,6	0,2	1,8	1,5	0,3
TOTALT	141,3	58,1	199,4	93,8	105,6

4.8 Redovisningsprinciper

Redovisningen har skett enligt god kommunal redovisningssed i huvudsak överensstämmelse med kommunala redovisningslagen (KRL).

Koncernvalutatoppkontot har i sin helhet redovisats i kommunens balansräkning. Skulder/fordringar har bokats upp på dotterföretag, Skatteintäkter

Kommunen tillämpar Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 4:2. Det innebär att redovisade skatteintäkter består av tre delar:

Preliminära månatliga skattebetalningar under året.

- Prognos för avräkningslikviden innevarande år
- Justering av avräkningslikviden för föregående år. Differensen mellan redovisad och fastställd (ej vid bokslutstillfället känd) avräkningslikvid för föregående år.

Intäkts/kostnadsräntor hänförliga till redovisningsperioden har fordrings/skuldbokförts och belastat årsbokslutet (upplupna räntor).

Leverantörsfakturor, registrering av fakturor som belastar årsbokslutet har skett t.o.m. 11 januari 2017. Därefter har fakturor som uppgår till väsentliga belopp periodiserats.

Löner och övriga löneförmåner redovisas enligt kontantmetoden.

Sociala avgifter fördelas ut på verksamheterna genom personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen. Personalomkostnadspålägg från nämnderna har interndeiterats med följande procentpåslag: förtroendevalda 2016 31,42 % (2015 31,42 %).

Personalomkostnadspålägget för anställda på kommunala avtal samt taxefinansierad verksamhet (va/renhållning) och UpphandlingsCenter var 2016 38,46 % (2015 38,46 %).

Semesterlöneskulden, de anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar och okompenserad övertid, har redovisats som en kortfristig skuld i balansräkningen.

Löneskuld timanställda har skuldbokförts.

Pensionsskulden har beräknats av Kommunsektorns Pension AB (KPA) enligt riktlinjerna i RIPS 07. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen. Årets nyintjänade pensioner redovisas som en långfristig avsättning i balansräkningen samt kostnadsförs i resultaträkningen.

Räntan på pensionslöften redovisas i posten finansiella kostnader i resultaträkningen. Den särskilda löneskatten på pensionskostnader har bokförts i enlighet med blandmodellen. Detta innebär att särskild löneskatt beräknats både på de pensionsförpliktelser som redovisas som avsättning i balansräkningen och de som anges som ansvarsförbindelse.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Anskaffningsvärdet reduceras inte med investeringsbidrag på investeringar aktiverade från och med 2014. Anslutningsavgifter har redovisats som intäkter i resultaträkningen.

Huvudregeln är att de investeringar som aktiverats som anläggningstillgång har ett anskaffningsvärde som överstiger $\frac{1}{2}$ prisbasbelopp (22 tkr 2016) har en ekonomisk livslängd på minst 3 år och är avsedda för stadigvarande bruk.

Investeringar i anläggningar som inte färdigställts under året redovisas under respektive objektgrupp från och med 2016, tidigare redovisades pågående investeringar på en egen rad. Från och med hösten 2014 tillämpas komponentredovisning på de anläggningar som aktiveras. Detta innebär att en anläggning delas upp i olika komponenter med olika nyttjandeperioder. Större anläggningar aktiverade före hösten 2014 har ännu inte räknats om i avvaktan på beslut/genomförande av fastighetsflytt samt eventuellt bildande av anläggningsbolag inom VA-verksamheten.

Avskrivningar beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden minskat med investeringsbidrag. På investeringar från och med 2014 minskas inte anskaffningsvärdet med eventuella investeringsbidrag. Investeringsbidrag fördelas över samma period som aktuell anläggning skrivs av. Linjär avskrivning tillämpas och avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningstiderna har fastställts med utgångspunkt från Rådets skrift om avskrivningar. Avskrivningar av nya investeringar påbörjas under samma år som anskaffningen sker.

Avskrivningstider:

Byggnader	5 - 50 år
Maskiner och inventarier	3 - 10 år

Komponentredovisning innebär att en anläggnings komponenter skrivs av på olika tider, detta för att avskrivningstiderna ska matcha komponentens livslängd.

Internränta beräknas på tillgångarnas bokförda värden. Internräntan 2016 är 2,4 % (2015 2,5 %) på tillgångarnas bokförda värde som disponeras av nämnderna. Internränta fastigheter 2016 är 2,4 % (2015 2,5 %) undantag Rackethallen Östansbo 1,5 %. Internräntan på taxefinansierad verksamhet (va/renhållning) är 2016 2,4 % (2015 2,5 %).

Exploateringstillgångarna är bokförda som omsättningstillgångar.

Balanserade resultat avseende gatapark, sotningsavdelning och Öddö barnkoloni redovisas som en del av kommunens egna kapital.

Leasingavtal Från och med bokslut 2003 skall redovisning av leasingavtal följa redovisningsrådets rekommendation. I den står bl.a. att skillnad ska göras mellan operationella och finansiella avtal.

Enligt Rådet för kommunal redovisning kan de leasingavtal som kommunen ingått betraktas som operationella om det sammanlagda värdet alternativt framtida leasingavgifter inte påverkar balansomslutning eller finansiella nyckeltal i någon högre grad. Detta enligt väsentlighetsprincipen.

Genomgång av ingångna leasingavtal visar att framtida leasingavgifter nu är större än 1 % vilket innebär att kommunen, från och med 2016 kommer att

göra skillnad mellan operationella och finansiella avtal. Men redan ingångna avtal redovisas som operationella.

Ord- och begreppsförklaringar

Driftredovisningen redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten, fördelat per nämnd/styrelse. Resultaträkningen utgår från intäkterna och kostnaderna i driftredovisningen.

Investeringsredovisningen redovisar in- och utbetalningar för årets nettoinvesteringar i t.ex. fastigheter, anläggningar, maskiner och inventarier. Dessa tillgångar är avsedda att användas under en längre tidsperiod.

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader och därmed hur förändringen av eget kapital framkommit (årets resultat). Denna förändring kan också beräknas genom att jämföra eget kapital i de senaste två årens balansräkningar.

Kassaflödesanalysen beskriver betalningsflödet uppdelat på den löpande verksamheten, investeringar och finansiering och mynnar ut i förändring av likvida medel.

Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen vid årets slut uppdelat på tillgångar, eget kapital, avsättningar samt skulder (lång- och kortfristiga skulder).

Tillgångarna uppdelas i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Omsättningstillgångar är tillgångar som förväntas innehas under kort tid, t.ex. kundfordringar och förråd. Dessa tillgångar kan på kort tid omsättas till likvida medel.

Anläggningstillgångar är tillgångar som skall användas en längre tidsperiod, t.ex. byggnader, inventarier, maskiner, fordon, värdepapper etc.

Bokfört värde är det värde som en tillgång är upptagen till i bokslutet.

Avsättningar är ekonomiska förpliktelser som är säkra till sin förekomst, men ovissa till belopp och till den tidpunkt då de skall infrias. Exempel är avsättning pensioner och avsättning särskild löneskatt.

Skulderna uppdelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder beroende på skuldens löptid.

Eget kapital är totala tillgångar minus avsättningar och skulder. Det egna kapitalet består av anläggningsskapital och rörelsekapital.

Rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål) är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar m.m.) är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder och avsättningar.

Soliditet är andelen eget kapital av de totala tillgångarna, dvs. graden av egna finansierade tillgångar. Visar betalningsförmågan på lång sikt. Ju högre soliditet desto större ekonomiskt handlingsutrymme.

Kapitalkostnader är benämning för internränta och avskrivning.

Avskrivningar är planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningskostnaden över tillgångens livslängd.

Internränta är kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggningstillgångar) som nyttjas av nämnderna. Internräntan utgår på det bokförda restvärdet av anläggningstillgångarna.

Nettokostnader är driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

Periodisering innebär en fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod som de tillhör.

Finansiella intäkter och kostnader redovisas under särskild rubrik i resultaträkningen t.ex. ränteintäkter, utdelningar och räntekostnader.

Finansnettot är finansiella intäkter minus finansiella kostnader.

Likvida medel består av kontanter och banktillgodohavande.

Kortfristiga fordringar och skulder har en förfallotid på mindre än ett år från balansdagen.

Långfristiga fordringar och skulder har en förfallodag på mer än ett år efter balansdagen.

Ansvarsförbindelse är en upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen.

5 Nämndernas verksamhetsberättelser

5.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förvaltning består dels av kommunstyrelsens stab, dels av stöd- och styrningsförvaltningen. Kommunstyrelsens stab leds av kommunchefen som också är chef över förvaltningscheferna. Staben verkar för att stärka samarbetet inom olika externa organisationer där kommunen deltar. Vidare har staben en samordnande roll för arbetet med intern kontroll. Staben verkar för att bidra till en positiv utveckling av kommunens befintliga företagande och för att främja nyföretagande.

Stöd- och styrningsförvaltningen leds av en förvaltningschef som har centrala resurser inom områdena IT, ekonomi, kansli, arbetsmarknadsfrågor och personal till sitt förfogande. Förvaltningen har även ansvar för Upphandlingscenter där kommunerna i Ludvika, Falun, Borlänge, Gagnef, Säter och Hedemora har ett avtal kring upphandlingssamverkan med Ludvika kommun som värdkommun.

Näringslivsfrågorna bedrivs långsiktigt och med målet att förverkliga näringslivsprogrammet.

Ludvika kommun ingår sedan 1 februari 2015 i förvaltningsområdet för det finska språket. Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk säger att som förvaltningsområde har kommunen skyldighet att främja och skydda det finska språket och den sverigefinska kulturen i Ludvika kommun. Ungefär 12 % av kommunbefolkningen har en sverigefinsk bakgrund.

Kanslienheten har som huvuduppgift att arbeta med nämndadministration till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen enligt uppsatta mål. Kanslienheten samordnar kommunens funktioner för kommunikation, säkerhet och kollektivtrafik.

Arbetsmarknadsenheten har tydliga mål med att skapa förutsättningar till sysselsättning för den som står utanför den reguljära arbetsmarknaden.

IT-enhetens verksamhet omfattar drift och utveckling av kommunens verksamhetssystem, IT-infrastruktur och telefoni.

Personalenheten levererar ett kvalificerat och effektivt stöd som bidrar till att kommunen och dess förvaltningar kan uppnå sina mål. Enheten ska medverka till att kommunen får rätt personalstruktur och en önskvärd organisationskultur

Ekonomienheten har uppfyllt sina mål med att upprätta tidplaner för budget och bokslutsarbete med anpassad avrapportering till nämnder och styrelser.

Den gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan har som uppgift att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och gemensam upphandlingspolicy svara för alla upphandlingar med undantag av direktupphandlingar och byggentreprenader.

Händelser av betydelse

Kanslienheten har påverkats av de tillfälliga chefstillsättningar som varit inom förvaltningen under året. Både kanslichef och biträdande har haft tillfälliga positioner som medfört vakanser inom enheten med hög arbetsbelastning som resultat. Kanslienheten har rekryterat en kommunarkivarie som delas med Smedjebackens kommun (70/30). Enheten har under året infört kommungemensamma mallar för att underlätta och effektivisera administration. Mallarna är även ett led i införandet av en gemensam grafisk profil för Ludvika kommun. Skolskjutsverksamheten har haft stora kvalitetsproblem under året. Det Finska förvaltningsområdet hade i slutet av året en vakans på tjänsten som samordnare.

Personalenheten har jobbat hårt med målet att minska sjukfrånvaron med bland annat projektet "Friska medarbetare". Frisknärvaron har under året höjts med 1 %. Enheten har rekryterat 3 nya personalsekreterare under året – ett välkommet tillskott. Riktlinjer för rehabilitering har reviderats partsgemensamt med de fackliga organisationerna. Medarbetarenkät och chefsenkät genomfördes i slutet av året.

Ekonomienheten har uppdaterat kommunens kontoplan till ny standard. Enheten har arbetat med ekonomifrågor kopplat till bolagiseringen av vatten och avfallsverksamheten. Det nya bolaget WBAB använder Ludvika kommuns ekonomisystem.

Arbetsmarknadsenheten har under året skrivit tre nya överenskommelser med Arbetsförmedlingen – arbetsträning, förstärkt arbetsträning och arbetsträning inom etableringsuppdraget. Jobbsslussens verksamhet förlängdes under året till och med verksamhetsåret 2017. Enheten jobbade under hösten med förberedelser för verksamheten "En väg in, EVI". Verksamheten skall vara i drift 2017. Ytterligare ett personalcafé startades upp under året i Folkets Hus.

IT-enheten har också varit starkt involverad i etableringen av det nya bolaget WBAB där enheten svarar för bolagets IT miljö. Enheten har påverkats av de byggnationer som görs i närheten av den byggnad som innehåller kommunens IT verksamhet. Detta har medfört omdragningar av både in och utgående kommunikation. I och med detta arbete har även en översyn och uppgradering av befintliga säkerhetssystem genomförts för att säkerställa framtida drift.

Upphandlingscenter har under året haft fokus på operativt upphandlingsarbete, leverans av upphandlingar och avtal. Nya verksamhetssystem med nya rutiner och mallar för upphandlingsprocessen har implementerats. Under året genomfördes cirka 180 upphandlingar. 6 upphandlingar överprövades.

Kommunstyrelsen, miljoner kronor

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	68 635	99 631	30 996	75 127
Kostnader	201 865	229 898	28 033	203 099
Driftsnetto	133 230	130 267	2 963	127 972

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Stöd- och styrningsförvaltningen redovisar en positiv budgetavvikelse med +2 963 tkr. Kapitalkostnadsförändringarna är 2 763 tkr. Budgetavvikelsen fördelar sig med +489 tkr på personalkostnader. Ökning kapitalkostnader med 2 763 tkr, lokalhyror -134 tkr och övriga kostnader -25 624 tkr.

Intäkterna har en positiv avvikelse på +30 996 tkr. Projekt finansierade av extra flyktingmedel och som förmedlats av förvaltningen har haft en omslutning på kostnads-/intäktssidan med cirka 18 mnkr.

Kanslienheden uppvisar ett stort överskott som främst kopplas till kollektivtrafiken som har haft stora intäkter från extra flyktingmedel och även det nya avtalet som innebar lägre kostnader. Även vakanta tjänster har inverkat på resultatet.

Personalenheten har i stort följt sin budget.

Ekonomienheten har ett underskott på 725 tkr till största delen beroende på ökade personalkostnader med 659 tkr.

Arbetsmarknadsenheten har ett positivt resultat på 1 043 tkr beroende på ökade intäkter hänfödda till överenskommelser med Arbetsförmedlingen.

IT har ett underskott på -1 004 tkr med kapitalkostnadsförändringarna inräknade. Underskottet kommer från ökade kostnader beroende på oplanerade byggnationer kring IT enhetens byggnad, lösen av gamla printavtal samt oförutsett kostnad vid larmutlösning.

Upphandlingscenter (UHC) har 0 i budgetavvikelse. Verksamheten 0-ställs ekonomiskt i samband med årsavräkning. De 6 medlemskommunerna inom den gemensamma nämnden för upphandling får hantera under- eller överskott.

Investeringsredovisning

Förvaltningen har till största delen använt sina investeringsanslag för 2016. Ett undantag är projektet för e-arkiv där dialog förs med Region Dalarna för regional samordning av denna stora fråga. Projektet e-handel släpar beroende på personalförändringar inom ekonomienheten där kvarvarande investeringsanslag har överförts till 2017 för slutförande. Investeringsanslagen till projektorer SoU och hemsidesutveckling har inte heller genomförts helt

enligt plan. Projektörer kommer att hanteras under 2017 och hemsidesarbetet pausas till 2018 enligt KF beslut.

Framtiden

Planera och förbereda för att sätta upp en valorganisation till valet 2018. Öka arbetet för att främja demokratifrågor och motverka extremism bland annat genom att tillsätta en samordnare för arbetet. Starta arbetet med att införa ett nytt diarium (Luddä) inom kommunen till stöd för den administrativa verksamheten

Ta fram ett introduktionsprogram för nyanställda i kommunen. Utveckla arbetet med Friska medarbetare och sträva mot en fortsatt sänkning av kommunens sjuktal. Utveckla personalenheten till en modern HR enhet

Införa e-handel för att underlätta ekonomiadministrativa rutiner både internt och för externa leverantörer. Utveckla verksamhetsplaneringsprocessen och bokslutsarbetet för en bättre och effektivare process. Uppdatera årsredovisningen layoutmässigt och enligt grafiskt program.

Genomföra förstudie inför upphandling av nya system inom HR och ekonomiområdet.

Utvärdera jobbslussens arbete för att bland annat titta på hur/om det har påverkat andel personer med försörjningsstöd. Etablera verksamheten "En väg in, EVI" inom arbetsmarknadsenheten. Genomföra satsning på att även erbjuda sommarjobb till kommunens åk 9.

Utveckla former inom UhC för att erbjuda kommunerna stöd i även direktupphandlingar och byggtreprenader.

Renodla och kartlägga standardprocesser inom It området.

5.2 Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhet

Kultur- och fritidsnämnden ska vara kommunens organ för kultur, fritid och integration. Det innebär ansvar och drift av kommunens inomhushallar, idrottsanläggningar, fritidsanläggningar, evenemang, fritid för barn, ungdomar och funktionshindrade, bidrag till studieförbund och föreningar, lotteritillstånd, konsumentrådgivning, biblioteksverksamhet, kulturmiljövård, konst och allmäncultur.

Förvaltningen har integrations- och etableringscenter för nyanlända och har ansvarat för HVB- hem för barn utan vårdnadshavare under första halvåret 2016. Förutom dessa integrationsverksamheter bedriver också förvaltningen tolkförmedling.

Händelser av betydelse

Från den 1 januari 2016 överfördes idrottsanläggningar från samhällsbyggnadsförvaltningen till kultur- och fritidsförvaltningen.

Från den 1 juli 2016 överfördes HVB-hemmen till social- och utbildningsförvaltningen.

Från den 1 juli 2016 övergick Bowlinghallen i Ludvika sporthall till föreningsdrift och Ludvika Bowlingallians ansvarar för drift och verksamhet.

Som ett komplement till konsthallen öppnades under året ett konstrum på Ludvika bibliotek.

Biblioteken påbörjade en satsning i samarbete med förskolorna att tillhandahålla bokpåsar.

Medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor möjliggjorde en stor satsning på gratis sommarlovsaktiviteter.

Under sommaren dokumenterades tillgängligheten vid olika besöksmål som kan ligga till grund för förbättringar.

Kultur- och fritidsförvaltningen har under året sökt medel från stadsbidraget för mottagande av flyktingar och drivit 9 projekt.

Ett av projekten var att starta Lorensberga fritidsgård som sedan övergått till ordinarie verksamhet. Ett annat projekt inom ungdomsenheten var riktade aktiviteter för flickor. Ett skolavslutningsarrangemang anordnades tillsammans med en grupp av ungdomar.

Inom ramen av projektmedel har de båda simhallarna genomfört en stor satsning på simkunnighet för alla målgrupper där ca 500 personer deltog i kurserna. Badens simlärare har genomgått utbildning i simning för funktionshindrade och babysim för att kunna erbjuda en bredare service.

Biblioteket har som projekt som arbetat med riktade satsningar för nyanlända med fokus på kvinnor samt fått möjlighet att köpa in litteratur på olika språk.

Filmen "En film om flykt och svalor" togs fram som underlag för möten på arbetsplatser och i nämnder i kommunen. Filmen har även översatts till fyra olika språk.

Kultur- och fritidsförvaltningen har erbjudit arbete för 25 nystartsarbetare.

För att samordna och rapportera ovanstående projekt har en projekt-koordinator anställts under tiden projekten pågått.

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	58 453	61 268	2 815	8 658
Kostnader	116 091	118 635	2 544	66 865
Driftsnetto	57 638	57 367	271	58 207

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Inom enheterna kansli/kultur och fritid/idrott redovisas ett resultat i balans med budget.

Inom integrations- och etableringscenter redovisas ett positivt resultat beroende på den stora volymökning som inte kunnat förutses och inte intäktsbudgeterats.

Årsarbetare och personalkostnad

Antalet årsarbetare i kultur- och fritidsförvaltningen har förändrats från 105 till 65. Minskningen av årsarbetare beror på överföring av HVB-hemmen till social och utbildningsförvaltningen.

Investeringsredovisning

Investeringsmedlen har används till att förbättra den ergonomiska miljön i kontor och personalutrymmen, ny filmduk i Aveny, Folkets hus samt konstrum och aktivitetsrum i huvudbiblioteket

Framtiden

2017 kommer att ha en verksamhetsstyrning utifrån de kommunövergripande målen, nedbrutna på nämnds nivå. En satsning på fritidsgårdar och utökning av personal leder till ett utökat arbete med de ungas inflytande.

Arbeta med "Vägen in" för att främja social sammanhållning och delaktighet.

Arbeta fram en kommunövergripande integrationspolicy i samverkan med övriga förvaltningar.

Möjliggöra så att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivets kreativitet, mångfald och konstnärliga kvalitet.

Utveckla framtidens fritids- och friluftskommun.

Nyckeltal/verksamhetsmått

Verksamhetsplan/presentation	Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015
Bidrag till fritidsföreningar, per invånare	147	73	73
Idrottsplatser, kostnad per invånare	917	828	951
Besök per öppet timme, sporthallen	83*	97	97
Bibliotekskostnad, per invånare	550		507
Bibliotekslån per timme	17,9		-
Haffas, besök per öppet timme		-	12,8
Bidrag kulturföreningar, per invånare	33	34	38
Bidrag studieförbund, per invånare	63	67	63

*ökade öppettider för sporthallen

Antalet nyanlända som bosatte sig i Ludvika kommun under 2016 var 290 personer och 2 personer har anvisats genom kommunplacering.

5.3 Räddningsnämnden Västerbergslagen**Verksamhet**

Ludvika och Ljusnarsbergs kommuner har genom avtal en gemensam nämnd, kallad Räddningsnämnden Västerbergslagen, för samverkan om räddningstjänst och sotningsverksamhet. Ludvika kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Ludvika kommuns organisation.

Räddningstjänsten Västerbergslagen har under 2016 svarat för kommunal räddningstjänst inom Ludvika och Ljusnarsbergs kommuner samt varit räddningsnämndens sakkunnig /utförare i frågor rörande förebyggande mot brand och tillsyn/tillstånd frågor rörande LBE₁.

Tf. räddningschef och ställföreträdande räddningschef samt fyra brandmästare (som delar på en beredskapsvecka) inom Räddningstjänsten Västerbergslagen har ingått i, med Räddningstjänsten Smedjebacken, avtalad gemensam funktion ”Räddningschef i beredskap” för kommunerna Ljusnarsberg, Ludvika och Smedjebacken.

Sotningen i Ludvika och Ljusnarsbergs kommuner har under 2016 bedrivits i kommunal regi inom räddningstjänsten och där sotningsavdelningen varit räddningsnämndens sakkunnig/utförare i sotning och sotningsärenden inom de båda kommunerna.

Allmänt

Räddningsnämnden har ansvaret för räddningstjänsten i Ludvika och Ljusnarsbergs kommuner. Ansvaret innebär att räddningstjänsten ska bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Räddningstjänsten ansvarar också för att räddningsinsatserna vid olyckor och vid överhängande fara för olyckor är effektiva för att förhindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Operativ verksamhet

Räddningstjänsten har haft beredskapsstyrkor organiserade i tätorterna Ludvika, Fredriksberg, Grängesberg, Kopparberg och Nyhammar samt ett räddningsvårn i Sunnansjö. Beredskapsstyrkorna har under året klarat målsättningen i det av respektive kommunfullmäktige fastställda, gemensamma handlingsprogrammet, att regelmässigt, kunna utföra *själständigt* livräddande insats med rökdykning mot bostadsbebyggelse i anslutning till tätorterna Ludvika och Kopparberg. Beredskapsstyrkorna i tätorterna Fredriksberg, Grängesberg och Nyhammar kan, på grund av lägre bemanning än 1+4 (arbetsmiljöregler), utföra livräddande insats med rökdykning mot bostadsbebyggelse först när styrka från Ludvika eller annan station anlänt. För att vinna tid har ”totallarm” använts vid dessa tätorter för att, om möjligt, kunna nå bemanningen 1+4 och påbörja *själständigt* livräddande insats med rökdykning mot bostadsbebyggelse.

Beredskapsstyrkorna har under året även kunnat utföra de typer av insatser för övrig kommunal räddningstjänst, som finns angivna i målsättningen för kommunernas gemensamma handlingsprogram för skydd mot olyckor.

Räddningstjänsten har genom avtal med landstingen Dalarna och Örebro utfört insatser i väntan på ambulans (IVPA) inom områdena Fredriksberg, Grängesberg, Nyhammar samt Kopparberg. Räddningstjänsten ingår i SAMS –

¹ Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

projektet som är ett samarbete med landstinget. Syftet är att öka överlevnaden vid hjärtstopp utanför sjukhus.

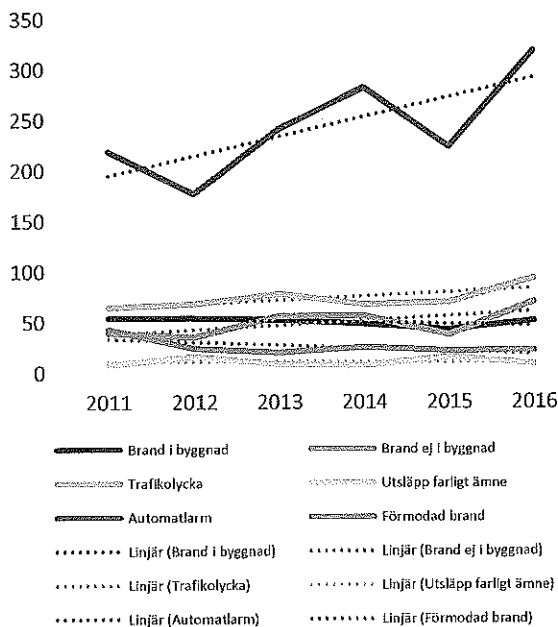
Antal utryckningar olyckor/uppdrag och typ av händelse

Räddningsinsatser enligt LSO₂ inom Räddningstjänsten Västerbergslagen har under de senaste åren förändrats avseende antalet. Trenden för *brand ej i byggnad* och *trafikolyckor* har ökat något medan trenden för *automatlarm* har ökat kraftigt. Trenden för *brand i byggnad* har minskat något. Trenden för *sjukvårdslarm* (IVPA, SAMS) har ökat något i Ludvika kommun.

Antalet olyckor/uppdrag 2016 Räddningstjänsten Västerbergslagen

Uppdrag	Luv -16	Luv -15	Luv -14	Ljbg -16	Ljbg -15	Ljbg -14
Räddningsuppdrag enl. LSO	512	407	452	122	114	69
IVPA (i väntan på ambulans)	115	111	131	9	9	15
SAMS-larm	28	20	-	-	-	-
Totalt	655	538	583	131	123	84

Räddningstjänsten Västerbergslagens räddningsinsatser med trendlinjer

Ett urval av några olyckstyper, Ludvika kommun 2016-2011

Olyckstyp	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Brand i byggnad	42	38	38	44	45	43
Brand ej i byggnad	59	30	49	38	27	26
Trafikolycka	81	54	55	64	54	46
Utsläpp farligt ämne	6	11	3	5	11	7
Automatlarm	279	191	250	218	142	178
Förmodad brand	21	17	21	17	21	38

Ett urval av några olyckstyper, Ljusnarsbergs kommun 2016-2011

Olyckstyp	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Brand i byggnad	9	4	10	8	9	11
Brand ej i byggnad	11	7	7	18	8	14
Trafikolycka	12	15	12	14	14	19
Utsläpp farligt ämne	2	4	4	3	5	1
Automatlarm	39	32	32	23	35	41
Förmodad brand	1	4	4	3	3	5

I väntan på ambulans (IVPA)2016-2013

Station	2016	2015	2014	2013
Grängsberg	51	44	33	23
Nyhammar	18	23	10	16
Fredriksberg	46	35	28	15
Kopparberg	9	9	7	-

Räddningstjänsten har under året medverkat vid olika insatser i Smedjebacken. Detta samnutnyttjande av resurser underlättas genom samverkan avseende räddningschef i beredskap. Räddningstjänsten har även medverkat vid insatser i andra angränsande kommuner, vilka vi har släckavtal med.

Jämställdhetsarbete

Räddningsnämndens jämställdhetsplan utgår från kommunens fastställda jämställdhetsplan och revideras årligen. Räddningstjänsten och sotningen hade vid årets slut totalt 115 personer inom förvaltningen med en övervägande manlig dominans. Räddningstjänsten hade vid årets slut nio kvinnliga anställda inom förvaltningen, en inom administrationen och åtta kvinnliga brandmän i operativ tjänst, detta är en ökning med två kvinnliga anställda. Med tanke på

räddningstjänstens redan anställda kvinnliga brandmän och framtida rekryteringar måste också angelägna investeringar ske vid våra deltidstationer. Det handlar i första hand om särskilda omklädningsrum och sanitära utrymmen. I Fredriksberg har om- och tillbyggnad av brandstationens omklädningsrum, dusch för kvinnliga respektive manliga brandmän genomförts. Under 2017 planeras ombyggnation av brandstationen i Nyhammar.

Handikapp/tillgänglighetsåtgärder

I den förebyggande verksamheten har ingått att, vid ny- och ombyggnader samt i förekommande fall vid tillsyner också ta hänsyn till utrymningsproblematiken för personer med funktionshinder. Detta har även ingått i olika informations- och utbildningsinsatser, som till exempel i vård- och omsorgsförvaltningens utbildningar av egen personal.

Brottsförebyggande frågor

Till den utåtriktade brottsförebyggande verksamheten räknar räddningstjänsten ansträngningarna att minska antalet anlagda bränder genom samarbete med polisen samt informations- och utbildningsinsatser riktade mot allmänheten.

Friska brandmän – ett pågående projekt under 2015 och framåt

Utgångspunkten för projektet ”Friska brandmän” är att förhindra att brandmän drabbas av sjukdomar nu eller senare i livet. Det är känt sedan länge att brandmän i högre utsträckning än andra yrkesgrupper drabbas av vissa typer av farliga sjukdomar. Det har med arbetsmiljön att göra, inte bara på brandplatsen utan även på brandstationen. Detta har föranlett att räddningstjänsten påbörjat ett projektarbete med syfte att minska exponeringen av de cancerogena ämnena som brandpersonalen kan utsättas för. Dessutom har det under året planerats åtgärder som kommer att innebära ombyggnad av lokalerna, införskaffa utrustning och utveckla rutiner som alla kan följa och att alla arbetar på samma sätt och efter en viss modell efter varje brand eller övning. När släckningsarbetet är klart byter brandmannen sina kontaminerade arbetskläder mot rena kläder. De kontaminerade arbetskläderna stoppas direkt i påsar och tas med till brandstationen för tvätt. Även slang, övrig utrustning och brandfordon saneras. Projektet omfattar både hel- och deltidspersonalen. Sortering för återvinning har skett efter särskilda rutiner, vilka är uppgjorda i samråd med tekniska kontoret.

Sotningsavdelningen

Vid rensning av imkanaler och ventilationsanläggningar används enbart rengöringsmedel, vilka klassas som miljövänliga.

Händelser av betydelse

Under 2015 har Ludvika kommun utrett hur räddningstjänstorganisationen i Ludvika kommun skall se ut i framtiden för att på bästa sätt lösa de åligganden kommunen har gentemot främst lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Utredningen har kommit fram till att Ludvika kommun bör organisera sig i kommunalförbundsform tillsammans med annan eller andra kommuner.

Med anledning av utredningsresultatet har kommunen tagit en första kontakt med kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM), bestående av kommunerna Falun, Borlänge, Säter och Gagnef för att efterhöra möjligheterna till medlemskap i RDM. Detta skedde i juni 2016. Detta har medfört att Ljusnarsbergs kommun tagit kontakt med Nerikes Brandkår för att undersöka möjligheterna till ett samgående. En förstudie pågår.

Uppdrag RVB/RDB

Förbundschefen för RDM Leif Andersson och tf. förvaltningschefen för Västerbergslagens räddningstjänst, Göran Haag har sett över möjligheten för Ludvika kommun att begära medlemskap i RDM. Under perioden juli – september 2016 genomfördes en förstudie. Målet med projektet var att ta fram ett beslutsunderlag till nämnden med förslag på en organisation för räddningstjänsten.

Sotningen

Beslut i både Ludvika och Ljusnarsbergs kommunfullmäktige om att kommunen behåller brandskyddskontrollen i egen regi och lägger ut rengöringen (sotningen) på entreprenad har fattats.

Organisation

Stora förändringar har under året skett både inom förvaltningen och i nämnden.

Nytt handlingsprogram

Räddningsnämnden har under år 2016 tagit fram ett nytt handlingsprogram, Skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet ger en tydlig bild av förvaltningens förmåga samtidigt som det är av vikt att programmet bygger på ett politiskt uppdrag.

Deltidspersonalen i Fredriksberg sade upp sig

Samtlig personal inom deltidskåren i Fredriksberg sade upp sina anställningar från och med 24 januari. Förlikning kom till stånd och samtliga återtog sina uppsägningar.

Deltidspersonalen i Kopparberg sade upp sig

Samtlig personal inom deltidskåren i Kopparberg sade upp sina anställningar från och med 30 juni. Förlikning kom till stånd och samtliga utom tre återtog sina uppsägningar.

Asylprojekt förevisningscontainer

Räddningstjänsten har under året insköpt och inrett en mobil förevisningscontainer där syftet och målet varit att erbjuda brandutbildning för boende på kommunens asylboenden/flyktingboenden. Genom att få tillgång till en mobil enhet så har räddningstjänsten med riktade insatser nått asylboenden i hela vårt upptagningsområde. Målet har också varit att nå så många som möjligt. Projektet har varit mycket lyckat.

In- och utalarmeringssystem

Ludvika kommuns in- och utalarmeringssystem har krånglat vilket fått till följd att avbrott i larmöverföring har skett vid flera tillfällen och extra åtgärder har krävts som mest cirka 10 timmar i sträck.

Flyktingsituationen

Under 2016 har antalet nyöppnade asylboenden minskat kraftigt i jämförelse med 2015. Eftersom rapporter och misstankar om dåligt brandskydd har funnits så har asylboenden varit fokus för årets förebyggande verksamhet. Boenden i framförallt Fredriksberg har besökts med ett stort antal förelägganden till följd.

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	12 586	10 989	-1 597	10 360
Kostnader	39 656	40 717	-1 061	40 979
Driftsnetto	27 070	29 728	-2 658	30 619

Ekonomisk analys**Driftredovisning**

Räddningstjänsten och räddningsnämndens intäkter visar ett underskott på 332 tkr, i de 332 tkr ligger ett besparingskrav på 400 tkr som ej är uppfyllt. Räddningstjänsten och räddningsnämnden har minskat underskottet på lönekostnaderna med 198 tkr jämfört med 2015. Den direkta nettodriftkostnaden för räddningsnämnden, räddningstjänsten och sotningen 2016 uppvisar ett underskott på 2 539 tkr. Ljusnarsbergs kommun ska betala 268 tkr ytterligare utifrån nettobokslutet vilket kommer att innebära ett underskott på 2 271 tkr.

Årsarbetare och personalkostnad

Antal heltidsanställda årsarbetare vid räddningstjänsten uppgick den 31 december 2016 till 34 personer. Antal deltidsanställda årsarbetare deltidspersonal uppgick till 73 personer.

Räddningstjänsten inklusive räddningsnämndens personalkostnader visar ett underskott på 2 354 tkr. Lönekostnaden för utryckningspersonal heltid visar ett underskott på 1 271 tkr på grund av ökade larm, vikarier, övertid samt ökad lön för brandmästarna. Lönekostnader för utryckningspersonal deltid visar ett underskott på 1 374 tkr på grund av ökade larm, utbildning av personal samt avtal med personal i Kopparberg och Fredriksberg som man inte har erhållit kostnadstäckning för. Lönekostnader för dagtidspersonalen visar ett överskott på 260 tkr på grund av ej tillsatta tjänster. Lönekostnaden för räddningsnämnden visar ett överskott på 31 tkr.

Sotningsavdelningen hade vid årets slut 7 årsarbetare. Personalkostnader visar ett överskott på 1 029 tkr. Intäkterna visar ett underskott på 1 265 tkr, kostnaderna visar ett överskott på 274 tkr. Utfallet blir ett överskott på 38 tkr. Resultatet för 2016 är 105 tkr bättre än 2015 års resultat.

Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten för 2016 var 813 tkr. Av dessa 813 tkr var 413 tkr överförda från 2015 års budget gällande flytt och ombyggnad av övningsområdet i Iviken.

Räddningstjänsten har nyttjat 137 tkr. Räddningstjänsten kommer att begära att få föra över 676 tkr till 2017 investeringsbudget för skyddsutrustning och ombyggnad av övningsområdet i Iviken.

Framtiden

Under 2017 kommer kommunförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM) att genomföra ett samarbete med Räddningstjänsten Västerbergslagen (RVB) syftande till att ge beslutsunderlag för Ludvika kommun om kommunen skall söka medlemskap i RDM. På samma sätt ska samarbetet ge beslutsunderlag till nuvarande medlemmar i RDM, om de vill utöka sitt kommunförbund med Ludvika kommun. Även Smedjebackens kommun har visat intresse av att söka medlemskap i RDM.

Under de senaste åren har det varit svårt att behålla och nyrekrytera brandmän till deltidskårerna. För att kunna upprätthålla ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd måste beredskapsstyrkorna i tätorterna Kopparberg, Grängesberg, Fredriksberg och Nyhammar ha god kompetens och tillräcklig bemanning. Ansträngningar för att öka bemanningen på deltidskårerna sker kontinuerligt.

Nyckeltal/verksamhetsmätt

Verksamhet/prestation	Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015
Tillsynsbesök enligt lag om skydd mot olyckor (LSO)	9	100	14
Tillsyn enligt lagen om brandfarlig och explosiv vara (LBE)	0	25	16
Externutbildning (antal kursor totalt) <i>Varav:</i>	111	150	27
<i>Särskilda info-tillfällen till allmänheten</i>	18	10	7
<i>Extern utbildning brand (grundutb, Heta arbeten, SBA, SAK)</i>	60	70	20
<i>Extern utbildning HLR inkl HLR-defibrillering</i>	33	70	0
Skolprojekt antal klasser			
<i>Ludvika 6 år</i>	13	13	13
2:a klass	13	13	13
5:e klass	13	13	13
Prao-kurs (hel vecka)	1	2	1
<i>Ljusnarsberg 6 år</i>	3	3	3
2:a klass	3	3	-
5:e klass	3	3	-
Prao-kurs (hel vecka)	-	1	-

BRANDSKYDDSKONTROLL/ SOTNING

Verksamhet/prestation	Ludvika 2016	Ljusnarsberg 2016	Totalt
Sotning /Rengöring	6 733	2 097	8 830
Utförda brandskyddskontroller	2 239	858	3 097

5.4 Samhällsbyggnadsnämnden (inkl MMB)

Verksamhet

I samhällsbyggnadsnämndens uppdrag ingår strategisk planering, mark och exploatering, drift och underhåll av vägar, parker och grönområden, kommunens fastigheter, vatten och avlopp samt avfallshantering.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar också ekonomiskt för myndighetsnämnden miljö och bygg verksamhet. Samhällsbyggnadsnämnden har även personalansvaret för de personer som arbetar åt myndighetsnämnden miljö och bygg och förvaltningen består således även av medarbetare som har delegation från myndighetsnämnden miljö och bygg.

Händelser av betydelse

Året som gått har varit mycket händelserikt med många större händelser som påverkar samhällsbyggnadsnämnden med bland annat implementering av skolstruktur rörande lokaler, bostadsplanering, bolagisering av drift av vatten och avfall, ägarfrågor rörande kommunala fastigheter och företagsetablering. Stora frågor som både är interna och externa.

Första halvåret var det stort fokus på att få till de förändringar rörande lokaler med anledning av det beslut som social- och utbildningsnämnden tog angående att lägga ner en skola samt göra förändringar i skolstrukturen. Ytterligare fokus har legat på skolfastigheter genom planeringen av den nya Marnässkolan som beräknas stå klar till skolstarten hösten 2018. Utöver detta har varit stort fokus på kostnaderna inom kommunen rörande fastigheter och den otydlighet som finns både i reglemente och redovisning av de totala fastighetskostnaderna i kommunen. Detta har fått konsekvenser för framför allt vård och omsorgsnämnden som inte har fått den information de vill ha rörande kostnader för lokaler.

Nämnden har också tillsatt en styrgrupp för ägarfrågor rörande kommunala fastigheter bestående av representanter från samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen och Ludvika kommunfastigheter. Anledning är den politiska viljan att gå vidare med kommunfullmäktiges beslut 2012 om samordnad fastighetsförvaltning, till att även omfatta att ägandet av de kommunala fastigheterna ska övergå till det kommunala bolaget.

Från första juni 2016 övergick driften av alla vatten och avloppsanläggningar samt avfallshanteringen till det halvägda kommunala bolaget WessmanBarken vatten och återvinning, WBAB, medan samhällsbyggnadsnämnden fortfarande

har kommunens ansvar som VA-huvudman och äger alla anläggningar, inklusive investeringar. Det har medfört att all personal har överförs till WBAB och ingen personal är kvar i kommunen för att handlägga VA och avfallsfrågor. Nämndens ansvar för frågorna har inte minskat utan allt ansvar ligger kvar, men alla driftsfrågor sköts av bolaget. Rent juridisk finns det lite oklarheter mot vem olika föreläggande från myndigheter ska rikta sig mot och vilka resurser som kommunen som VA-huvudman har kvar. Dessutom är inte alla ekonomiska rutiner helt klara och därmed den ekonomiska uppföljningen.

Ett av de större investeringsprojekten genom tiderna håller på att genomföras nu och de kommande 10 åren med förändringar i genomfarten Ludvika tillsammans med Trafikverket. Det är ett omfattande arbete både med ett antal olika detaljplaner som kommunen ansvarar för samt ett antal olika vägplaner som Trafikverket ansvarar för. Arbetet måste dock gå hand i hand.

Under 2016 har en ny "rondell" på Gamla Bangatan gjorts och färdigställd under våren 2017. I samband med detta har även ett ben gjorts ner till ICAs nya etablering i "Sänkan". Etableringen av ICA blev klar under försommaren och bygget har påbörjats med planerad invigning senhösten 2017.

Under året har det byggts mycket nytt med bland annat fyra nya lekparkar, ny industriväg med gång och cykelväg vid Magnetgården, ny belysning på gång- och cykelvägen till Laggarrudden, nytt torg med brygga vid Väsmanstrand samt ny vattenledning vid Blötberget.

Det råder idag en stor bostadsbrist i Ludvika och kommunen har som mål att bygga 500 nya lägenheter mellan 2106-2020. Detta gör att nämndens arbete med plan och markfrågor har intensifierats och har varit en mycket viktig fråga under det gångna året. Den största detaljplanen har varit för kvarteret Orren med 130-150 lägenheter som kommer att vara klar för antagande i början av 2017.

En ökning av att få över analog data till digital har intensifierats genom att alla detaljplaner är digitaliserade, vilket underlättar hanteringen i olika myndighetsfrågor. Under året har också flygningar gjorts över kommunen för att få tillgång till bättre digitalt data. Bearbetning av detta data kommer att ta lång tid, men kommer att ge bättre "digitala kartor". Dessutom har övergång skett till nytt höjdsystem.

	Budget	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
	2016	2016	2016	2015
Intäkter	137 365	154 126	16 761	164 940
Kostnader	213 780	227 729	13 949	233 004
Driftsnetto	76 415	73 603	2 812	68 064

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Efter justering/tillägg av förändrade kapitalkostnader med 0,8 mnkr som i

huvudsak avser gata-parkverksamheten redovisas totalt ett överskott med 3,6 mnkr, varav 2,8 mnkr avser de skattefinansierade verksamheterna och 0,8 mnkr avser de taxefinansierade verksamheterna.

Under året har ett antal integrationsprojekt bedrivits inom förvaltningen för 2,4 mnkr. För dessa har täckning erhållits från generellt statsbidrag.

I årets budget har 2,6 mnkr avseende kapitalkostnad infrastruktur Spendrups varit ofinansierad. För att täcka dessa kostnader har motsvarande neddragning gjorts på de skattefinansierade verksamheterna. Kapitalkostnaden redovisas på planeringsenheten som därför redovisar ett underskott med 1,7 mnkr.

Exklusive kapitalkostnaden som ska täckas av övriga verksamheter redovisar planeringsenheten ett överskott med 0,9 mnkr.

Stor del av redovisat överskott för de skattefinansierade verksamheterna beror på vakanta tjänster under året. Inköp av kontorsmaterial har centraliserats, vilket medfört lägre kostnader för administrationen. Lägre kostnader redovisas för bostadsanpassningsbidrag på grund av färre inkommande ärenden i slutet av året. Ökade intäkter redovisas bland annat för bygglov och för skogsförvaltningen. Reparationskostnaderna har varit stora för bland annat lastbil och slaghacksarm.

Årsarbetare och personalkostnad

Antalet tillsvidareanställda var den sista december 82,6 årsarbetare. Det är 45,65 årsarbetare färre än budget. Från och med 1 juni när man bolagiserade VA- och återvinningsverksamheterna redovisas antal anställda och lönekostnaderna i bolaget WBAB. I redovisade belopp ingår endast 5 månaders lönekostnader för dessa verksamheter. Därför redovisas stor avvikelse på lönekostnaderna och antal tillsvidareanställda. Lönekostnaderna och övriga driftskostnader faktureras från WBAB till kommunen vilket gör att bokförda övriga kostnader blir högre än budget eftersom kostnaderna från 1 juni bokförs som köp av tjänst.

Investeringsredovisning

Totalt redovisas ett överskott med 98,5 mnkr varav 59,9 mnkr avser de skattefinansierade verksamheterna och 38,6 mnkr avser de taxefinansierade verksamheterna.

Under året har det totalt investerats 73,6 mnkr varav 20,3 mnkr i fastigheter, 28,9 mnkr i gata- parkverksamheten, 22,2 mnkr i vatten- och avlopp, 2,1 mnkr i återvinning, 0,1 mnkr i inköp av fastigheter.

Några projekt som pågått under året; Utemiljö Parkskolan 2,3 mnkr, Väsmanstrand 3,4 mnkr, Lekplatser 0,6 mnkr, Magnetgården GC- och väg 2,8 mnkr, Reinvesteringar gator 2,9 mnkr, Gonäs avloppsreningsverk slamavvattare 2,7 mnkr, VA-ledning Blötberget 1,7 mnkr. Nybyggnad omklädning damer och kontor Björnhyttans avfallsanläggning 1,5 mnkr.

Framtiden

Byggandet av infrastrukturen i Ludvika kommer att fortsätta de kommande åren och under 2017 kommer en ny Kajvägsbro att byggas samt en ny tunnel

under järnvägen vid Stensveden. Båda projekten planeras att vara klara under 2017.

Genomfarten pågår de kommande åren och under 2017 kommer det göras nya kömagasin för bilar vid järnvägsövergången vid Grangärdevägen. Till detta kommer flera processer där kommunen och Trafikverket tillsammans kommer att göra detalj- och vägplaner för den stora ombyggnationen av genomfarten. En av de stora frågorna är sträckningen av riksväg 50 vid korsningen Snöavägen/Gonäsvägen. Utredning kommer att ske under året om den nya vägsträckningen ska gå över befintliga fastigheter som ägs av ICA.

Bostadsbyggande är prioriterat och nämnden måste jobba med att kunna tillgodose behovet att ta fram mer detaljplaner och iordningställa dem för byggande. Dessutom måste kommunen iordningställa industrimark samt hitta mer mark för framtida exploatering. Kommunens mål att hinna bygga 500 lägenheter 2016-2020 är prioriterat. Under de kommande åren är målet att cirka 150 lägenheter ska byggas av en extern exploatör på kvarter Orren, nuvarande Folkets Husparkeringen. Till detta ska kommunen uppföra ett parkeringshus som ska kompensera för bortfallet av de allmänna parkeringarna.

Kommunfullmäktige förväntas anta en VA-plan som tydliggör hur kommunens utbyggnad av vatten och avlopp ska ske i kommunen de närmaste åren. Den bygger på den VA-policy som kommunfullmäktige antog under 2016. Totalt beräknas kommunen behöva avsätta uppskattningsvis 15 mnkr om året under många år framåt för att bygga ut vatten och avlopp i bebyggelse som idag saknar detta.

En viktig förändring är att nämnden från och med 2017 inte längre kommer att ha finansiell leasing på nya tunga fordon, utan kommer att köpa dem via investeringsbudgeten. Medel för detta är avsatt i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten.

Nyckeltal/verksamhetsmätt

	2014	2015	2016
Beläggning av totalt asfalterad yta		3,3%	2,5%
Medborgarundersökning SCB A4:4. "Hur ser du på möjligheterna att enkelt transportera sig med bil"	8,0	8,1	7,8

Myndighetsnämnden miljö och bygg

Verksamhet

Myndighetsnämnden miljö och bygg har ansvar för verksamheter som staten överlämnat till kommunerna att förvalta. Det handlar i huvudsak om plan- och bygglagen, livsmedelslagen, miljöbalken och lagen om bostadsanpassning. Dominerande uppgiften är att som myndighetsförvaltare utöva tillsyn och kontroll och bevaka att lagstiftningar följs. Länsstyrelsen och livsmedelsverket har genom den kompetens de anser vi har överlåtit sitt ansvar till oss för objekt som finns på deras listor över tillsynsansvar.

Händelser av betydelse

Under året som gått har det arbetats med flera projekt. Ett av dem är integrationsprojektet "Okej, då tar vi reda på det!". Syftet med projektet var att öka medvetenheten om vad invånarna håller i avloppet för att minska miljöbelastningen. På så sätt förvaltas rören och fasta anläggningar så att de håller längre och minskar kostnaden för konsumenten samt medvetandegöra hur invånarna sorterar på bästa sätt och återvinner för miljöns skull.

Enheten mötte allmänheten på gallerian i Ludvika där privatpersoner hade möjlighet att ställa frågor. Det var en lyckad dag med många som kom och informerade sig.

Under året har bostadsbyggande i kommunen tagit fart och det ställer krav på att ge god service. Det har varit både stora och små byggen.

Framtiden

Ökat bostadsbyggande är prioriterat i kommunen. Idag har nämnden en god servicegrad vid bygglovsansökningar och ska detta kunna upprätthållas krävs fler anställda för att leverera beslut och information till sökande och allmänhet.

Den VA-plan som är i antagande kommer att vara en bra plattform för nämnden att prioritera arbetet framåt med till exempel avloppsinventering. Det kommer att innebära ett strategiskt och tydligt arbete under många år framöver för att ansluta kunder/innevånare till det kommunala nätet och förnyelse av enskilda avlopp.

5.5 Social- och utbildningsnämnden

Verksamhet

Social- och utbildningsnämnden, (SUN), ansvarar för förskola, förskoleklass, grundskola, skolbarnomsorg, särskola, viss fritidsverksamhet samt social verksamhet inom individ- och familjeomsorgen och de kommunala HVB-hemmen för ensamkommande barn och ungdomar. Nämnden består av 15 ledamöter och ersättare.

Nämndens ansvarsområde är till största delen lagbundet och regleras i huvudsak av skollagen, läroplanerna och socialtjänstlagen. Andra viktiga styrdokument är kommunens reglementen, kommunens skolplan och kommunala policys.

Förvaltningschefen ansvarar under social- och utbildningsnämnden för förvaltningens ledning och styrning. Under sig har förvaltningschefen tre verksamhetschefer för respektive ansvarsområde, social välfärd, förskola och skola. Förvaltningschefen har även ett förvaltningsansvar för Västerbergslagens kulturskola (VBK). Kulturskolan styrs av en kommungemensam nämnd med ledamöter från Smedjebackens och Ludvika kommuner.

Händelser av betydelse

Under 2016 har det skett stora förändringar i omvärlden jämfört med 2015, vilket har ställt krav på förändring/anpassning av våra verksamheter. Parallellt

med det arbetet har vi också lyckats med att utveckla våra organisationer på olika sätt, samtidigt som nämnden har ökat i storlek när vi vid halvårsskiftet tog över HVB-hemmen med tillhörande verksamhet från Kultur- och fritidsnämnden.

Förskola

Under 2016 har nämnden öppnat sammanlagt 12 nya förskoleavdelningar. Förskolan Freden (vid Kastjärnsparken) med fyra avdelningar, Modulen vid Östansbo med tre avdelningar var i drift hela 2016, två nya avdelningar på förskolan Björkås i Grängesberg, förskolan i Blötberget flyttade till Gonäs förskola och där utökades verksamheten med en förskoleavdelning, en avdelning i Sunnansjö och en avdelning i Fredriksberg. Trots detta behövs ytterligare platser direkt på nyåret 2017 i Ludvika tätort och i Nyhammar. Asylsökande har inte många platser inom vår förskoleverksamhet. Av 1470 platser är det elva platser som innehas av asylsökande, så när Migrationsverket under våren och tidig höst 2017 lägger ner asylförläggningarna i kommunen kommer det inte att påverka platsbehovet nämnvärt.

Nämnden har sedan våren 2014 utökat förskoleplatserna från 1225 stycken till 1471 platser januari 2017.

Kostorganisation

Under 2016 beslutades att nämndens kostorganisation skulle slås samman med Vård- och omsorgsnämndens kostverksamhet och att den nämnden blir ansvarig för kommunens hela kostorganisation.

Skola

Förändring av skolstrukturen

Under hela läsåret 2015/2016 arbetade förvaltningen med att göra förändringar i den befintliga skolstrukturen. Till starten av höstterminen 2016 var den nya skolstrukturen på plats. Den nya skolstrukturen syftar framför allt till att få en ökad likvärdighet i skolgången för samtliga elever i kommunen genom att resurserna i större utsträckning kan läggas på personal och läromedel.

Nyanlända elever - Mottagningsenheten

Inom grundskolan har vi tagit emot många asylsökande elever under både 2015 och 2016. Därför öppnades i augusti 2016 en ny enhet vid namn Mottagningsenhet. Enheten hanterar kartläggning av nyanländas bakgrund ur framför allt ett kunskapsperspektiv, men de jobbar även med grundläggande svenskundervisning och undervisning om det svenska samhället.

Chromebooks till alla elever från årskurs 6-9

Strax efter skolstarten i augusti 2016 infördes ett "en-till-en-förhållande" mellan elever och datorer för årskurs 6 till 9. Valet på datorer föll på en modell av Chromebooks som tagits fram för att både ha god prestanda och vara stryktålig nog att klara av skolmiljön. Inköpet av chromebooks var en del av satsningen. En annan del av satsningen var kompetensutveckling av personal, samt satsning

på lärplattformen "G-suite" från Google och digitala läromedel från t.ex. Gleerups och Studi.se.

Social välfärd

I januari 2016 bildades en ny enhet inom individ- och familjeomsorgen som har till uppgift att utreda och handlägga ensamkommande barn och ungdomar samt handlägga ekonomiskt bistånd till nyanlända. Finansieringen till detta gjordes via det särskilda statliga bidraget för ökat flyktingmottagande som beviljades under 2016.

1 juli 2016 flyttades ansvaret för de kommunala HVB-hemmen över från kultur- och fritidsförvaltningen till social- och utbildningsförvaltningen.

Under 2016 har Ludvika kommun endast tagit emot 10 ensamkommande och en anpassning av verksamheten gällande HVB-hemmen samt bildandet av stödboende påbörjades. Det senare som en följd av ändrade riktlinjer för statsbidragen från Migrationsverket.

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	119 213	204 396	85 183	95 790
Kostnader	653 863	726 061	72 198	598 748
Driftsnetto	534 650	521 665	12 985	502 958

Ekonomisk analys

Driftredovisning

SoUs totala budgetram för 2016 uppgår till 534,7 mnkr efter den överflytt som skedde under året av 0,9 mnkr i budgetram till AME för projekt Kom-i-jobb. Social- och utbildningsnämndens redovisar mot denna ram ett överskott om 13,2 mnkr justerat för kapitalkostnader. Detta resultat består i sin tur av både av under- och överskridanden inom förvaltningens olika områden, enligt nedan.

Område *Administration* visar ett överskott om 3,3 mnkr vilket förklaras dels av intäkter om drygt 1 mnkr högre än budgeterat hänförligt till projekt finansierade av det tillfälliga statsbidraget samt externa statsbidrag; dels av 2,3 mnkr lägre kostnader inom såväl personal- som övriga kostnader.

Kostorganisationen visar ett underskott om 1,0 mnkr där internfakturering till VoO utföll betydligt lägre än beräknat i kombination med en överlag hög sjukfrånvaro vilket medfört ökade kostnader för vikarier.

Resursgruppens utfall ligger 0,4 mnkr bättre än budget där högre finansiering än budgeterat erhållits via riktade statsbidrag i kombination med något lägre personalkostnader än planerat.

Område *Barnomsorg* redovisar ett underskridande mot budget om 2,3 mnkr vilket i sin helhet kan hänföras till lägre personalkostnader än budgeterat, då det råder stor brist på utbildad personal inom yrkesområdet.

Grundskolans utfall ligger mycket nära budget med sitt överskott om 0,4 mnkr, men då bör det noteras att en större intäktspost överförts till 2017 för externa

intäkter i form av schablonersättningar för såväl asylelever som nyanlända elever som har permanent uppehållstillstånd. Dessa intäkter har utfallit 4,6 mnkr högre än budgeterat till följd av ett ökat mottagande av dessa elever och det i kombination med att förvaltningen beviljats betydande tillkommande medel under året från det tillfälliga statsbidraget för projekt riktade till nyanlända, motiverar att medel överförs till nästkommande år för att tillåta en jämnare resursförbrukning.

Slutligen, område *Social Vålfärd*, redovisar ett överskott om 7,7 mnkr inom sin numera mycket vida verksamhet och där finns förstås ganska många inbördes variationer gentemot budget mellan de olika verksamheter som berörs. Den tydligaste avvikelsen uppvisar dock HVB-hemsverksamheterna med ett sammanlagt överskott om 8,9 mnkr.

Investeringsredovisning

Av totalt anslagna medel om 2,5 mnkr har 1,9 mnkr nyttjats, varav 1,6 mnkr gäller införskaffande av inventarier till nya förskoleavdelningar samt utbyte av utslitna inventarier på skolenheter, och 0,3 mnkr gäller verksamhetsanpassning av lokaler. Kvarvarande 0,6 mnkr avses överföras till 2017.

Framtiden

Även inför 2017 har vi ett gediget arbete framför oss för att fortsatt anpassa våra verksamheter till förändrade förutsättningar i omvärlden. Vi har bl.a. fler och fler barn som kommer till världen, en ny skola som ska stå klar 2018 samt minskat antal asylsökande barn utan vårdnadshavare. Samtidigt minskar nämnden i storlek då den sedan tidigare beslutade sammanslagningen av kostnheterna i kommunen övergår till vård- och omsorgsnämnden.

Förskola

Förskoleplatsbehovet fortsätter att öka. Under de senaste åren har antalet födda barn varit cirka 50 fler än de barn som innehaft platser men nu fyller sex år och slutar förskolan, och i augusti börjar förskoleklass. En fortsatt utbyggnad av platser är nödvändig för att ge service till invånarna i kommunen. I februari 2017 öppnas ytterligare två avdelningar i Förskolan Freden. Ytterligare minst tre avdelningar behövs i centrala Ludvika, liksom två avdelningar i Nyhammar.

I nya allmänna råd för förskolan finns numera riktlinjer för barngruppernas storlek. Allmänna råd är en direkt styrning för kommuner och under 2017 bör nämnden ta fram en plan för att utreda behovet av mer lokaler för att anpassa kommunens barnantal per avdelning till dessa riktlinjer.

Den stora utökningen av förskoleplatser medför ett ökat behov av legitimerade förskollärare och barnskötare. Utbildade förskollärare och barnskötare är en bristvara i Sverige. Nämnden startar ett utökat samarbete med Högskolan Dalarna och närliggande kommuner för att fler ska studera till förskollärare än den ordinarie utbildningen vid högskolan. Vidare samarbetar vi med VBU om en ettårig barnskötareutbildning som planeras starta i mars 2017.

Det systematiska kvalitetsarbetet och att påvisa barnens lärande och verksamhetens utveckling enligt Läroplanen för förskolan är en viktig pedagogisk utmaning för verksamheten under 2017.

Skola

Vidare arbete inom social- och utbildningsförvaltningen handlar om att bredda införandet av digitala läromedel, utöka antalet projektorer i klassrummet och i samråd med kommunens IT-enhet förstärka bland annat det trådlösa nätverket på skolenheterna. Arbetet med att få till ändamålsenliga lokaler för grundskola och särskola är också ett prioriterat område. En ytterligare viktig faktor är byggandet av nya Marnässkolan, vilket kräver såväl noggrant förarbete för den nya skolans del, men även en översyn av bl.a. ledningsfunktionen inom förvaltningen.

Social välfärd

Social välfärd står inför flera av sina största utmaningar på många år. Kommunen har svårt att rekrytera socionomer och år 2019 krävs att alla som utreder barn och ungdomar under arton år skall ha socionomexamen.

Regeringen aviserade i september 2016 att ersättningarna för ensamkommande barn skulle sänkas fr.o.m 1 juli 2017. En anpassning av verksamheten och organisatoriska förändringar har krävts för att intäkter och kostnader skall gå ihop under 2017.

Ett arbete med nollbasbudget inför 2018 kommer att påbörjas under vårvintern 2017 då organisationen och verksamheten har förändrats inom individ- och familjeomsorgen och HVB-hemmen på mycket kort tid.

Nyckeltal/verksamhetsmätt

STYRTAL - VAD SOM MÅTS	Resultat 2015	Måltal 2016	Utfall 2016
Meritvärdet i jämförelse med riket och jämförbara kommunen	La 204,3	215	193,5
Andel elever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolan	84,3%	Öka	83,7
Andelen barn/elever som upplever att pedagogerna tar hänsyn till barnens/elevernas åsikter. (inflytande över lärandet)	Fsk 91%	Öka	Fsk 92%
	Åk 5: 87 %	92 %	Åk 5: 91,9 %
	Åk 8: 77 %	92 %	Åk 8: 73 %
Andelen samplanerade insatser IFO-skola	70 %	Öka	81%
Antalet barn/unga i familjehem	172	Minska	165
Antalet barn/unga i hem för vård eller boende(HVB)	9	Minska	95
Andelen unga som använder alkohol narkotika	Åk 8 A 11 % N 4 %	0 %	Uppgift ej klar
Andelen barn/elever som känner sig trygga	Fsk: 97 %	100 %	97,3%
	Åk 5: 92 %	100 %	95,8 %
	Åk 8: 93 %	100 %	89 %
Antalet upplevda kränkningar förskola (Utifrån inrapportering enligt skollagen 6 Kap. 10 §)	2 st	Minska	2 st
Antalet upplevda kränkningar skola (Utifrån inrapportering enligt skollagen 6 Kap. 10 §)	199 st	Minska	380 st
Andelen nöjda medarbetare i förvaltningen enligt kommunens medarbetarenkät	54,9 (2014)	75 %	Uppgift ej klar
Sjukfrånvarotal för SoU (enligt personalenhetens definition)	7,76 %	5,5 %	Uppgift ej klar
Andelen lärare i förskolan respektive grundskolan med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med rikssnittet	Fsk La 51 % Ri 44%	63 %	Fsk (2015) 51% 44%
	Grsk La 75,9 % Ri 85,6%	85 %	Grskl La: 76% Ri: 87%
Nettokostnad kr/elev i grundskolan, medelvärde under 5 år	98 100 kr (2014)	=	98 000 kr (2015)
Kostnad förskola kr/inskrivet barn	128 000 (2014)	=	125 800 (2015)

5.6 Västerbergslagens kulturskolenämnd

Verksamhet

Västerbergslagens Kulturskola, VKS, är en gemensam Kulturskola för Ludvika och Smedjebackens kommun sedan 2001. Under 2009 skedde ett namnbyte från Västerbergslagens dans- och musikskola till Västerbergslagens Kulturskola. Verksamheten leds av en gemensam nämnd mellan de berörda kommunerna

bestående av sju ledamöter med suppleanter från de båda kommunerna. Förvaltningsansvaret ligger på förvaltningschefen vid social- och utbildningsförvaltningen i Ludvika.

Nämnden sammanträder fem gånger per läsår. Vid sammanträdena deltar kulturskolechefen samt SoU förvaltningschef.

Kulturskolans ämnen musik, dans, teater och digitalt skapande ger eleven möjlighet att utveckla olika kulturella uttrycksformer. Genom undervisningen stärks elevernas självkänsla och de får en vana att stå på scenen och vänja sig vid publikkontakten. Därför är Kulturskolans utåtriktade verksamhet med konserter och föreställningar en viktig del av arbetet med elever.

Kulturskolans personal är anställd av Ludvika kommun, och följer skolans läsår och terminer.

Vokal- och instrumentalundervisningen sker i huvudsak på elevens skola eller i Kulturskolans lokaler. Dans- och teaterverksamheten sker i huvudsak i VBUs lokaler.

Händelser av betydelse

Under 2016 har Kulturskolan flyttat och har nu sin hemvist på Högbergsskolan. Flytten och byte av lokaler har dominerat verksamheten under hela året.

Kulturskolan har fått del av kommunens medel från migrationsverket och gjort integrationsprojekt bland flyktingar och nyanlända ”Musik – ett gemensamt språk”. Projektet har slagit väl ut och gett ett positivt resultat.

Kulturskolan har under året haft ett stort antal konserter och föreställningar i både Ludvika och Smedjebackens kommuner. Några exempel är vårsoaré, musikal och dansshow på Aveny och höstsoaré på Folkets Hus i Smedjebacken.

I grundskolan genomför Kulturskolan varje år ett stort antal projekt. Innehåll och planering sker i samråd mellan skolan och kulturskolan.

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	4 301	4 777	476	4 285
Kostnader	12 401	12 690	289	12 011
Driftsnetto	8 100	7 913	187	7 726

Ekonomisk analys

Kulturskolans budget baseras på kommunalt bidrag samt elevavgifter och andra externa intäkter.

Driftredovisning 2016

Resultatet för 2016 blev ett överskott på 227 tkr efter justering av bidragsdel, egenavgift och kapitalkostnadsförändringar. Bruttokostnaden för 2016 var 12,7 mnkr. Kommunbidraget från Ludvika blev 7,9 mnkr och intäkter från Smedjebacken blev 2,9 mnkr. Övriga intäkter uppgår till 1,6 mnkr och kommer bl.a. från elevavgifter, entréavgift och bidrag från Ludvika och Smedjebackens kommun för skolprojekt.

Investeringsredovisning 2016

Kulturskolan tilldelades 2016 100 tkr i investeringsbudget från Ludvika kommun. För investeringsmedlen har det köpts in instrument, utrustning till Digitalt Skapande och ljud/ljusutrustning etc.

Framtiden

Under 2016 har en nationell utredning gjorts på uppdrag av regeringen (SOU 2016:69). Den har gjort att frågor om Kulturskolan har lyfts och fått en mer framskjutande roll i diskussionerna runt om i landet. Utredningen kommer med all säkerhet att följas av politiska beslut och förändringar av synen på Kulturskolans plats i samhället.

Kulturskolan har anställt ytterligare en danslärare som kommer att jobba för att förkorta köerna och utveckla dansämnet.

Från kulturrådet har Kulturskolan fått ett bidrag på 450 000 kr till ”fortbildning inom digitalt skapande samt utökning av elevplatser riktade mot verksamhet i syfte att skapa en mer jämlik elevstruktur”.

5.7 Vård- och omsorgsnämnden

Verksamhet

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för kommunens äldreomsorg, omsorgen om funktionshindrade, socialpsykiatri och hemsjukvård i ordinärt boende. Sammanlagt har ca 1 800 brukare haft insatser från vård- och omsorgsnämnden under 2016.

Nämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

Vård- och omsorgsnämnden ska erbjuda och ge det stöd som den enskilde (brukaren) behöver för att utifrån sin situation och sina önskemål kunna leva ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. *”En trygg vardag med egen makt för kvinnor och män”*.

Det är vård- och omsorgsförvaltningens personal, cirka 1 000 personer, som på uppdrag av vård- och omsorgsnämnden driver olika verksamheter och genomför de beslut som nämnden fattar.

Vård- och omsorgsförvaltningen har tre ansvarsområden som leds av områdeschefer. Områdena är utredning/administration, äldreomsorg/hemsjukvård och LSS/psykiatri. Cheferna utgör tillsammans med förvaltningschefen, staben och enhetscheferna för bemanningsenhet och biståndsbedömning förvaltningens ledningsgrupp.

Förvaltningen har en engagerad och kompetent personal inom olika områden som arbetar med att förmedla vård och omsorg av god kvalitet, samt genomföra de administrativa insatser som krävs inom området.

Med utgångspunkt från gällande lagstiftningar och riktlinjer fastställer vård- och omsorgsnämnden mål för verksamheten.

Händelser av betydelse

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att optimera personalbemanningen. Främst genom arbetet med verksamhetsanpassade scheman. Arbetet med att förbättra förvaltningens bemanningsenhet har fortsatt. Övervägande delen av vikarietillsättningen sköts via bemanningsenheten.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron har pågått under året och följt den handlingsplan som reviderades i början av året. Glädjande nog kan en minskning av sjukfrånvaron konstateras.

Regeringens stimulansbidrag på 7,5 mnkr för 2016 har gett möjlighet att öka bemanningen inom äldreomsorgen och samtidigt arbeta med förändrade arbetssätt.

Hemtjänsten har ett fortsatt stor efterfrågan då fler väljer att bo kvar i ordinärt boende. I början av året avvecklades 10 korttidsplatser, Oasen. Ett något större tryck på hemtjänsten kan konstateras men samtidigt har efterfrågan på särskilt boende minskat.

Införandet av ICF, klassifikationssystem för handläggning och dokumentation har påbörjats under året och en projektledare är anställd under ett år.

Under året har införandet av planeringsverktyget IntraPhone fortsatt i hemtjänst och personlig assistans och under senare del av året har ett projekt med nyckelfri hemtjänst startat.

Svårigheterna att rekrytera och behålla sjuksköterskor har fortsatt hela året. För att klara ansvaret med hälso- och sjukvård har undersköterskor anställts med utökad delegation.

SCB:s brukarundersökning har genomförts och där får äldreomsorgen ett mycket bra betyg. Även gruppen funktionshindrade har under 2016, för första gången, självständigt svarat på en enkät från SKL.

	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse 2016	Bokslut 2015
Intäkter	137 749	158 724	20 975	165 328
Kostnader	638 749	656 032	17 283	661 036
Driftsnetto	501.000	497 308	3 692	495 708

Ekonomisk analys

Driftredovisning

I augusti beräknades en årsprognos till ett överskott på 2 350 tkr. Efter justering/kompensation för kapitalkostnader med 358 tkr redovisas totalt ett överskott med 4 050 tkr. 1 700 tkr bättre än årsprognosen från augusti.

Fortsatt arbete med att optimera verksamhetsanpassad schemaläggning och minskad sjukfrånvaro har gett lägre personalkostnader. Trots att löneökningarna blev betydligt högre än beräknat för 2016 är personalkostnaderna 921 tkr lägre än budget.

Under 2016 har 10 korttidsplatser lagts ner. I åtgärdsplanen beräknades detta ge en besparing på 2 625 tkr för 2016.

Vård- och omsorgsnämnden har erhållit sammanlagt 7 558 tkr i stimulansbidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen och har därför haft möjlighet att ha en högre bemanning under året.

Under året har ett integrationsprojekt bedrivits inom förvaltningen för 248 tkr. För dessa har täckning erhållits från kommunens generella statsbidrag.

Investeringsredovisning

Av totala investeringsanslaget, 1 600 tkr, har 1 482 tkr används till utbyte av inventarier och hjälpmedel inom särskilda boenden. 340 tkr har vård- och omsorgsnämnden begärt att få överföra till 2017 eftersom den uppbyggnad av ett boende inom psykiatri inte blev klar under 2016.

Framtiden

Under senare delen av 2016 har en genomlysning av hemtjänsten genomförts av en extern konsult och detta kommer att under 2017 utmynna i ett projekt där hemtjänsten ska förändras och anpassas till ”nya ” behov.

Ludvika kommuns kostorganisation samlas under vård- och omsorgsnämndens ansvar 2017.

Vård- och omsorgsförvaltningens arbetsledarområden och sjuksköterskeorganisationen är föremål för en översyn under 2017.

Flera projekt inom området e-hälsa är planerade.

Uppdraget att lägga ner ett särskilt boende för äldre kvarstår.

Planering av en utbyggnad av en gruppboende för funktionshindrade påbörjas under 2017.

Nyckeltal/verksamhetsmätt

Vård- och omsorgsnämndens mål

– ***Trygg allmänhet***

Minst 45 pressmeddelanden och/eller nyheter på webben.

Utfall mått: 65 pressmeddelanden och/eller nyheter på webben.

– ***Nöjda brukare***

Minst 90 % av brukarna nöjda med omsorgen i sin helhet (ÄO)

Utfall mått: 85 % är nöjda med helheten (ÄO)

Minst 90 % av brukarna känner trygghet (ÄO)

Utfall mått: 87 % av brukarna känner trygghet (ÄO)

Minst 97 % av brukarna tycker att personalens bemötande är bra (ÄO).

Utfall mått: 97 % av brukarna är nöjda med bemötandet (ÄO)

– ***Brukarens behov och önskemål styr***

Minst 85 % av brukarna delaktiga i att upprätta sin genomförandeplan.

Utfall mått: 78 % av brukarna har varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan

Minst 87 % av brukarna har utsedd kontaktpersonal.

Utfall mått: 89 % av brukarna har utsedd kontaktpersonal

Minst 90 % av brukarna tycker att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål

Utfall mått: 82 % tycker att personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål (ÅO).

Minst 85 % av brukarna är riskbedömda i Senior Alert (ÅO SÄBO).

Utfall mått: 42% är riskbedömda i SeniorAlert

– ***En miljövänlig kommun***

Minst 35 % av livsmedlen i verksamheten ska vara ekologiska.

Utfall mått: 35% av livsmedlen i verksamheten är ekologiska.

6 Revisionen

Verksamhet

Kommunens revisorer har under 2016 genomfört revision inom ramen för god revisionsred. För revisorerna gäller förutom god sed, kommunallagen och fullmäktiges antagna revisionsreglemente.

Enligt kommunallagen skall revisorerna pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillfredsställande.

Revisorerna ska årligen i revisionsberättelsen, uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och nämnderna samt ledamöterna i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet skall granskas årligen. Revisorerna har genomfört följande aktiviteter för att skapa sig ett underlag för bedömningen.

Granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande

Styrelsens och nämndernas ansvarsutövning har granskats. Med ansvarsutövande avses aktiva åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi.

Granskning av årsredovisningen

Kommunens årsredovisning regleras i den kommunala redovisningslagen och det ankommer på den kommunala revisionen att bedöma om redovisningen skett enligt denna lag och om redovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ekonomiska ställning.

Fördjupade granskningsprojekt

I de fördjupade projekten granskas utvalda delar av verksamheten. Följande projekt har genomförts under år 2016:

- Granskning av delårsrapport 2016-08-31
- Granskning av intern kontroll
- Granskning styrmodell- och kommunstyrelsens uppsiktsplikt
- Granskning av chefs- och ledarskapsförsörjning

- Granskning av styrning och ledning inom Västerbergslagens utbildningscentrum (tillsammans med revisorerna i Smedjebackens kommun)
- Granskning av årsredovisning och bokslut, utförd av PwC
- Granskning av upphandlingssamverkan (uppföljning av tidigare genomförd granskning)

Löpande granskningsarbete

Revisorerna har följt nämndernas och kommunstyrelsens verksamhet genom träffar med förtroendevalda och anställda, protokollsgranskning samt uppföljningar/ mindre granskningar föranledda av revisorernas iakttagelser. Under 2016 har revisorerna biträtt av PwC.

Ekonomisk analys

För 2016 års granskningsarbete tilldelades revisorerna ett anslag om 1 200 000 kr. De bokförda kostnaderna uppgår till 1 177 818 kr för 2016.

Framtiden

Alltmer kommunal verksamhet bedrivs genom samarbete med andra kommuner. Revisionen kommer även under kommande år att arbeta aktivt med att utveckla samarbetsformerna med revisorerna från samarbetskommuner.

7 Miljöredovisning

7.1 Miljö-verksamhetsperspektiv

Ludvika kommun är en av hundra kommuner som är medlemmar i Sveriges ekokommuner som arbetar för en miljömässig hållbar utveckling. Eko står för både ekologi och för ekonomi. "*Ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska således förenas i en och samma utvecklingsstrategi*". Detta är enligt ekokommuner det bästa sättet att dra nytta av kommunens fördelar och åstadkomma en utveckling av bygden. Ett tydligt exempel på kommunens arbete med detta kan exemplifieras genom att Ludvika kommun lyckades skriva om lånen för energieffektiviseringsprojektet (EPC) till gröna lån. Gröna lån är Kommuninvest gröna koncept för att tillgodose medlemmarnas behov av gröna finansieringslösningar. Kommuner som står inför gröna investeringar kan markera detta genom Kommuninvest gröna lån. Kommunens EPC projekt fick godkänt av Kommuninvest och kommunen kan nu stolt visa upp kommunens första gröna lån.

Under 2016 har Ludvika kommun satsat på en verksamhet med kommunala nötkreatur. Det är en satsning som ger flera positiva effekter ur miljöperspektiv. Genom att använda befintliga markresurser kan djuren förädla det växtmaterial som finns där och omvandla det till närproducerad mat helt utan tillväxthormoner och förebyggande antibiotika. Alternativet hade i många fall varit att putsa de marker som tillåter det, enbart för att hålla vegetationen nere vilket då lett till ett slöseri av fossila bränslen och biologiskt material. Betesmarker behöver också putsas ibland för att hålla god kvalitet, men i det fallet gödslar putsningen betet och gör att djuren får mer och bättre mat att äta. Genom att nyttja markerna för bete gynnas även den biologiska mångfalden och skapar ytterligare ekosystemtjänster. Egen produktion av mat leder till minskade transporter och importer. Det ger även möjlighet till att påverka miljöaspekterna genom hela produktionen och levererar en slutprodukt som blir mat i kommunens barn- och äldreomsorg. Genom att samarbeta med skola och utbildning kan barnen involveras tidigt och djuren användas i utbildningssyfte. Med egna ögon kan de komma nära och se produktionen och lägga grunden till medvetna konsumenter i framtidens samhälle.

Några andra viktiga händelser under 2016

- Revidering av styrdokumentet "Lokala Miljömål" har påbörjats under året. För Ludvika kommun utgör detta dokument ett viktigt verktyg för inriktning av kommunens planer.
- Vindkrafttillstånd har beviljats för ytterligare tre vindkraftsverk på Fjällberget och tio vindkraftsverk på Orrberget. Det öppnar upp för en utökning av produktionen förnybar el, vilket är utpekad i översiktsplanen och ett led i omställningsarbetet till högre grad av förnybar el i vår produktionsmix.
- En stor informationskampanj har genomförts med syftet att öka kunskapen om vatten-, avlopps- och avfallshantering. En film spelades in med

arbetsnamnet ” Okey! Då tar vi reda på det!” och en efterföljande turné genomfördes för att upplysa om de miljöproblem och driftstörningar som uppkommer när fel saker spolats ner i avloppen.

- Lokala naturvårdsprojekt
 - Extern finansiering har erhållits från naturvårdsverket sedan flera år för lokala naturvårdsprojekt så kallade LONA projekt. Exempel på projekt som avslutats under året:
 - Artrikare vägkanter för gång och cykelvägar, där kommunen tagit fram en skötselplan för att vägkanterna ska bli artrikare, trevligare miljö och motverka invasiva arter. Fortsättning på detta projekt kommer ske under 2017.
 - Alléer, inventering och information om biotopskyddet för att handläggningen ska fungera bättre.
 - Sandtallskog, inventering och klassificerande av sandtallskogar för att bevara de naturvärdesmässigt värdefullaste och ta fram information till hemsidan för att lyfta fram sällsynta, hotade skogstyper.
 - Överföra gräsmattor till ängsmark i stadsmiljö, projektets syfte har varit att skapa och bevara artrikare grönområden i stadsmiljön och minska behovet av skötsel. Gräsmattor kräver en kontinuerlig skötsel under sommarhalvåret och är biologiska öknar med enbart ett fåtal arter. Vid övergång till ängsmark minskar skötselbehovet till en gång om året och ökar den biologiska mångfalden flerfaldigt.
 - Slätterbalk, en slätterbalk inskaffades med syfte att bevara och möjliggöra bättre skötsel av ängar i kommunen. Slätterbalken kan lånas av kommuninvånare för att sköta sina ängar på ett bättre sätt och också stimulera till att fler väljer att bruka sin mark som äng, genom att de enkelt kan låna den och slipper investera i egen utrustning. Kommunen kommer också använda den i sin skötsel av ängsmark i stadsmiljön.
 - Kastjärn har muddrats och restaurerats längs tjärnkanten för att få bättre utsikt och undvika igenväxning av tjärnen och begränsa skrattmåsarernas häckningsareal.
- Information på hemsidan kring naturvården har påbörjats för att marknadsföra våra fantastiska naturområden, syftet är att lyfta fram kommunens attraktiva platser och tillgängliggöra informationen för att öka kunskapen kring kommunens naturområden.
- Avfallsorteringssystem har installerats i stadshuset för att möjliggöra och underlätta sopsorteringen.
- Det finns med i planeringen att kommunen ska ta större miljöansvar vid investeringsprojekt. Ett bra exempel på detta är, när kommunen

kommer byta ut Kajbron så är man tvungen att ta ner en gammal allé. Detta kompenseras man med en ny allé och en slänt som är anpassad för fjärlar och bin. Ett tydligt exempel på ett bra mervärde för miljön i planeringsprocessen.

- Kommunen har byggt en väderskyddad cykelparking i Grängesberg vid resecentrum, belyst gång- och cykelväg (GC) från Väsmanstrand till Laggarrudden och påbörjat GC väg vid Magnetbacken. En Cykelvägvisningsplan antogs av samhällsbyggnadsnämnden och första etappen av skyltar beställdes i höstas. Parkeringsnorm togs fram under året där det bland annat finns ett minimikrav på antalet cykelparkeringsplatser vid ny- och ombyggnation och mobilitetstjänster har lyfts fram. Detta arbete är en viktig del i kommunens strävan att främja hållbart resande.
- Miljötillsynen kan lyftas fram då det varit ett tillsynsprojekt riktat till alla tandläkare för att minska kvicksilverhalterna i avloppsslammet och säkerställa att rutiner kring hantering av farligt avfall fungerar som det ska. Miljötillsynen påbörjades på runt 100 fritidshus i trakterna runt Västansjö där miljö- och byggenheten sett över avloppsanläggningar och ställt krav på att de uppfyller dagens krav på rening.
- Ludvika kommun har fortsatt kartlägga nedlagda deponier för att undersöka miljö- och hälsorisker för att få fram underlag till åtgärdsplaner. Under 2016 inventerades två nedlagda deponier i Fredriksberg för att uppdatera riskklassningen. Provgropsgrävning och provtagning utfördes för att få fram beslutsunderlag för hur Ludvika kommun ska gå vidare. Planering av åtgärdsplaner för tidigare kartlagda deponier har genomförts under året och fortsätter under 2017.

Avslutningsvis kan nämnas att Håll Sverige Rent årligen uppmanar alla kommuner att delta i ”Vi håller rent” (tidigare skräpjakten). För Ludvika kommun var det en självklarhet att delta och det gjordes med bravur, ca 3000 Ludvikabor deltog vilket var den överlägset bästa uppslutningen i hela Dalarna.

8 Revisionsberättelse

Undertecknade originalhandlingar förvaras på stöd- och styrningsförvaltningens kanslienheter.

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av kommunfullmäktige valda revisorer, har granskat kommunstyrelsens, nämndernas och gemensamma nämndernas verksamhet under år 2016. Vi har också genom utsedda lekmannarevisorer granskat verksamheten i de kommunägda bolagen samt kommunalförbund. Vår granskning har, vad avser kommunstyrelse och nämnder utförts i enlighet med kommunallagens krav, god revisionssed och det av kommunfullmäktige fastställda revisionsreglementet.

Enligt kommunallagen ska vi som revisorer pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi ska även granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningens omfattning och inriktning framgår av bilaga till denna revisionsberättelse.

Årets resultat är positivt och uppgår till 26,4 mnkr.

Vi bedömer att årsredovisningen delvis redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat.

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är inte uppfyllda.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är dock inte upprättade enligt god redovisningssed.

Vi tillstyrker med ovanstående kommentarer att kommunens årsredovisning för 2016 godkänns.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder, gemensamma nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Bo A Johansson har ej deltagit i granskningen av kommunstyrelsen på grund av valbarhetshinder.

Mattias Kron Eriksson har ej deltagit i granskningen av kommunstyrelsen på grund av valbarhetshinder.

Bengt Andersson har ej deltagit i granskningen av samhällsbyggnadsnämnden eller kultur- och fritidsnämnden på grund av valbarhetshinder.

Ludvika den 11 april 2017

Bengt Andersson
Hans Danielsson
Bo A Johansson
Mattias Kron Eriksson

Pär Mattsson
Thomas Bergström
BrittMarie Pettersson

Till revisionsberättelsen 2016 hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (1)
Revisionsrapport granskning av intern kontroll (2)
Revisionsrapport granskning chefs- och ledarskapsförsörjning (3)
Revisionsrapport granskning årsredovisning 2016 (4)
Granskningsrapporter 2016 avseende de kommunala bolagen Ludvika Kommunfastigheter AB,
Ludvikahem AB, Stora Brunnsvik AB, Tryggheten KB samt Wessman Barken Vatten &
Återvinning AB (5-9)

**Revisorerna
i Ludvika kommun**

2017-04-11

Bilaga 1

Revisorernas redogörelse för år 2016

Revisorernas granskningsuppdrag utgår från kommunallagen, fastställt revisionsreglemente och god revisionssed. Av kommunallagen framgår att revisorerna skall granska all verksamhet därvid bedöma om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som sker i nämnderna är tillräcklig.

Revisorernas granskningsarbete genomförs utifrån en bedömning av väsentlighet och risk. Den lagstadgade revisionen har omfattat granskning av årsredovisning och delårsbokslut per den 31 augusti 2016. Denna granskning syftar till att bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitlighet i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner.

Revisorerna har därutöver att granska om verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Detta gör vi genom verksamhetsrevision.

Under året har verksamhetsrevision genomförts vad avser:

Kommunens styrning och kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Granskningen påvisade att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av koncernens verksamhet. De rekommendationer som lämnades i granskningsrapporten var bland annat: att stärka och tydliggöra nämndernas roll i styrningen, säkerställa att riktlinjer och styrprinciper tillämpas, säkerställa att kommunstyrelsen årligen prövar om bolagens verksamhet har varit förenligt med de fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt fastställande av riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Granskning av styrning och ledning inom Västerbergslagens utbildningscentrum (VBU)

VBU är ett kommunalförbund mellan Ludvika och Smedjebackens kommuner. VBU erbjuder alla högskoleförberedande gymnasieprogram och även vissa yrkesförberedande program.

Granskningen visade att förbundsdirektionens styrning och ledning av verksamheten inte fullt ut är ändamålsenlig. En rekommendation som påtalas i granskningen att förbundsdirektionen ser över möjligheterna att utveckla uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet i samband med den årliga verksamhetsuppföljningen.

Granskning av intern kontroll

Syftet med granskningen var att ge revisorerna ett övergripande underlag för en bedömning om den interna kontrollen synes vara tillfredsställande. Ett annat syfte har varit att ge revisorerna ytterligare underlag för prioritering av fördjupande granskningar inom olika områden.

Granskningen påvisade att det inom flera områden bedömdes att resultatet indikerar behov av fördjupande översyn och förbättringar. Exempelvis avseende arbetet med analyser av risker inom olika områden och på olika nivåer. De systematiska arbetet med kompetensförsörjning på kort och lång sikt är ett annat område som behöver förbättras.

Granskning chefs- och ledarskapsförsörjning

Ledarskapets betydelse för personalens arbetsmiljö och effektivitet i verksamheten betonas generellt. I kommunens strategiska dokument betonas också chefens egen trygghet för att generera aktiva och ansvarstagande medarbetare.

Granskningen påvisade att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning säkerställer kommunens chef- och ledarförsörjning. De rekommendationer som noterades i granskningsrapporten var: att tydliggöra och säkerställa förväntningar på ledarskapet, stöd till chefer till exempel i form av ledarutbildning, mentorskap, nätverk etc, uppföljning av ledarskapet utifrån att få ett tillräckligt underlag för strategiska beslut i syfte att säkerställa framtida chefsförsörjning samt att kommunstyrelsen överväger vilken information som styrelsen behöver för att kunna säkerställa en god chefsförsörjning.

Granskning av Upphandlingsamverkan - Sammanställning av svar avseende genomförd granskning 2015

Revisorerna i Borlänge, Falun, Gäddede, Hedemora, Ludvika och Säter har låtit granska Gemensam nämnd för upphandlingsamverkans (GNU) ansvar för verksamheten som bedrivs inom UpphandlingsCenter. Granskningen genomfördes under 2015 och presenterades för revisorerna i september 2015. Yttranden har begärts från GNU och respektive kommuns kommunstyrelse. En sammanställning av varje kommuns yttrande upprättades under 2016.

Övrigt

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av nämndernas protokoll. Revisorerna noterar att protokollens innehåll kan förbättras avseende spårbarheten till handlingar och underlag. Vidare har revisorerna haft möten med fullmäktiges presidium liksom med kommunstyrelsens presidium. Revisionsdialog har skett med Social- och utbildningsnämnden inkl förvaltningschef och med VD för bolagen Ludvikahem AB, Ludvika Kommunfastigheter AB och Stora Brunnsvik AB.

Lekmannarevisorer i de kommunala bolagen har Bo A Johansson och Bengt Andersson varit.

Revisorerna har under 2016 biträttats av PwC.

Bengt Andersson
Revisionens ordförande

Förteckning över de sakkunnigas rapporter vilka för 2016 som successivt förmedlats till fullmäktiges presidium för kännedom:

Granskning av delårsbokslut per den 31 augusti 2016
Granskning Kommunens styrning och kommunstyrelsens uppsiktsplikt
Granskning av styrning och ledning inom Västerbergslagens
utbildningscentrum (VBU)